

Uvodnik

Karel Bolčina

Kakšen smisel imajo naše vrednote?

Lansko leto sem pospremil na Božjo njivo večnega počitka dve osebi, dva kristjana, ki še nista dosegla moje starosti. Prepuščam tebi, draga bralka in dragi bralec, da si v urejenosti svoje srčnosti predstavljaš, kakšni občutki so prevevali starše pokojnih, njihove otroke, soproge, sorodnike in prijatelje. Bolečina je bila tako globoka, da ni dovolila solzi polzeti po licih. Pogrebci sicer niso bili oblečeni v tradicionalna (staromodna) črna oblačila, ampak so se udeležili pogrebnih slovesnosti dostojanstveno in svečano. Ko smo dospeli do cerkvenih vrat, so eni sicer zavili v smer drugačnega praga in na drugem kraju, a so se žaljočim kristjanom pridružili po mašnem bogoslužju in urejeno stopali po brezprometni poti do pokopališča. Še zadnje dejanje - polaganje v tišino groba: ob zvoku duhovnikovih molitev, pozdravnih besed slovesa najbolj odkritih prijateljev, pesmi in... tišine. Še jok je potihnil, ker se je procesija pogrebcev vendarle zavedela, da poti nazaj ni.

Vračal sem se s pokopališča in si mislil, da je našo skupnost v preteklosti že večkrat ranila nepričakovana in prezgodnja smrt mladih, ki bi lahko bili vretence na narodovi hrbtnici, a je Stvarnik uredil drugače. Ker je to njegova volja in mozaična ploščica v njegovem stvariteljskem načrtu, ni primerno, da bi se ji upirali. Smrt je pač del življenja po krivdi nečimernih prastaršev, ki so bolj ljubili sebe kakor Njega, svojo lepoto kakor Božjo (še le po grehu sta opazila, da sta naga).

Te dni prebiram časopise in brskam po računalniku in iščem vsakdanje novice. Fotografski posnetki so vselej primerna oblika razbremenitve dolgih in gostobesednih člankov. Na njih lahko pozorneje in bolj umirjeno opazuješ dejanja in dogodke, ki so jih oblikovale naše roke. In tako mi te dni prihajajo pred oči pustni sprevodi in norčave prireditve, ki so jih fotografski mojstri in ljubitelji zadržali v objektivu. Najbolj zanimivo je primerjanje teh podob z onimi iz vsakdanjega - treznega življenja: na pepelnico sredo, to pomeni na dan po puštu in obenem na prvi dan krščanskega posta, se nekateri oblačijo tako, kakor sem se jaz-duhovnik oblekel na dan pogrebov onih dveh mladih. Ob njih osebe, ki mislijo, da so smešne, ker se oblačijo v papeškobela, škofovskovijolična in črnoduhovniška oblačila. Pustni pogrebni sprevodi, z enodnevno zamudo, se začne: od kraja, kjer leži "pokojni" pust, do kraja njegovega pokopa ali sežiga ali potopitve ali... Prav tako ali približno tako, kakor delam jaz, posvečeni katoliški duhovnik, ob slovesu naših mladih in manj mladih. V meni se torej nevsiljivo postavlja vprašanje: ali sem jaz še ma, ko vodim pogrebne obrede, ali so to drugi?

Ali pa se za vsem tem skriva drugačna resnica: nobena vrednota nima več svojega smisla, ne verska ne človeška. Prva, ker se očitno norčujemo iz Boga in verskih znamenj, druga, ker se norčujemo iz ljudi, ki resnično žalujejo ob smrti svojih dragih.

Kako trdno drži evangelistova beseda: Lk 4, 12.

Obvestilo

Med naročniki, ki so poravnali naročnino na Novi glas do 31. januarja 2010, je za potovanje v Romunijo bil izzreban **Andrej Kosič iz Gorice**. Čestitamo mu in želimo prijetno potovanje.

Slovesnost ob postavitvi spominske plošče Primožu Trubarju v Gorici

Foto JMP

Mednarodni simpozij ob stoletnici rojstva goriške pesnice Ljubke Šorli "Uporno sem viharjem kljubovala"

Na dan, ko smo se spominjali stotega rojstnega dne goriške pesnice Ljubke Šorli Bratuž, je v petek, 19. februarja, v Kulturnem domu v Gorici potekal njej posvečen celodnevni mednarodni simpozij, ki sta ga priredila Fakulteta za humanistiko Univerze v Novi Gorici in Slovenski izobraževalni konzorcij. Naslov znanstvenega srečanja *Uporno sem viharjem kljubovala* še najlepše govori o nepozabni učiteljici in književnici, ki jo je črna diktatura sicer globoko zaznamovala, a je s svojo kleno vero v Boga in človeka prerasla v simbol zlahtne narodne pokončnosti. Simpozij je v imenu Slov.I.K-a uvedla znanstvena direktorica Matejka Grgič. Navzoče je povabila tudi na dokumentarno razstavo, ki jo je pripravila knjižnica Damir Feigel v sodelovanju s Kulturnim domom, zadrugo Maja in Slov.I.K-om; na njej so v mali dvorani Kulturnega doma do 4. marca na ogled knjige, fotografije, zvezki in drugi zanimivi pesnični predmeti. Filatelistični klub Košir pa je izdal priložnostno spominsko razglednico s poštnim žigom.

Tudi na tem znanstvenem srečanju je bilo najlepše videti, kako je še vedno živ spomin na prijaznost in plemenito srčnost Ljubke Šorli. Kot svoje prve učiteljice na osnovni šoli v Pevmi l. 1958, ene izmed tistih učiteljic, "ki nikdar ne pozabijo svojih učencev", se je spomnil direktor Kulturnega doma Igor Komel; prvič je v javnosti - s tresočim glasom - prebral pisemce, ki mu ga je - "nagajivčku" - napisala s sebi lastno občutljivo ljubeznivostjo, ko je sklenil srednješolski študij junija 1966. V imenu Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je finanč-

no podprl simpozij, pa tudi v osebnem imenu je Tatjana Lesjak Klun pozdravila navzoče in ganjena, kot zna biti, le kdor je osebo poznal, poudarila, da Šorlijevo dojema kot "pesnico, ki je v srcu nosila zlato sonce in ga trosila otrokom in odraslim". Njena skromnost, človeška

pokončnost in izpoved duše jo spominjajo na "drago rudo", "luč srca", o kateri govori prav tako premalo poznani veliki slovenski pesnik Cene Vipotnik. Uroš Brežan, župan iz Tolmina, kjer se je Ljubka Šorli rodila l. 1910 očetu Luku in materi Alojziji, pa je povedal, da se letos s ponosom spominjajo treh velikih rojakov: poleg pesnice in soletnika Cirila Kosmača še Saše Vuge, ki je nedavno praznoval 80-letnico. Napovedal je, da bodo v Tolminu proslavili jubilej goriške pesnice v mesecu marcu.

Med predavatelji, ki so znanstveno razčlenili življenje in delo Ljubke Šorli, je najprej posegla Alenka Jensterle Doležal s Karlovo univerze v Pragi. Pod drobnogled je postavila motive iz narave v njeni poeziji, ki se povezujejo z intimo in občutenji lirskega subjekta ter dobivajo metaforičen značaj. "Narava je pokrajina njene duše", živa sila in prostor skrivnosti, s katero je Šorlijeva v dialogu.

/ stran 6

Foto DPD

Vlak spomina

Alice Mian, Ivana Paljk in Matia Ferletič so pripravili zapis o potovanju v kraje neznankega trpljenja in smrti

3

Srečanje

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec je v Nabrežini spregovoril o osnutku reforme krajevnih uprav

10

LJUBLJANA Mladi SSK na sedežu SDM

Opis situacije Slovencev v Italiji

Vodstvo Mladih SSK je v četrtek, 11. februarja, obiskalo sedež SDM-a (Slovenska demokratična mladina) v Ljubljani. Tukaj nas je sprejel član izvršnega odbora Peter Minodraš in nam pokazal stavbo, ki je glavni štab SDS-a in je na razpolago tudi članom podmladka. Preselili smo se v sejno dvorano, kjer sta deželni tajnik Mladih SSK Tomaž Špacapan in deželni predsednik Aljoša Jarc opisala situacijo Slovencev v Italiji, s posebnim poudarkom na mladih. Minodraš je z zanimanjem spremljal pogovor in povpraševal o problematikah slovenskih Sol v zamejstvu,

ki so zadnje čase vedno bolj aktualne. Tajnik Tomaž Špacapan je razložil problem in mogoče rešitve ter povedal, da se je vodstvo isti popoldan sestalo tudi z

ministrom za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjanom Žekšem, ki se je strinjal, da bi uvedli dodatne podporne ure slovenščine za učence, ki so najbolj potrebni pomoči. Tako bi se kakovost pouka v šolah povečala. Letos smo že drugo srečanje s SDM-om (v januarju se je s predsednikom SDM-a Klementom Perkom že sestal Aljoša Jarc) zaključili z voščili za uspešno prihodnost, v kateri bomo še naprej tesno sodelovali. Odnosi z različnimi podmladki slovenskih strank so za Mlade SSK zelo pomembni, saj preko teh pobliže spoznavamo življenje sorojakov v matični domovini, oni pa spoznavajo nas, naše delovanje in probleme naše manjšine.

Obisk evropskega poslanca Herberta Dorfmana

Slovinci imamo v Bruslju prijatelja!

Slovenska skupnost ima v Evropskem parlamentu prijatelja: to je Herbert Dorfmann, poslanec Južnotirolske ljudske stranke (SVP), s katero je SSK svojčas sklenila volilni dogovor ravno za evropske volitve. Dorfmann je po poklicu in izobrazbi agronom; od leta 1998 je član vsedržavnega odbora za italijanska vina z zaščitenim poreklom. Evropski poslanec je bil med drugim v letih 2005-2008 tudi generalni tajnik Skupščine evropskih vinorodnih dežel AREV.

Po šestih mesecih, kar jih je Dorfmann preživel v evropskih krogih, se je SSK zdelo primerno, da bi evropskega poslanca povabili v naše kraje in podkrepili tako stike na osebni in strankarski ravni. Dorfmann se je tako v soboto, 20. februarja, mudil v naših krajih, da bi se поблиže seznanil s kočljivimi vprašanji naše narodne skupnosti v Italiji.

Poslanca je ob svojem obisku na Tržaškem in Goriškem spremljal deželni svetnik Igor Gabrovce in ga najprej pospremil v krog mladinske sekcije stranke Slovenska skupnost, ki mu je predložila odprta vprašanja slovenske šole v deželi FJK. Mladi so gostu nanizali posledice, ki bi jih že itak slaba reforma ministrice Gelmini imela za slovensko šolo: ta bi se namreč v končni fazi udeležila v golem krčenju kakovostnega nivoja. Dorfmann je mladim podpornikom lipove veji-

ce zagotovil svojo pomoč tako, da se bo v kratkem posvetoval na to temo s kolegom v Evropskem parlamentu Lojzeto Peterletom; če pa bi se učinki reforme izkazali za res tako negativne, je poslanec nakazal tudi možnost, da bi v Evropskem parlamentu nastopili s potrebnimi interpelacijami. Gost je mladim so-govornikom med drugim zaželel, da bi se v delegaciji udeležili obiska evropske prestolnice.

Dorfmann je nato obiskal nekatere kraške vinske kleti, potem pa se je v prostorih kmetije Sandija Škerka udeležil srečanja s predsedniki sta-

naferi glede priznanja zaščitenega porekla Prosecco Doc. Pristojni so gostu obnovili razloge, ki so jih silili na pot rekurza. Dorfmann je tukajšnji položaj primerjal z domačim (bocenskim), kjer obstaja popolna simbioza med politiko in teritorijem. To je prišlo do izraza zlasti takrat, ko je bilo treba začitati obseg zaščitenih območij t. i. SIC in ZPS. "Pri nas je bila ta naloga izpeljana tako, da so bila kmetijska zemljišča izvzeta iz območja zaščite", je dejal Dorfmann in hkrati poudaril, da so učinki perimetracije odvisni v dobršni meri od uprav-

Aljoša Jarc in Herbert Dorfmann (foto JMP)

novskih organizacij KZ in Coldiretti ter predsedniki kmetijskih konso-cijev na Tržaškem. Na dnevnem redu pogovora so bila odprta per-veča vprašanja razvoja kmetijstva na Tržaškem s posebnim poudarkom

nega načrta zaščitenih območij. Res je namreč, da evropska zakonodaja zahteva aplikacijo določila o zaščitenem območju, obenem pa določa tudi pošteno vzpostavitev norm, ki naj obveljajo na tem območju: način, s katerim je bila ta poteza izpeljana na Krasu in v deželi FJK, pa nikakor ne sledi evropskim težnjam: ugotoviti je zato treba, ali je pri tem prišlo do same kršitve postopka. Slovenski kmetovalci so gostu izrazili svojo skrb predvsem glede razvoja kraškega področja: res je, da se je kmetijske dejavnosti v zadnjih letih lotilo mnogo mladih, evropske direktive oz. način, kako jih je dežela pri nas udeležila, pa onemogočajo napredek kmetijskega sektorja. Sklepno misel, ki je izšla s srečanja, pa bi lahko takole strnili: krajevne uprave imajo pri upravljanju teritorija bistveno vlogo; spore je zato treba rešiti najprej na krajevni ravni, obstaja pa tudi možnost posredovanja evropskih forumov: to pa je sicer poslednja poteza...

Popoldne je bil evropski poslanec Dorfmann v Gorici, kjer se je v prostorih Galerije Ars udeležil srečanja z mladimi v sklopu formacijsko izobraževalnega projekta društva FIPEF.

Zaskrbljujoči podatki italijanskega računskega sodišča

Množijo se podkupovanja in izsiljevanja

Kazalo je, da se bo po novoletnem premoru in znanem incidentu, ki se je pripetil premierju Berlusconiju v Milanu, napeto politično ozračje v državi nekoliko umirilo in da se bodo politične stranke začele resneje ukvarjati s perečimi vprašanji, ki predolgo čakajo na rešitev. Vse politične sile načelno sicer poudarjajo, da je potrebno vzpostaviti medsebojni dialog v duhu demokratične tradicije. Namesto navedenih pričakovanj pa so se spet obudile polemike o "starih" problemih. Glavni problem, ki ga po vsej sili hoče rešiti vladna večina, je odobritev zakonskih podlag, ki bi osebe na vrhu najvišjih državnih institucij zavarovale pred sodnimi procesi v času njihovega izvrševanja mandata. Prvi takšen poskus ni prestal presoje ustavnega sodišča, ker so pred zakonom vsi državljani enaki. Vladna večina skuša sedaj obiti to oviro s prehodnim navadnim zakonom v pričakovanju naknadnega izglasovanja ustavnega zakona.

Drug aktualen problem je vprašanje organske preureditve sodnega sistema v državi, da bi učinkoviteje deloval v korist vseh državljanov. Parlamentarci vladne večine vztrajajo na predlogu o t. i. "skrajšanju" trajanju sodnih postopkov tudi brez razglasitve razsodbe, kar dejansko pomeni, da nastopi pravna zapadlost postopka. Nespreamljivo je tudi, da hoče vlada takšno reformo vsiliti parlamentu, ne da bi predhodno slišala za mnenje sodnikov in njihovih strokovnih združenj in pravne stroke.

Opozicijske stranke vladi očitajo tudi to, da zgolj "čaka" na nadaljnji potek gospodarske krize, ne da bi sprejela bolj učinkovitih ukrepov za povečanje kupne moči najnižjih socialnih slojev in s tem pospešila gospodarski zagon. Žal tudi zadnji podatki govori, da je skupna narodna proizvodnja dobrin in storitev v

državah območja evra najnižja v Italiji.

Pred petnajstimi dnevi pa je italijansko javnost nasploh in politični svet še posebej močno prizadela sodna preiskava, v katero je vpletenih več velikih podjetnikov, ki so od države oz. civilne zaščite dobili naročilo za graditev raznih objektov in naprav na otoku Maddalena ob Sardiniji, kjer bi moralo po prvotnih skle-

Guido Bertolaso

pih potekati julijsko vrhunsko srečanje državnih skupine G8, ki ga je vlada nato premestila v glavno mesto Abrucev L'Aquilo v znak solidarnosti s po potresu prizadetim prebivalstvom. Podrobnosti omenjene preiskave še niso znane, v glavnem pa naj bi šlo za nezakonito okoriščenje in podkupovanje v zvezi z omejenimi javnimi deli. Preiskovalci so na osnovi telefonskih prisluškovanj poslali sodna obvestila okrog petnajstim ljudem in med temi so karabinjerji aretirali štiri visoke funkcionarje in znanega rimskega podjetnika pod obtožbo, da so si izmenjavali razne usluge in protiusluge v zvezi z dodelitvijo omenjenih javnih del. Sodno obvestilo v zvezi s to zadevo je prejel tudi vladni podsekretar za civilno zaščito Guido Bertolaso, kar je njega in javnost presenetilo, ker velja za poštene-

ga javnega funkcionarja, vodilnega pri civilni zaščiti. Takoj je ponudil svoj odstop, ki pa ga vlada ni sprejela, zato do nadaljnje- ga opravlja svojo funkcijo. Podrobnosti o obtožbah na njegov račun niso znane.

Po uvedbi te sodne preiskave se mnogi državljani sprašujejo, ali ne gre za obnovev splošnega korupcijskega pojava iz 90. let minulega stoletja, znanega pod imenom "čiste roke", ki je pokopal prvo republiko. Težko je tej domnevi pritrditi v celoti, vendar je neizpodbitno dejstvo, da sta podkupovanje in izsiljevanje tako ukoreninjeni v tej državi, da ju nobena vlada ne more odpraviti. Zato je toliko bolj skrb vzbujajoče poročilo predsednika državnega računskega sodišča na slovesnem odprtju sodnega leta 17. februarja v Rimu ob prisotnosti predstavnikov najvišjih državnih institucij, od državnega poveljarja Napolitana do predsednikov poslanske zbornice in senata. Iz omenjenega predsedniškega poročila izhaja, da je število ovadb zaradi korupcije, ki jih je v zadnjem letu obrav-

navala finančna straža, poskočilo za kar 229 odstotkov v primerjavi z letom 2008, število ovadb zaradi izsiljevanja s strani uradnih oseb pa se je v istem obdobju povečalo za 153 odstotkov. Računsko sodišče je lani izdalo 1077 razsodb prve stopnje. Skoro 12 odstotkov teh razsodb se je nanašalo na primere korupcije. Po mnenju predsedstva računskega sodišča pa javna uprava ne razpolaga s protitelesci, s katerimi bi se postavila proti nezakonitemu obnašanju posameznikov. Največje nerednosti glede uporabe javnega denarja so prav javna dela.

Gre torej za kaj malo spodbudno sliko, kako se trosi javni denar, ki po drugi strani primanjkuje za najnujnejše potrebe. Ali se bo v bližnji prihodnosti kaj bistvenega spremenilo v tem pogledu?

Aljoz Tul

Povejmo na glas

Bojmo se družbene nemorale

Ob dogodkih, ki dan za dnevom polnijo strani časopisov in televizijskih zaslonov, dogodkih, ki govorijo o najrazličnejših aferah oziroma nepravilnostih, se je umestno zamisliti. Zamisliti ob tem, kar se dogaja v Italiji in seveda v večji ali manjši meri tudi drugje, ker ne gre samo za osupljive dnevne novice, ampak nevarne pojave, ki prizadevajo vse. Gre namreč za družbeno moralo oziroma nemoralo, pri čemer pod moralo razumemo upoštevanje zakonodaje, neizrabljanje javnih in odgovornih položajev ter ne takšne izrabe družbenega denarja, ki nekaterim prinaša velikanske dobičke, večini pa le škodo. Družbena nemoralo je seveda čisto nasprotje, saj zakonodaje ne upošteva, ampak jo izigrava, nosilci javnih in odgovornih položajev izrabljajo svoj vpliv ter si prisvajajo družbeni denar, kar jim prinaša velikanske dobičke. Družbena nemoralo se poslužuje podkupovanja, se okorišča pri vsakršnih vlaganjih, gradnjah, nakupih, pri katerih gre za velike vsote denarja, za zidavo stanovanjskih poslopij in naselij, stadionov, bolnišnic, letališč, prenovo mestnih središč in tako dalje. Poudarek je seveda na družbenih sredstvih in nepremičninah, se pravi na denarju vseh državljanov tja do občanov, pri čemer so ali smo vsi ti posamezniki ves čas v igri, tudi če nismo o zadevah poučeni. In prav zaradi vseh vključenih posameznikov, ki prispevamo svoj delež v skupno blagajno na občinski ali državni ravni, prav zaradi tega je družbena nemoralo zloraba, je razkrojevna in

vsekakor podobna boleznim, ki šibi družbo in jo vse bolj izčrpa. Da se razumemo, družbo šibi in jo vse bolj izčrpa povsem dobesedno, ekonomsko, saj je pač družbena nemoralo prilaščanje materialnih dobrin in denarja v prid maloštevilnim na račun vseh ostalih. In v tej luči so spolni škandali sami po sebi neprimerno manj spodbudajoči, čeprav - in to je več kot zanimivo - vzbudijo največ ogorčenja. Vsekakor je daleč nevarnejša zloraba družbenega denarja in premoženja, ker na ta način nastaja družba z ozkim slojem izjemno bogatih in vseh drugih, ki imajo v primeri z njimi zelo malo. V tem smislu v Italiji, podobno je v drugih razvitih državah, deset odstotkov bogatih družin poseduje skoraj polovico celokupnega državnega premoženja. Teh deset odstotkov bogatih družin ima v povprečju, vstevši nepremičnine in letni dohodek, premoženja za milijon in pol evrov. Družina t. i. srednjega razreda ima po istem ključu le za okrog sedemdeset tisoč evrov premoženja, torej je razmerje ena proti dvajset. Družbena nemoralo pa ne samo da pogloblja prepad med bogatimi in nebogati ter revnimi, ampak omogoča bogatim, in to tudi v ozkih krajevnih okvirih, da postajajo vse bolj vplivni in krojijo usodo vseh, seveda zgolj v interesu lastne moči in bogatenja. In kaj ob vsem tem storiti? Za začetek je nujno družbeno nemoralo do dna prepoznati in odkriti vzrode, s katerimi se krepi in vse preveč nemoteno deluje.

Janez Povše

Na dnu...

NA FESTIVALU V SANREMU
STE VOLILI ZA KRALJEVINO
ALI ZA REPUBLIKO?

PRESNETO,
VZDRŽAL SEM SE
ZARADI POSTA!

Dnevnik treh udeležencev potovanja v kraje trpljenja

Vlak spomina

Alice, Ivana in Matia, ki obiskujejo licej Primož Trubar v Gorici, so nam pripravili nevsakdanji, a lep in doživet dnevnik o potovanju v taborišča smrti na Poljsko, kamor so odšli z vlakom spomina. Vsem se za njihova pričevanja in fotografije iskreno zahvaljujemo.

Četrtek, 4. februarja 2010

Naše potovanje se pričinja. Vlak nas bo danes odpeljal v taborišča, v tovarne smrti. Mladi se še ne zavedamo, kako je lahko take vrste izlet zahteven. V jutranjih urah odidemo iz Gorice v Trst, v Rižarno. V Rižarni mrgoli mladih ljudi. Tu se skupaj zberemo v nekdanjem skladišču. Organizatorji projekta iz ustanove Terra del fuoco nam opišejo potovanje, namen obiska koncentracijskih taborišč. Med razlagami in govori raznih sodelavcev se vrstijo branja pričevanj v treh različnih jezikih: furlanščini, italijanščini in slovenščini.

Spregovorijo tudi sami deportiranci, ki bodo z nami na vlaku, ko bomo potovali v Krakov: gospa Vilma Braini, gospod Mario Candotto in gospod Riccardo Goruppi.

V njihovih besedah je čutili grenkobo, a vendar niso nikakor zagrenjene od žalostnih spominov, nasprotno: v njih je čutili upanje v boljšo prihodnost. Čudimo se, kako je možno, da se po tolikih mukah priče grozot iz taborišč, vse osebe v starejših letih, lahko udeležijo takega potovanja, zanje nikakor ne enostavnega in nebolečega. Med govori podelijo vsakemu zelen listek, na katerem je zapisano ime žrtve Rižarne.

Ostrmim, ko zagledam, da je na mojem listku zapisano ime, ki je skoraj anagram mojega imena. "Ivan Pahlic" izreče po mikrofonu organizatorka. Jaz, kakor tudi drugi, vstanem v spomin.

Po končani svečanosti si po skupinah ogledamo nekdanje taborišče. Ob poti uri se z avtobusom odpravimo v Videm, kjer nas čaka vlak za na Poljsko. Vstopimo na vlak in se šestnajst ur kasneje prebudimo v zasneženi poljski pokrajini. Med potjo se mladi spoznamo med sabo: prihajamo iz Gorice, Pordenona, Vidma, Trsta, Trenta in Cesene. Vsi smo na istem vlaku.

Petek, 5. februarja 2010

Prispemo v Krakov, kjer se nastanimo v hostelih. V popoldanskih urah si ogledamo mesto in začinjamo bolje spoznavati poljski svet. Zvečer se nas vseh 750 zbere v večnamenskem prostoru, kjer prisluhnemo pričevanjem. Ganljivi spomini so pravi uvod za program jutrišnjega dne: obisk Krakovskega geta.

Sobota, 6. februarja 2010

Po zajtrku smo si danes zjutraj s profesorjem Sussijem ogledali

enega izmed najpomembnejših delov mesta, in sicer trdnjavo, ki združuje pomemben kompleks veličastnih stavb. V notranjosti cerkve, ki ni pretirano okrašena, smo videli katakombo in številne krste nekdanjih pomembnih oseb, ki so bile prepričane, da jim bo v tem svetem kraju hitreje omogočen vstop v Božje kraljestvo. Povzpeli pa smo se tudi do vrha zvonika po zelo strmih stopnicah in ozkih prostorih, kjer smo se vsi začudili pred ogromnim zvonom, ki je stal pred nami. Profesor nam je razkril, da tamkajšnja legenda pravi, da bi fant, ki

bolj jasne, želimo izvedeti vedno več, spoznati stvari vedno globlje, in ta je naša največja motivacija.

Nedelja, 7. februarja 2010

Ko smo se zjutraj prebudili, mislim, da smo vsi vsaj za trenutek pomislili na kruto realnost, s katero se bomo srečali v današnjem dnevu. V jutranjih urah smo sicer obiskali prvo polovico taborišča oz. Auschwitz, v popoldnevu pa Auschwitz 2 oz. Birkenau. Ko smo se ob prihodu v Auschwitz ozirli v znan, grozljiv napis ARBEIT MACHT FREI, ki se je brez sramu norčeval iz tistih, ki so vstopali v taborišče ter se znašli pod njim, se je večini izmed nas "izklopil čustveni sistem". Morda zaradi naših presilovitih čustev so nas možgani zabranili pred takšnim čustvenim valom, s katerim

in neznačajnih ljudi lahko zmorejo prepričati preko neke kapitalistične osebe, kako taki ljudje tej sledijo in to častijo, ter na negativne posledice, ki jih lahko prinese tak položaj. Mislim pa, da bomo vsi zaspali z istim stavkom v mislih: "Benvenuti ad Auschwitz, voi siete entrati da quel portone e ne uscite da quel camino. Dobrodošli v Auschwitz, prišli ste skozi vrata in odšli boste skozi dimnik".

Ponedeljek, 8. februarja 2010

Še vedno pretreseni od včerajšnjega obiska koncentracijskih taborišč, Auschwitza in Birkenaua,

Foto Ivana Paljk

Foto JMP

bi se dotaknil tega zvona, v kratkem našel ljubico in se z njo poročil. Po raznih stikih in prostem kosilu smo se v prvih popoldanskih urah vsi zbrali na Glavnem trgu, kjer se je začel naš sprehod po judovskem getu. Spremljal nas je vodič, ki nam je po kratkem uvodu v tedanje zgodovinske dogodke predstavil obupen življenjski položaj Judov in njihov poboj v getu. O getu ni

bi se mogoče nihče od nas ne bil zmožen soočiti in ga zasnovo izbrisa. Sprehajali smo se po taboriških prostorih in ostrmeli pred grozovitimi kupi očal, loncev, ščetk, kovčkov, čevljev, protez, las. Pred slikami koščenih teles ljudi, ki so že zdavnaj nehali biti ljudje; bili so le številke, ki jih je bilo treba, dokler so mogli delati, izkriščati. Čutili so se nemočni, otujeni od vsega. Sprejemali smo

smo se v jutranjih urah zbrali in skupaj poročali o tem, kar smo videli; vsak je izrazil svoje misli. Iz našega pogovora so prišla na dan najrazličnejša mnenja. Izrazili smo naše občutke, naše misli in bojazni; ene je obsla jeza, druge žalost, tretje pa strah. 'Ali se lahko ponovijo strahote koncentracij-

skih taborišč'? To je bilo najpomembnejše in najpogostejše vprašanje, pri katerem smo se vsi zgrozili. Razložili so nam, da se lahko temu izognemo tako, da se zanimamo za aktualne dogodke in da si prizadevamo za pravičnost, da se oddaljimo od tako imenovane 'sive cone' oziroma od brezbržnosti do strahot, ki se dogajajo po svetu še danes. To je bilo torej glavno sporočilo našega potovanja: odpraviti moramo 'sivo cono' in tako zavarovati našo prihodnost pred nasiljem ter ohraniti svobodo in pravičnost. Popoldne pa je potekala seja z vsemi udeleženci projekta 'Vlak spomina' v Rotundi. Ta se je začela s tem, da smo se vsi objeli v znak tolažbe in krepila, nato pa so predstavniki vsake skupine izrazili svoje misli ter obnovili svoje doživetje. Res spodbuden je bil govor nekdanjega deportiranca Maria Candotta, ki je poudaril dejstvo, da smo mi največje upanje za prihodnost in da moramo ohraniti svobodo, ki jo imamo, kajti ta je najpomembnejša prvina življenja. Srečanje se je končalo in zvečer smo se spet vsi zbrali v Rotundi, a tokrat, da bi zaplesali ob ritmu disko glasbe in da bi se veselo poslovili od Krakova.

Torek, 9. februarja 2010

Prišel je čas odhoda. Še zadnjič

smo na vlaku skozi okna pogledali na zasneženi Krakov, ki nam je res podaril zelo lepo in nepozabno izkušnjo. Spet smo se vračali domov. Misli pa so tavale tja v Auschwitz in Birkenau, ki so okameneli spomeniki hudih časov, in k žalostnim usodam vseh tistih ljudi, ki jih je huda roka pripeljala tja in ki se ne bodo nikoli več vrnili domov. Te žalostne in trpeče slike, ki jih ljubosumno hranimo v naših srcih in spominu, nas bodo vedno spremljale in branile pred nevarno 'sivo cono'. Ta izkušnja nas je res obogatila.

Sreda, 10. februarja 2010

Utrujenji smo se v zgodnjih urah srečno vrnili na videmsko železniško postajo. To je bil čas slovesa. Vzdušje je postalo toplo in vsi skupaj smo se slikali, si podali roke in s toplim objemom smo se pozdravili in si zaželeli, da bi se čim prej ponovno srečali. Potovanje se je veselo končalo. Nastala so nova prijateljstva, spoznali smo delček zgodovine, obiskali smo danes živahno mesto Krakov, ampak nam bo za vedno ostala v spominu ta dolga pot z vlakom, po kateri so se naši predniki vozili v tragičnih razmerah pred leti. Te spominske poti ne bomo nikoli pozabili in naš moto je: NIKOLI VEČ!!

Alice Mian, Ivana Paljk, Matia Ferletič

Ivana Paljk, Alice Mian in Matia Ferletič

ostalo več kaj dosti, ampak misel na bojazen, revščino, mrz, bolezn, onemoglost tistih ljudi, ki so bili prisiljeni tam živeti, je nekaj nepojmljivega in mislim, da učinkuje več od ogleda kateregakoli poslopja iz tedanjih dni. Voden ogled se je končal s kratko predstavo na odprtem o skrbeh in strahovih, ki so dan za dnem dušili Jude. Ob koncu dneva smo se odpravili proti večnamenskemu prostoru Rotundi, kjer smo prisostvovali gledališko glasbeni predstavi o deportiranju v koncentracijska taborišča. Sedaj smo nekoliko utrujeni, ker pa so nam začelnjale zadeve postajati polagoma

nekaj kilometrov oddaljenega od prve polovice taborišča, ostali po večini nespremenjeni. Ker se Birkenau razprostira po znatno bolj obširnem terenu, smo med hojo po zasneženih tleh in dihanjem bodečega mrzlega zraku imeli nekaj časa za razmislek o vsem tem, kar smo do tedaj videli. V drugi polovici taborišča pa smo okameneli pred neznosno majhnimi celicami, pred nepopisnimi prostori, v katerih so ljudje nečloveško umirali, pred krematorijskimi pečmi, pred kamnitimi ležišči, prekritimi z umazano slamo, na katerih so se deportiranci stiskali v desetih in vsakem. Kar pa nas je najbolj razburilo, je bilo dejstvo, da čeprav so ljudje vedeli o stanju Judov in drugih nesrečnih ljudi v taboriščih, ni nihče tega ustavil in se nihče niti za to ni zmenil. Po kratki slovesnosti in komemoraciji pri birkenauskem Mavzoleju, ob kateri je vsak od nas prebral ime ene izmed žrtv taborišča in se vsaj za današnji dan spominjal ter jo držal v srcu, smo se vsi zamišljeno odpravili proti avtobusom in se vrnili v hostel. Dan smo končali z ogledom filma L'onda v Rotundi, ki nas je opozoril na to, kako večino nevednih

I FEEL...SLOVEENIJA!

Nedotakljivi Zidarji

V Sloveniji obstaja prav posebna "kasta" nedotakljivih: takih elitnih podjetnikov, ki se jih nihče ne more dotakniti. Na svoje stolčke so priselani, kljub vsem političnim spremembam, ki jih narekuje parlamentarna demokracija, in kljub logiki zdravega poslovanja, ki ga predvideva higiena v gospodarstvu. Govorimo o zelo vplivnem lobiju, ki ga (monopolno) obvladujejo maloštevilni. Zato seveda omenjeni oligarhiji praviloma pripadajo vsa pomembnejša dela in vsi dobičkonosnejši razpisi. To so gradbinci. Zanimivo je sestaviti profil "najuspešnejših" slovenskih gradbenih izvajalcev. Povsod boste našli (uradno ali neuradno) bogato politično preteklost, prijateljstva v čisto vseh političnih krogih, monopolistične težnje na slovenskem trgu in zelo avtoritaro, caristično držo znotraj samega podjetja. V samostojni Sloveniji so s svojim političnim vplivom tujo konkurenco pustili pred vrati, v domovini pa resnih konkurentov nimajo.

Pred dobrima dvema letoma je kazalo, da bo država začela resnejše preiskave tudi v njihovem poslovanju, a se je t. i. afera "Čista lopata", v kateri so bili trije gradbeniki baroni obtoženi podkupovanja v primeru gradnje kontrolnega stolpa na ljubljanskem letališču, kaj kmalu razblinila. In vsi trije so nemoteno naprej opravljali svoje posle. Omenjeni trije akterji "Čiste lopate" so seveda direktorji in (kot je v slovenskih tajkunskih zgodbah seveda zelo moderno) lastniki največjih gradbenih koncernov: Ivan Zidar, večni predsednik SCT-ja, Hilda Tovšak, nekdanja političarka in gradbenica v "mini-krilu" pri družbi Vegrad, ter Dušan Černigoj, vodja Primorja. Tematika gradbenih podjetij je postala v Sloveniji ponovno pravi hit v prejšnjem tednu, ko se je gradbenica v "mini-krilu" znašla sredi zelo težkih likvidnostnih težav. Zelo resne so govorice o prisilni poravnavi in celo stečaju. Delavci so bili dlje časa brez plač, podjetju pa so celo blokiral bančni račun. Po prvih načrtih naj bi iz podjetja izvzeli zdrave dejavnosti, ki naj bi služile kot odplačilo dolgov bankam upnicam, vse slabosti, ki so se v zadnjih letih nakopičile, pa naj bi se likvidirale. Kljub temu je -tako Finance- podjetnica Tovšakova s svojo politično težbo v že povsem kompromiti-

rani situaciji od bank hotela najeti posojilo v višini desetih milijonov evrov (kljub temu da ni jasno, kako bi to posojilo izplačevala).

In smo že spet pri osrednjih perverzni temi, ki smo jo srečali že v prejšnjih tednih: povezava politika-gospodarstvo-finance. Tovšakova, bila je direktorica (zadnjih osem let) in lastnica podjetja, ki ga je pripeljala na rob bankrota, ima bogato politično preteklost. Po osamosvojitvi je delovala v kadroviski službi ministra Lojzeta Peterleta, priplazila se je tudi do mesta generalne sekretarke takratne Peterletove SKD. Politiko je s "polno aktovko" poznanstvo zapustila ob združitvi SLS in SKD in se vrnila v gospodarstvo. Poslovanje svojega podjetja je iz Šaleške doline preselila tudi v Ljubljano: v zadnjem obdobju na veliko prijateljuje tudi z ljubljanskim županom Zoranom Jankovičem. Podobna je tudi zgodba prvega gradbenega podjetnika v državi, Ivana Zidarja (nomen est omen!), pravega cesarja podjetja SCT: aktivno sicer ni nikoli vstopil v politiko, znana pa so njegova prijateljstva, ki segajo od cerkvenih krogov in avdienc pri papežih do trepljanja po ramah s Kučanom in odličnim sodelovanjem z Jankovičem.

In to lahko občutijo seveda tudi slovenski davkoplachevalci: državna NLB ima z raznimi slovenskimi gradbinci za 1,4 milijarde evrov odprtih raču-

nov v obliki posojil in garancij, poročajo Finance. Dobra polovica tega zneska naj bi bilo celo nezavarovanih posojil. Vegrad ima do največje slovenske banke 260 milijonov evrov dolgov, SCT pa 237 milijonov.

Številke povedo vse. Dodatnih komentarjev ni treba.

P. S. Morda samo še sklepna anekdota, spet povzeta po slovenskem finančnem dnevniku. Vodja LHB Frankfurt, podružnice NLB, ki je največ pripomogla k 80-milijonskemu deficitu matične družbe lani, je dolga leta bil Boris Zakrajšek. Gre za bankirja, ki je močno sodeloval pri financiranju Zidarjevega SCT-ja, pri katerem je bil za določeno obdobje tudi predsednik Nadzornega sveta.

Ironija res ne pozna mere dobrega okusa, se vam ne zdi?

Andrej Černic

Foto Ivana Paljk

Pastirsko pismo slovenskih škofov za postni čas 2010

“Evharistija je najdragocenejša dobrina”

Dragi bratje in sestre v Kristusu! Ob prvem delu pastirskega pisma v pripravi na slovenski evharistični kongres smo poživljali vero v Kristusovo navzočnost pod podobama kruha in vina v presveti evharistiji. Občudovali smo njegovo ljubezen, ki ga je gnala v tako preprosto, a tako rodovitno navzočnost kot Boga in človeka med nami, kakršne ni v nobenem drugem zakramentu. Iz te vere izhaja tudi osrednje mesto nedeljske svete maše v življenju kristjana in župnijske skupnosti. Ali si predstavljate klenega preroka Jeremija, kako bi se razvnel, ko bi bil lahko navzoč pri evharistiji? Kako je počutil že vernike v Jahveja, ki je bil za Jude oddaljeni, trikrat sveti Bog: “Blagoslovljen pa mož, ki zaupa v Gospoda ... Je kakor drevo, zasajeno ob vodi ... Ne boji se ... in ne neha roditi sadu” (Jer 17,7.8). Dragi

bratje in sestre, s krstom smo bili “zasajeni” na breg “žive reke” Božje ljubezni. Pri nedeljski sveti maši naše “korenine” dosežejo sam tok “žive vode”, ko se v obhajilu krepčamo s telesom in krvjo Jezusa Kristusa, ki se iz ljubezni do nas ponavznočuje v svoji velikonočni skrivnosti. Sveta maša je najpopolnejši zemeljski način navzočnosti ostalega Gospoda in naše osebne povezanosti z Njim. Evangelist Luka nam v evangeljskem odlomku sporoča, da je Jezus, potem ko je izbral dvanajstere, “šel z njimi dol” in jim na ravnini pred množico razkril ustavo Božjega kraljestva z “blagor” za uboge in z “gorje” za bogate. On je novozavezni Mojzes, ki je prišel z gore in prinesel ljudstvu Božje zapovedi. Ali se ne zgodi to tudi pri vsaki sveti maši? Božji Sin se nam približa po človeško, da bi nam povedal in pokazal, kako zelo nas Oče ljubi, in nam spet spregovoril na srce blagor in gorje. Jezus ne izgovarja “blagra” in “gorja” v moralističnem smislu. Njegov “blagor” pomeni: “Nedeljska evharistija je privilegiran kraj, na katerem se občestvo neprestano oznanja

rim Božje kraljestvo”. “Gorje” pri njem ni izraz grožnje ali maščevalnosti, ampak pomeni njegovo žalost nad tistimi “bogati”, ki so se v samozadostnosti zaprli pred njim in jim ne more izraziti svoje ljubezni, čeprav jih ljubi enako kakor uboge. Pod podobo kruha in vina nam Kristus vsako nedeljo sporoča, da se želi poistovetiti z nami in kot uboge obdariti z resničnostjo Božjega kraljestva. Povabi nas, da se ne bi zgražali nad tistimi, ki jih ni pri sveti

in goji. Prav z udeležbo pri evharistiji postane Gospodov dan tudi dan Cerkev, ki more na ta način učinkovito izpolnjevati svojo vlogo kot zakrament edinosti”. Cerkev se najbolj uresničuje prav pri nedeljski sveti maši, ko je pri obhajanju Kristusove velikonočne skrivnosti zbrano živo jedro župnijskega občestva. Ko kot občestvo obhajate evharistijo, vas evharistija gradi kot Cerkev. Zato je vsako nedeljsko obhajanje svete maše “mali

maši, ampak se z Njim žalostili, ker jim ne on ne mi še ne moremo izkazati ljubezni. Kristus je tudi zanje umrl in vstal in mi jim smemo to sporočiti. Zaradi te duhovne vsebine bomo evharistični kongres s sveto mašo v središču obhajali na nedeljo. Tako naj bi nedeljo znova prepoznali kot “prvi dan tedna” in “dan lomljenja kruha”, kot je veljalo v prvih krščanskih skupnostih. Prav je, da se kongresa udeležimo vsi duhovniki in kar največ vernikov ter javno pokažemo, da je evharistija “najdragocenejša dobrina”, ki nam jo je Gospod podaril za romanje skozi zgodovino, in da nas globoko združuje. Naj na to nedeljo postane vsa Slovenija ena sama “župnija”! V pripravi vas, dragi verniki, škofje želimo usmeriti v evharistično duhovnost sv. Ignacija Antiohijskega, ki je Efežane spodbujal, naj “lomijo en kruh, ki je zdravilo nesmrtnosti, protistrup, ki nam zagotavlja, da ne bomo umrli, ampak vekomaj živeli v Jezusu Kristusu”. Tudi Božji služabnik papež Janez Pavel II. nas spodbuja: “Nedeljska evharistija je privilegiran kraj, na katerem se občestvo neprestano oznanja

evharistični kongres”. Če sta Gospodov dan in sveta maša skupaj tako velik duhovni zaklad za občestvo župnije, Cerkev in za vse svet, potem je nedeljsko sveto mašo res premalo imenovati “nedeljska dolžnost”. Ali zakonca, ki se iskreno ljubita, doživljata svoje skupno življenje kot dolžnost? Nikakor! Ljubezni se ne da zapovedati ne izsiliti, še manj kupiti. Tako je tudi nedeljska sveta maša za kristjana mnogo več kot dolžnost, je pravica. In še več, je najdragocenejši dar ponavzočene Božje ljubezni, ki se je razodela na viden način v življenju, trpljenju, smrti in vstajenju Jezusa Kristusa. In prav to potrjuje pri sveti maši, ko v moči svoje vere na mašnikov vzklik “Skrivnost vere”! odgovorite: “Tvojo smrt oznamamo, Gospod, in tvoje vstajenje slavimo, dokler ne prideš v slavo”. Priti na Kalvarijo pod križ našega Gospoda Jezusa Kristusa in biti zakramentalno navzoč pri njegovi smrti “za nas” – to je prej čast kakor dolžnost. Biti pri odprtem praznem grobu kot znamenju vstajenja – to je prej sreča kakor obveznost. Biti gost pri zadnji večerji – to je prej

radost kakor prisila. Vse to je milost ljubečega srečanja med nami in Bogom, ki pod podobo kruha in vina sestopi k nam. To je neizmerna vrednota, ki nam jo podarja zastoj, da bi živeli.

Zato vas, drago Božje ljudstvo, vabimo, da v pripravi na evharistični kongres poživite svoje obhajanje svete maše in se je udeležujete tudi med tednom. Vzemite si za nalogo nove evangelizacije, da boste po družinah in soseskah spodbujali drug drugega. Tudi oddaljenih, ki so morda že izgubili “okus” za nedeljsko sveto mašo, ne obsojajte, marveč jih s prijaznim vabilom opogumite. Ko bodo spet doživeli srečanje z živim Bogom, vam bodo hvaležni. V zadnjem delu priprave na evharistični kongres vas v postnem času še posebej vabimo, da poglobite svoje duhovno življenje tudi s pomočjo radijskega misijona preko valov Radia Ognjišče v tednu med tiho in svetno nedeljo. Letos ga bomo vodili in z vami razmišljali ter se pogovarjali slovenski škofje.

Dragi bratje in sestre, škofje vam želimo duhovno bogat postni čas, v katerem naj se poglobi in zori vaša evharistična vera in raste veselje nad Jezusovo bližino. V nedeljskih bogoslužjih, ko boste zbrani s svojimi duhovniki v edinosti z nami, pa črpajte potrebno “hrano” in “pijačo” za rast svojega župnijskega občestva. V tem občestvu ste živi udje Kristusovega skrivnostnega telesa, ki je sredi sveta ubogih in bogatih “znamenje in orodje” (C 1) edinosti človeškega rodu med seboj in z Bogom.

Ko vas pozdravljamo v Gospodu, se že veselimo srečanja z vami na evharističnem kongresu v Celju in vam podeljujemo apostolski blagoslov.

Italijani in Slovenci poromali na Kostanjevico Križev pot - skupaj!

Mrzlo zimsko vreme v petek, 19. februarja, ni skalo dobro volje množice vernikov, ki so se zvečer kljub silnemu dežju udeležili križevega pota na Kapelo-Kostanjevico. Dekaniji Gorica in Nova Gorica sta namreč na prvi postni petek dali pobudo za preprosto pobožnost s simboličnim romanjem na starodavno svetišče, ki stoji prav na meji med mestoma; na tisti meji, ki je razdelila dva naroda in kjer se krajevna Cerkev vneto trudi, da bi nanovo stala vezi sloge in sožitja med ljudmi. V svetišču, ki je pravi umetniški bisercik in obenem bogato duhovno središče, so se zbrani ustavili ob meditacijah križevega pota v slovenski in italijanski, medtem ko je skupnica mladih s svečami in križem “romala” od prve do štirinajste postaje. Molili so za edinost srca in duha. Novogoriški dekan Aleš Rupnik, župnik v Šempasu in Oseku, je nato v krajšem nagovoru povedal, da je začetek posta pravi trenutek, da človek stopi na pot. Želja po povezovanju v Evropi se je omejila na ekonomsko in finančno področje in se je v tem tudi precej iztrošila, je rekel. Tudi družbenopolitično življenje še ne kaže za-

lostne zrelosti, da bi naredili odločnejši korak drug k drugemu, drug z drugim. Skupno srečanje v molitvi naj bo zato “eden od kamenčkov v mozaiku skupne pobože, ki jo bomo kot dediščino in izhodišče zapustili na tem teritoriju”. Kristjani naj torej odgovorimo na znamenja časa in nadaljujemo med ljudmi duhovni, kulturni in medkulturni dialog. Goriški dekan Sinuhe Marotta, župnik v stolni cerkvi, se je zahvalil g. Alešu in slovenskim prijateljem za lepo pobudo, ki so jo na italijanski strani sprejeli z velikim veseljem. Naša vera je bila preizkušana več kot 90 let, je rekel, “ker smo verjeli bolj v človeško zgodovino kot pa v zgodovino odrešenja, bolj smo verjeli v politične mite kot v evangeljsko stvarnost, bolj smo verjeli v moč orožja in nasilja kot v lastno krščansko naravo”. Zato z veseljem skupaj spet opravljamo dejanja vere in potrjujemo svojo vero v skupno pripadnost Cerkvi, v moč evangelija in v krst, ki nas povezuje. Oba dekana sta se za podporo zahvalila gostoljubnim bratom frančiškonom, ki so nato v bližnji dvorani ponudili topel čaj in z njim priljubljenost za sproščeno brat-sko srečanje. / DD

Kratki

Romanje ob 100. obletnici prvega romanja Slovencev v Sveto deželo

Ob 100-letnici romanj Slovencev v Sveto deželo je Slovenijo 13. februarja obiskal frančiškanski kustos iz Jeruzalema Pierbattista Pizzaballa, ki je blagoslovil nove prostore komisariata v Ljubljani. Komisariat pa je ob tej priložnosti pripravil jubilejno romanje v Sveto deželo, ki poteka od 15. do 28. februarja. Slovenci so organizirano v Sveto deželo prvič poromali septembra leta 1910, in sicer na pobudo ljubljanskega škofa Antona Bonaventura Jegliča (1850-1937). Slovenija je bila takrat del avstro-ogrskega cesarstva, Sveta dežela pa del Otomanskega cesarstva. Vseh romarjev je bilo 540, najstarejši med njimi je bil 82-letni Tomaž Zupan iz Sela pri Breznici. V Sveto deželo so potovali pet dni z ladjo iz Trsta.

Vatikan: Na svetu 1,166 milijarde katolikov

Vatikan je v soboto, 20. februarja, sporočil, da se

je število katolikov po svetu “raho povečalo” na 1,166 milijarde. Ti podatki, objavljeni v letošnji izdaji papeškega letopisa, se nanašajo na leto 2008, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Leta 2008 je bilo v primerjavi z letom prej krščenih 19 milijonov več katolikov, kar je 1,7-odstotno povečanje. Katoliki predstavljajo 17,4 odstotka svetovnega prebivalstva, medtem ko je bil leta 2007 ta delež 17,33 odstotka, kažejo podatki Vatikana. Vatikan je v letih 2000-2008 zabeležil enoodstotno povečanje števila duhovnikov na 409.166, medtem ko se je v tem obdobju število redovnic zmanjšalo za skoraj osem odstotkov, največ v Evropi (17,6 odstotka) in Amerikah (12,9 odstotka). Leta 2008 se je v primerjavi z letom prej število kandidatov za duhovniški poklic povečalo za odstotek. Povečanje so zabeležili v Afriki (3,6 odstotka), Aziji (4,4 odstotka) in Oceaniji (6,5 odstotka), medtem ko se je v Evropi njihovo število zmanjšalo za 4,3 odstotka, v obeh Amerikah pa je ostalo nespremenjeno, še navaja dpa.

POSTAVA IN KARIZMA (2. del)

Apostol se pohvali, da tudi sam govori jezike, a dodaja, da hoče biti razumljiv: “Hvala Bogu, bolj ko vi vsi govorim jezike, toda v Cerkvah hočem rajši pet besed povedati s svojim razumom, da bi tudi druge poučil, kakor pa na tisoče besed v jezikih” (1 Kor 14,18-19). Enako pričakuje od Korinčanov, ko jih vabi: “Bratje, ne bodite otroci glede na razumnost; glede na hudobnost bodite otroci, v razumnosti pa bodite popolni!” (1 Kor 14,20).

Kristus, Bog in človek, je najlepši vzor vernege človeka, vsak vernik namreč združuje v sebi človeško in Božje delovanje. Kakor piše apostol: “Živim, pa ne več jaz, ampak v meni živi Kristus” (Gal 2,20). Kakor se v postavi in v karizmi dopolnjuje Božje in človeško, tako se dopolnjujeta tudi postava in karizma, črka in duh: Črka brez duha mori, duh brez črke pa se izgubi, zato je potrebno oboje. Judovske in krščanske binkošti: judovske binkošti obnavljajo sinajsko zavezo

s črkami na dveh kamnitih tablah, krščanske binkošti obnavljajo novo zavezo z Duhom prihajajočega silnega viharja.

Po istem vzorcu se dopolnjujeta tudi stara in nova zaveza: Apostol narodov je bil jud in je najprej pripadal veri, ki je slonela na zavezi z Bogom, ki je od Abrahama zahteval njegovega sina. Judovska vera poudarja delež in prispevek, ki ga zaveza zahteva od človeka. Tako je svojo vero razumel tudi farizej, ki je prišel v tempelj molit (Lk 18,9-14). Apostol narodov pa je nato postal kristjan in pripadal veri, ki je slonela na zavezi z Bogom, ki je za Abrahama dal svojega Sina. Krščanska vera poudarja delež in

prispevek, ki ga zaveza “zahteva” od Boga: “In Beseda se je učlovečila in se naselila med nami; in videli so njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polno milosti in resnice” (Jn 1,14). Tako je svojo vero razumel tudi cestinar, ki je prišel v tempelj molit. Božje in človeško ni ločljivo, kakor Stara in Nova zaveza nista ločljivi: “Vsak, kdor se od svoje žene loči in se oženi z drugo, preštvuje, in kdor se oženi z ločeno od moža, preštvuje” (Lk 16,18). Stara in Nova zaveza nista ločljivi kakor zakon ni ločljiv: kdor vzame Novo zavezo in zavrže Staro, je kakor da bi se od svoje žene ločil in se oženil z drugo; kdor pa vzame Staro zave-

zo in zavrže Novo, je kakor da bi se oženil z ločeno! “Zato je vsak pismouk, ki je poučen o nebeškem kraljestvu, podoben hišnemu gospodarju, ki prinaša iz svojega zaklada novo in staro” (Mt 13,52). Tako je delal tudi apostol Pavel. – dr. Jurij Bizjak, koprski pomožni škof

Judovstvo in krščanstvo: Priliki o “pravičnem (in krutem!) hlapcu” (Mt 22) in o “krivičnem (in usmiljenem!) oskrbniku” (Lk 16) lepo pojasnjujeta razliko med črko in duhom: Pravični hlapec je pravičen po črki in krivičen po duhu, krivični oskrbnik pa je krivičen po črki in pravičen po duhu! Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden je farizej in drugi cestinar: Farizej je molil po črki in ostal krivičen, cestinar je molil po duhu in postal pravičen!

Karizme ali gibanja se običajno pojavljajo kot odgovor na potrebe časa: Karizmatik opazi šibko točko v bojni črti in jo začne krepiti. Razumljivo je, da je pri tem nekoliko manj pozoren na celoto. Narobe pa je, če druge dejavnosti podcenjuje ali izključuje.

Dobrodelna akcija treh absolventk medicine v Ljubljani

Medicinsko-humanitarna odprava v Kenijo

Kenija - dežela nasprotij
Kenija še zdaleč ni najrevnejša država v Afriki. Poznamo jo kot popularno turistično destinacijo, kamor se popotniki podajajo na safari, ogled naravnih parkov, srečanje z Masaji ali pa se povzpnejo na najvišji vrh Afrike. Center glavnega mesta Nairobi je z modernimi nebotičniki vedno bolj podoben velikim evropskim mestom. Bolj realna slika življenja Kenijcev pa se pokaže

enemu človeku, lahko pa dobro dejanje, ideja, novo znanje sproži plaz, ki spreminja usode mnogih ljudi in na koncu spremeni gla-

pravi bomo tri mesece nudile brezplačno zdravstveno oskrbo v improvizirani ambulanti v vasi Majiwa. To je kraj, ki leži na jugozahodu Kenije v bližini Viktorijinega jezera na višini 1800 m. V vasi ni tekoče vode in elektrike, večina prebivalcev pa živi pod pragom ali tik nad pragom revščine. Večina nima dostopa do zdravstvene pomoči, razen če se zmorejo in če si seveda lahko privoščijo pot v 100 km oddaljeno mesto Kisumu. Naš namen je v prvi

Članici lanskoletne odprave pri delu

le nekaj kilometrov iz centra, kjer na območju 2,5 kvadratnih kilometrov životari več kot milijon ljudi. Kibera, kot se to območje imenuje, velja za drugi največji "slum" v Afriki in je žalostna realnost, ki uide slikam turističnih katalogov.

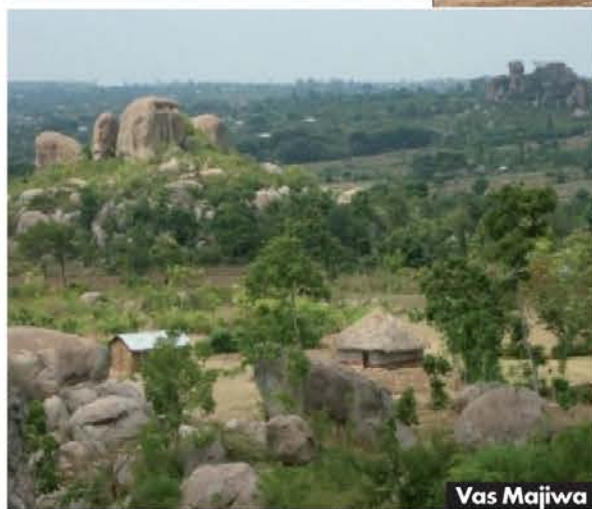
Razvitost podeželja Kenije je primerljiva z okoliškimi državami, vasi nimajo urejenega vodovoda, na voljo so le oddaljeni in pogosto onesnaženi vodnjaki. Električna napeljava je redkost, šolanje plačljivo, prav tako zdravstvena oskrba, ki le redko zadoštuje minimalnim standardom.

Žalosten začetek - boljše nadaljevanje?

Na prvi pogled je slika zelo žalostna in brezizhodna, pomoč se zdi kot kaplja v morje. A tudi kaplja v morje je včasih več kot le to. Dobrota lahko pomaga samo

dino morja. To je prepričanje članice ekipe Medicinsko-humanitarne odprave v Kenijo, katere del sem tudi sama.

Odpravo, ki bo potekala od avgusta do oktobra 2010, organiziramo tri absolventke medicine (Mihaela Gartnar, Sara Onuk in Mojca Stres) in višja medicinska sestra (Vesna Lesjak). Na od-

Vas Majiwa

vrsti brezplačno zdravljenje vseh, ki bodo pri nas iskali pomoč. Pogoste bolezni so malarija, zapleti AIDS-a, podhranjenost, dehidracija, pljučnice, tuberkuloza, črevesna vnetja in okužbe s paraziti. Nekatere izmed njih lahko pozdravimo ali izboljšamo s preprostimi ukrepi ter kratkim in učinkovitim zdravljenjem. Kadar bo zdravljenje izven naših

strokovnih ali infrastrukturnih možnosti, bomo uredile prevoz do bolnišnice. Delo bo potekalo v prostoru, ki nam ga bo za čas obratovanja ambulante posodila ena izmed družin v vasi, s katero so sodelovale že prejšnje odprave. Dolgoročni plan je postavitev nove stavbe, ki bo služila kot zdravstveni center. Za delo v njej se bo izobrazilo nekaj domačinov, na pomoč pa jim bomo prihajali slovenski študenti, zdravniki specializanti in specialisti.

Brez njih odprave ne bi bilo...

Odpravo organiziramo pod okriljem Sekcije za tropsko medicino na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Sekcija združuje zdravnike, ki so bili nekoč sami člani odprav v državah tretjega sveta. Ti zdravniki, kljub veliki poklicni obremenjenosti, prostovoljno organizirajo posebna izobraževanja za študente, ki imamo interes za spoznavanje tropskih bolezni. Nudijo nam informacije, nasvete in podporo, brez katere bi bila načrtovanje in izvedba tako velikega projekta skoraj nemogoča. V Sekciji za tropsko medicino je v 20 letih obstoja v nerazvite države

odpotovalo že več kot 60 odprav in 350 medicincev. Prva odprava v vas Majiwo je potekala leta 2004. Odziv okoliških prebivalcev je bil tako dober, da so ji sledile še številne druge odprave. Tudi naša želja je pri-
srepejati delež h kontinuiteti zdravstvene oskrbe na tamkajšnjem območju.

Pri izvedbi naše odprave nam lahko priskočite na pomoč tudi vi. Sredstva za nabavo zdravil in sanitetnega materiala, bivanja, plačila prevajalcev ter prevozov pacientov nam lahko nakažete na tekoči račun Medicinske fakultete v Ljubljani, potek priprav in odprave pa lahko spremljate na spletnem blogu <http://kenija2010avgust.wordpress.com/>

Mojca Stres

GORICA Skupnost družin Sončnica

Bogat spored srečanj o vzgoji, družini in še čem

Vtorek, 2. marca 2010, bo ob 20.30 v dvorani Franc Močnik v Gorici (ob cerkvi sv. Ivana) prvo izmed pomladnih predavanj, ki jih organizira Skupnost družin Sončnica. Gostja **dr. Helena Jeriček Klanjšček** (doktorica socialne pedagogike in specializantka psihoterapije, zaposlena na Institutu za varovanje zdravja, predava na Pedagoški fakulteti, je nacionalna koordinatorka za promocijo zdravja pri Svetovni zdravstveni organizaciji in avtorica različnih priročnikov) bo spregovorila na temo: *Se stres spoprijema z nami ali mi z njim?* O stresu danes veliko govorimo in pri tem mislimo predvsem na situacije, ki se ponavljajo ali trajajo in v nas povzročajo nemir, negotovost... Ljudje smo prilagojeni na kratkotrajni stres, ki mu sledi sprostitvev, ne pa na dolgotrajnega in ponavljajočega, ki vodi v različne fizične in duševne bolezni. Kako prepoznati, da smo pod stresom in kako se odzvati?

Druge predavanje bo v soboto, 6. marca, ob 20.30 v isti dvorani. O družini pred novimi izzivi bo govoril **dr. Christian Gostečnik** (franciškan, teolog, doktor klinične psihologije, redni profesor na Teološki fakulteti v Ljubljani, ustanovitelj Frančiškanskega družinskega centra in avtor številnih knjig). Velike družbene spremembe so pomembno vplivale tudi na pomen in vlogo družine. Ta osnovna družbena celica je v globalizirani družbi pred novimi izzivi, ki jih večkrat ne znamo ovrednotiti. Družina je za vsakega posameznika prostor, kjer se naučimo temeljnih oblik obnašanja, začutimo pripadnost, ljubezen, kjer se odigravajo najpomembnejše zgodbe življenja, ki nas zaznamujejo za vedno. Na osnovi temeljnih izkustev v družini tudi pozneje iščemo sorodna izkustva v vseh pomembnejših odnosih in tako stare vzorce ponavljamo in ob-

navljamo v prihodnjih rodovih. V sredo, 17. marca, bo **dr. Janez Vodičar** (salezijanec, ki se posveča vzgoji in izobraževanju; poučuje didaktiko etičnega in religijskega pouka na Teološki fakulteti in filozofijo na Gimnaziji Želimlje) govoril na temo: *Ali vzgoja potrebuje religijo?* Večina civilizacij je v zgodovini povezovala vzgojo z religijo. V čemer je bil kdo vzgojen kot otrok, je religija ohranjala preko obredja, družbene in duhovne moči tudi v odrasli dobi. Danes to vlogo prevzemajo mediji, ki so že po naravi nagnjeni k senzacijam. Mladi nimajo več čuta za skupnost, niso sposobni videti druge in so gluhi za domovinske vrednote. Ameriški raziskovalec R. Sosis znova odkriva, da je prav religija tista, ki daje trdnost neki skupnosti.

Na četrtem in zadnjem predavanju v nizu, ki ga prireja SD Sončnica, bo v torek, 23. marca, ob 20.30 oblikoval večer **dr. Viljem Ščuka** (znan šolski zdravnik, specialist šolske medicine in psihoterapevt, ki se je izpopolnil v geštalt terapevtski metodi; organiziral je službo za boleznih odvisnosti od drog in iger na srečo v Novi Gorici; vodi številne projekte in je prejemnik številnih priznanj. Njegovo predavanje nosi naslov *Vrednote za vsakdanjo rabo*: vrednote so pridobljene izkušnje o ustreznosti in neustreznosti nekega vedenja, ki se prenašajo iz roda v rod. Oblikujejo se počasi, v skladu z razvojem, saj so del vedenjskih vzorcev vseh, s katerimi ima posameznik stike. Vrednote izgubijo svoj smisel, kadar imajo ideološko ali politično vsebino in so vredne le, če postanejo življenje in ne ostanejo le besede. Mladi postavljajo na prvo mesto v sistemu vrednot prijateljstvo, fantje se bolj navdušujejo za šport, tehniko in zabavo, dekleta pa za modo, film in umetnost. Toplo vabljeni!

Utrinki iz župnije Doberdob

Verske pobude lani in v letošnjem letu

Zobronka goriškega Krasa, kjer domujemo, se že lep čas nismo javili. Naj bo tokrat nekaj novic, takšnih in drugačnih.

Zadnje dni lanskega junija in prve dni julija smo poromali preko Francije v Švico in v romarskem svetišču Marija Stein priporočili nas in našo župnijo Marijinemu varstvu. Lepote Švice so nas pritegnile in sklenili smo, da se bomo še odpravili v ta prelepi gorski svet. Zadnje nedeljo v septembru smo prvič poromali na Kurešček pri Ljubljani. S skupno molitvijo in lepo oblikovano romarsko mašo pri Kraljici Miru smo sklenili, da se bomo še vrnili.

Zahvalno nedeljo in god župnijskega zavetnika praznujemo pri nas še vedno po avstro-ogrski tradiciji, to je na nedeljo po sv. Martinu. Popoldansko bogoslužje slavje je vodil g. Roman Poljak, župnik iz župnije Sv. Duh pri Škofji Loki. Za pevsko popestritev pa je poskrbel baritonist prof. Matjaž Robavs. Po zapeti zahvalni pesmi in blagoslovu vozil nam je zaigrala še godba Kras in nato je sledilo prijetno

župnijsko druženje pred šolo kot vsako leto.

Pri nas je župnijska tradicija, da jaslice naredi gospod Mario Vizintin, ki nas vsako leto razveseljuje in preseneča s svojo izvirnostjo. Poleg tega je tudi letos ponovno sodeloval pri razstavi jaslic na Sveti Gori in tako zastopal naš goriški Kras.

Četrto adventno nedeljo smo se odpravili na Božični koncert v Cankarjev dom, kjer so nas Simfoniki RTV Ljubljana z mladinskimi in otroškimi zborom pa še s triom Eroika popeljali v čarobnost božičnih pesmi. Bil je nepozaben nedeljski popoldan, kljub muhastemu vremenu nam je polepšal božično-novoletni čas.

Naša župnija ima župnijski list z naslovom Beseda, ki enkrat na mesec prihaja med nas, in to že 24 let. Ta nas je v letošnji januarski številki seznanil s krajevno in župnijsko statistiko, ki nam jo vsako leto pripravlja g. Ambrož Kodelja. Iz Besede povzemamo tole misel: "Ko si bodo znanjci čez 50 let ogledovali našo župnijo Doberdob, v kateri bodo živeli, bodo o nas dobili svoje mnenje.

Lahko nam bodo za marsikaj hvaležni, mogoče pa se bodo celo nad kom zjokali? Ko bodo prelistavali župnijske albume ali celo brali župnijski list Beseda, bodo tedaj naša telesa že zdavnaj prah in pepel. Tedaj bodo, seveda če bodo želeli, lahko objektivno ocenili naš sedanji čas, spomine, ki smo jih zapustili, kot tudi naše sedanje ravnanje, odločitve in načrte. Ko bodo pododovali našo kulturo, predvsem kulturo srca, si bodo predstavljali, kakšni smo bili in za katere vrednote smo se trudili. Kaj mislite, ali nam bodo za vse to hvaležni? Takrat bo pomembno samo eno, ali smo mi sedaj v svojem življenju ravnali po vesti, pošteno, objektivno, nesebično... in v resnici delali dobro za soljudi, pa tudi za župnijo in družbo. Tedaj bo vse to že preteklost, saj je čas, v katerem sedaj živimo, zelo razgiban".

V soboto, 16. januarja, smo imeli v gosteh Katoške izobražence iz Kranja. Vodila sta jih prof. Marjeta Brenc in kranjski župnik prelat g. Stane Zidar. Naš g. župnik Ambrož Kodelja jim je razkazal našo okolico. Začeli so v Rubijah, kjer je v gradu prebival Primož Trubar, ko je pridigal v

Gorici in okolici, nadaljevali so v Sredipolju ali Redipulji na avstro-ogrskem pokopališču iz prve svetovne vojne. Tu so se spomnili naših "Janezov", ki sanjajo večni sen in so padli po Krasu in okolici. Pot jih je nato vodila na italijansko pokopališče iz prve svetovne vojne in po Bizjakeriji, kamor so se zatekli prebivalci Kvarnerja pred udorom Turkov, povzpeli so se na goriški Kras v

vasi, pa tudi o kraju samem. Kot zanimivost naj povem, da jih večina še ni bila nikoli na našem koncu. Vidite, kako velika je Slovenija!

V božičnem času že nekaj let vabimo kakšno pevsko ali glasbeno skupino, da z nami molijo pri nedeljski maši. Tako je bilo tudi v nedeljo, 17. januarja, ko smo imeli v gosteh Trio Quartet iz Škofje Loke, ki ga sestavljajo štiri

Končali so z venčkom slovenskih narodnih. Ob lepem fantovskem, celo rahlo nagajevem petju smo sklenili, da jih še kdaj povabimo na naš Kras. Upamo, da se bodo našemu vabilu odzvali.

Na svečnico se po stari slovenski navadi tudi pri nas poslovimo od božičnega časa. Že nekaj let na ta dan naši šolarji prinašajo k jaslicam hranilnike z darom za šolarje v misijonu s. Tadeje v Paragvaju. Tako je bilo tudi letos. Darovali so 320 evrov. Z razliko od prejšnjih let pa sta nam gospod Hilarij in gospa Lucija Lavrenčič pripravila izredno lepo in pestro sodelovanje pri bogoslužju. Pri maši so šolarji zapeli staro slovensko pesem, ki so jo pri nas prepevali v prejšnjem stoletju na svečnico. Bogoslužje je bilo obogateno z instrumenti in tako smo še enkrat podoživeli toplino in lepoto božičnega časa, ki je in ostane za marsikoga najlepši čas v cerkvenem letu.

Pepelnica je v naši vasi razkričana in poznana po norenju. Manj pa je znano, da imamo pri maši že veliko let nabirko za Materinski dom. Tudi letos smo z veliko hvaležnostjo mislili na to in tako začeli postni čas. To je le nekaj utrinkov z našega goriškega Krasa.

M.F.

Doberdob. Ker so bili še polni prelepih vtisov iz dokumentarnega filma, ki je bil na sveti večer na ljubljanski televiziji z naslovom Bog ji je dal tolk' talentov, jim je edini moški igralec v tem filmu povedal marsikaj, o nastanku

Kratke

Višje šole vabijo na dan odprtih vrat

Slovenske višje srednje šole v Gorici vabijo na dan odprtih vrat poklicno-tehnične in licejskega pola v petek, 26. februarja 2010, in v sredo, 17. marca 2010, od 18.00 do 20.00 v šolskem centru v ulici Puccini 14 v Gorici. Obiskovalci si bodo lahko ogledali šole, profesorji pa jim bodo nudili informacije o posameznih študijskih smereh in bodo na razpolago tudi za individualne pogovore.

Prva redna seja ZSKP v novem letu

Prva redna seja Zveze slovenske katoliške prosvete v letošnjem letu je bila 11. februarja. Predsednica Francka Padovan se je odboru zahvalila za ponovno zaupanje in podporo. Prva točka dnevnega reda je bila sestava novega ožjega odbora. Potrjene so bile iste osebe, ki so sestavljale prejšnji odbor, in sicer: za podpredsednika Miloš Čotar, za blagajnika Walter Bandelj, za tajnico Patricija Florenin, za zapisničarico Irena Ferlat, za gospodarja Niko Klanjšček, za organizatorja Miloš Čotar. Dnevni red je predvideval še naslednje točke: Primorska in Koroška poje, Priznanje Kazimir Humar, proslava ob 100-letnici rojstva Ljubke Šorli, odkritje obeležja v spomin na Primoža Trubarja, poročila članic in razno. Predstavljen je bil okvirni program revije Primorska poje. Zveza bo, kot vsako leto, soorganizator treh revij, in sicer v Gorici v nedeljo, 14. marca, v Štandžu v petek, 19. marca, in v Ukvah v nedeljo, 21. marca. Podelitev priznanja Kazimir Humar bo potekala 23. marca, proslava ob 100-letnici rojstva Ljubke Šorli pa 25. februarja. Obe prireditvi bosta v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Knjiga o nemški kulturi na Goriškem

V četrtek, 25. februarja, bo ob 17.30 v dvorani Della Torre v stavbi Fundacije Goriške hranilnice v Gosposki ulici predstavitev knjige *Cultura tedesca nel Goriziano* (Nemška kultura na Goriškem). V istem nizu ("Fonti di cultura", kulturni viri), ki ga finančno podpirata občinska in pokrajinska uprava, je goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino l. 2003 založil podobno publikacijo o furlanski kulturi, l. 2005 o slovenski, dve leti kasneje pa o judovski. Gre za projekt, ki pogloblja poznavanje multietnične zgodovine in kulture našega ozemlja. Nova knjiga je pravzaprav ažurirana in razširjena izdaja dela, ki je izšlo l. 1995. Novi so prispevki, ki so jih napisali Vojko Pavlin, Claudio Ferlan, Sandro Scandola, Hans Kitzmüller, Renate Lunzer, Peter Tropper, posodobljena pa so besedila Pierpaola Dorsija, Luigija Tavana, Sergia Tavana, Alberta Lucchitta in Alessandra Arba. Novo delo, ki je izšlo pri založbi Forum, bodo predstavili urednica Liliana Ferrari, Sergio Tavano in Hans Kitzmüller, srečanje bo povezovala časnica Bianca Castella Zanini.

Dobrodelni koncert z glasbeno skupino Prognosi riservata

V Gorici se bo prvič na celovečernem koncertu, namenjenem dobrotelnim dejavnostim, predstavila glasbena skupina "Prognosi riservata" v petek, 26. t. m., ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu. Glasbena skupina je nastala leta 2002, njeni ustanovitelji pa so izhajali iz krajevnih zdravstvenih krogov. Sestav skupine se je večkrat spreminjal in dopolnjeval, ohranil pa je svojo "zdravstveno" osnovo in obdržal glasbeno zvrst (soul, blues in funky, dance in rock). Večer bo imel tudi svoj izredni trenutek, ki bo posvečen jazzu. Skupini se bo priključil dr. Ziccarelli, ki bo predstavil nekaj uspešnic Paola Conteja. V sedanjem sestavu je dvanajst glasbenikov. Večer prireja Srednjeevropski center alzheimer iz Gorice in Posoško združenje alzheimer iz Tržiča ob sodelovanju s Kulturnim domom iz Gorice in kulturne zadruge Maja. Informacije in predprodaja vstopnic: Kulturni dom v Gorici (ul. Brass 20 - tel. 0481.33288).

In memoriam

Mirjam Saksida

Na pepelnico, 17. februarja, je v goriški bolnišnici umrla Mirjam Saksida vd. Pezdirc. Rodila se je v Ljubljani 26.1.1933, tam je začela obiskovati osnovno šolo, ki jo je dokončala v Gorici. Nato se je vpisala na nižjo gimnazijo, zatem pa na klasično gimnazijo-licej. V goriških letih je s sestro Cirilo nastopala v igralski skupini Marijine družbe v dvorani na Placuti. Obe sta bili tudi režiserki. Nekaj časa je v Trstu študirala slavistiko, leta 1956 pa se je izselila v ZDA in se tam poročila. S slikanjem se je začela ukvarjati pred približno 20 leti. Likovne umetnosti se je učila na Queens Community College-u in pri raz-

nih umetnikih, članah ameriškega kluba akvarelistov. Veliko je razstavljala z drugimi umetniki in samostojno. Za svoja dela je prejela številna priznanja, o njej je marca 1994 pisal tudi The New York Times. Pri razstavah je večkrat bila članica ocenjevalnih komisij. Likovno umetnost je v klubu na Long Islandu tudi poučevala. Njene slike še danes krasijo številne domove v ZDA, Kanadi in Avstraliji. Ob delu in likovni umetnosti se je v New Yorku ukvarjala tudi s poezijo. V Gorico se je vrnila leta 2006, bivala je na Korzu Italija pri Marijinih sestrah, ki so jo skrbno negovale. Tudi v zadnjih letih je, kolikor je mogla, slikala in pisala zelo lepe poezije; v zadnjih dveh letih sta izšli dve pesniški zbirki s pravimi liričnimi biseri. Junija 2008 je imela razstavo portretov, tihožitij in krajinskih izsekov v Močnikovi dvorani v Gorici, izkupiček pa je namenila Slovenskemu pastoralnemu središču. Bila je velikodušna dobrotnica duhovnjak in misijonov, je povedal g. Marijan Markežič pri pogrebnih maši 19. februarja pri sv. Ivanu. "Njena dobra dela na stečaj odpirajo nebeska vrata". Vsem svojcem izrekata iskreno sožalje duhovnjak sv. Ivana in uredništvo našega lista.

S T. STRANI Mednarodni simpozij o Ljubki Šorli

"Uporno sem..."

Poseg Denisa Poniža je v odsotnosti avtorja prebral David Bandelj. Referat z naslovom *Pokrajinska determiniranost v poeziji Ljubke Šorli* se je osredotočil na štiri večje pokrajinske komplekse, prisotne v njeni poeziji, to so Tolminska/Brda/Goriška, Slovenska Benečija, Kras in Slovensko primorje/Jadran. Tule se na eni strani oblikujejo skozi intimno doživljanje pokrajine z močnimi impresionističnimi poudarki, po drugi strani pa je v pesničnih verzih prisotno tudi "objektivno" opisovanje razmerja med pokrajino in narodom kot nosilcem identitete. Irena Novak Popov je poudarila, da je Ljubka Šorli med vsemi slovenskimi pesnicami napisala največ sonetov, saj jih je v dosedanjih knjižnih izdajah kar 95. V njih je gojila ljubezensko, razpoložljivo, refleksivno, domoljubno in religiozno izpoved. Predavateljica je spregovorila tudi o formalnih vprašanih njenega sonetopisja in o drugih slovenskih sonetistikah. Milena Mileva Blažič je govorila o mladinskih pesmih s posvetno in versko tematiko, v katerih se prepletajo različni motivi. O danosti in sprejemanju Božjega pri Ljubki Šorli je govorila Tatjana Rojc, ki je tudi razčlenila pesnično pojmovanje odpuščanja in besede, ki je kot ritem življenja

neskončna hvalnica Stvarniku. Jutranji del simpozija je sklenila Vita Žerjal Pavlin s predavanjem o Križevem potu Ljubke Šorli v kontekstu slovenskih križevih potov kot lirskocikličnih besedil. V odmoru so si udeleženci ogledali dokumentarni film o goriški pesnici, nato je Zoran

neusmiljenemu času preseneča z milino, s čistostjo, z mirnim, tihim sprejemanjem bolečine in z zavezanostjo ljubezni. Ana Toroš je obravnavala podobo tujega v njenem pesništvu, David Bandelj pa je popisal doprinos tekstov Ljubke Šorli k slovenskemu glasbenemu ustvarjanju. Njen pesniški jezik je namreč izrazito melodičen, zaradi česar je lepo število naših skladateljev seglo po njenih besedilih in ustvarilo več del zborovskega, komornega ali vokalno-instrumentalnega značaja.

Foto DPP

Božič govoril o njenem Vencu spominčič možu na grob v luči Prešernovega Sonetnega venca. Poudaril je, da se njena poetika zgleduje po formalnih vzorcih Prešerna, njen pesniški jezik pa izhaja iz preproste in melodične pesniške besede rojaka Simona Gregorčiča. Barbara Pregelj je popisala mesto, ki ga nekaterim literarnim ustvarjalcem na slovenskem zahodu namenja slovenski literarni kanon, Zoltan Jan pa je obravnaval recepcijo goriško-tolminske pesnice v italijanskem kulturnem prostoru. Po krajšem popoldanskem odmoru je Irena Avenik Nabergoj predstavila izpovedno liriko Ljubke Šorli, ki kljub

Po vsakem predavanju so se razvile plodne razprave, v katerih so udeleženci prišli tudi do novih spoznanj in dognanj. David Bandelj, asistent za književnost na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici, nam je povedal, da so bili prireditelji s simpozijem nadvse zadovoljni, saj je Ljubka Šorli končno le dobila primeren znanstveno obravnavo. Sklenili so, da bodo ob izidu zbornika ponesli ime goriške pesnice in njen opus tudi v osrednjo Slovenijo, kjer je žal še vedno premalo poznana. "Veliko novega je bilo povedanega in odkritega, na splošno nam je simpozij dal veliko zagona za naprej", je povedal Bandelj.

Šaljiv prikaz pridobljenega znanja

Pust tudi pri športnem združenju Olympia

Šolsko leto 2009/2010 je vstopilo v drugo polovico. Še dobre tri mesece dela, pa bomo končali tudi to pestro sezono športnega združenja Olympia. Mladi športniki so se že v mesecu januarju, t.j. takoj po Božičnici in novoletnih praznikih, začeli vneto pripravljati na tek-

movanja, srečanja, nastope, ki jih bo v teh mesecih veliko. Dekleta športno plesne skupine Olympia in ritmičarke se pripravljajo na mednarodni plesni turnir FJK v Lignanu, orodni telovadci za Odprto prvenstvo Bežigrada v

skokih z male prožne ponjave in pa za program "Sokolček", mali predšolski gymplay-jevci pa vadijo po programu "Miška Eli". Prav teh 25 najmlajših otrok skupine predšolske telesne vzgoje Gymplay je ob pustnem živžavu pokazalo svoje znanje. Pod vodstvom trenerjev oz. vaditeljic SZ Olympia Damijane Češčut, Marije Jussa, Maje Devetak, Eve in Valentine Kristančič ter Gioie Innocenti so se pomerili v šaljivem pustnem poligonu in staršem prikazali, kaj so se do sedaj novega naučili. Za nagrado ni bilo kolajn, ampak sladke pustne slaščice za vse. **Damy**

KULTURNI DOM Komigo

Prešernov lik nekoliko drugače

Vozvočju z Dnevom slovenske kulture se je v torek, 2. februarja, oglašil drugi večer letošnje, sedme izvedbe trijezičnega festivala komičnega gledališča Komigo, ki ga prireja goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja v sodelovanju z ZSKD in združenjem Terzo Teatro iz Gorice ter pod pokroviteljstvom dežele FJK, goriške občine in pokrajine ter SKGZ. Številne gledalce v veliki dvorani Kulturnega doma najprej zelo "resno" nagovoril ravnatelj Igor Komel in jih skoraj prepričal, da bodo kot uvod iz ust ljubiteljskih igralcev Karoline Černic in Roberta Cotiča poslušali Pesem od Lepe

Vide, ki jo je Prešeren zapisal po ljudskem izročilu. Pa še zdaleč ni bilo tako: po izvorni slovenski inačici dveh kitic so sledili še "prevodi" v nemščini, italijanščini, francoščini, angleščini..., ki so v hudomušni spakendranščini orisali malce drugačno Vidino gledanje na svojo poroko s starcem... Sproščujoč smeh in prisrčen aplavz sta bila dokaz, da sta izvajalca dobro prebrdila jezikovno in vsebinsko "kašo" v verzih. Za njima pa je oder osvojil Andrej Rozman Roza, ki se je predstavil kot avtor, režiser in igralec predstave Passion de Pressheren. Predstava je nastala v ljubljanskem Rozinteatru in sklepa ciklus petih predstav o

slovenski identiteti. Rozman je z dokajšnjo mero domislic popeljal občinstvo v Prešernov čas in se z nekaj razpoznavnimi, humornimi gestami ob izvajanju vsebine učinkovito levil iz Prešerna v ošabno Zaliko, Prešernovo sestro Katro, Matijo Čopa, Janeza Bleiweisa, J. Vesela Koseskega... in ob njih razvil življenje našega velikega pesnika, ki se je vilo tudi skozi zgodovinske preobrate z viškom ob marčni revoluciji leta 1848. Predstava se konča s Prešernovo smrtno ob nepričakovanem vzplamtanju ognja in njegovem prav tako bliskovitem zamrtju; morda kot prispodoba velike duše, ki se je utnila na nebu

slovenske književnosti. Debelo uro trajajočo monotragedijo ali komitragedijo je Rozman, eden izmed letošnjih dobitnikov nagrade Prešernovega sklada, vseskozi upošteval zgodovinska dejstva, v karikiranem slogu, prepredenem z ironičnimi nitmi, odigral večše in prepričljivo. V njej so se zrcalile doba in Prešernove misli, oglašila se je marsikatera njegova mojestrovina v verzih, pa tudi narodobudni stih Koseskega, ki ga je želel Rozman priklicati iz pozabe in mu dodeliti mesto, ki naj bi mu pripadalo. Goto vo je z uprizoritvijo marsikoga spodbudil, da bo segel po zbirki Prešernovih poezij in se zamislil v tisto dobo ter potegnil kako vzporednico z današnjim časom. **IK**

Štiridnevno praznovanje sv. Valentina v Štmaru

Veselo ob petju, glasbi in odličnih štrukljih

Minuli konec tedna je v Štmaru potekalo praznovanje sv. Valentina, ki ga je priredilo Kulturno društvo Sabotin. Pester program se je pričel že v četrtek, 18. februarja, ko je bil na vrsti kulturni večer. V društvenih prostorih so pripravili razstavo fotografij Franke Furlan Korenjak Okno v svet. Njen pogled na svet in njeno življenjsko zgodbo je predstavila Milena Beguš, ki je publiki obrazložila, da se je Franka rodila v kmečkem okolju in se že v mladih letih navdušila nad naravo in podobami iz narave. Takrat žal ni bilo ne časa ne denarja, da bi se lahko posvetila svojemu konjičku. Ljubezen do fotografije je ohranila do upokojitve, ko se je začela resneje ukvarjati s fotografiranjem. Poleg motivov iz narave hrani doma tudi preko tisoč fotografij z beneškega pusta. Večer sta podelila MoPZ Štmar in komorni zbor Grgar, ki sta publiko navdušila. Gostje iz Grgarja so namreč zelo

perspektivni in prejemale veliko nagrad po Sloveniji. Organizatorji so bili z uspehom večera izredno zadovoljni, saj se ne spominjajo, kdaj je bil nazadnje kak kulturni večer v Štmaru tako dobro obiskan.

Pravo vzdušje je bilo v petek, 19. februarja, ko so prišli na vrsto mladi. Vreme jo je nekoliko za-

vseeno pričakovali nekoliko boljši obisk.

V soboto je bil del programa namenjen tudi najmlajšim. V poznem popoldnevu so nastopili štirje otroški pevski zbori: OPZ osnovne šole J. Abram iz Pevme, ki ga vodi Marta Ferletič, OPZ F. B. Sedej iz Števerjana in OPZ Plešivo, ki ju vodi Martina Hlede, in OPZ Rupa - Peč, ki ga vodi Zulejka Devetak. Otroci so se odlično izkazali in navdušili številno publiko, ki jih je prišla poslušati. Vsak zbor je po nastopu sodeloval pri igri, ki so jo pripravili odborniki

MoPZ Štmar

godlo, zato se je manj ljudi odločilo za obisk praznika. Vsekakor je bilo veselo. Najprej je nastopila mlada goriška glasbena skupina Radiowave, nato sta bili na vrsti še skupini briške Kanalje in vsem dobro poznani The Maff. Plesišče se je proti koncu večera resda nekoliko napolnilo, organizatorji pa so

POGOVOR Robert Devetak "Časnikarsko delo je zanimivo"

V drugem tednu meseca februarja smo na uredništvu Novega glasa imeli zelo mladega "sodelavca". Na delovno prakso je k nam prišel mlad, bolj redkobeseden, a priazen, olikan drugošolec klasičnega liceja iz Gorice. Ko se je iztekla njegova "delovna" doba pri nas, smo ga povprašali, naj pove kaj o sebi in kakšen vtis ima o časnikarskem delu in na splošno o tem zanimivem, a večkrat kar utrudljivem poklicu. Seveda smo bili na uredništvu zelo veseli, da je izbral za prakso prav naš tednik, in upamo, da se je pri nas lepo imel in spoznal vsaj delček časnikarske realnosti in da bo na ta preživel teden med nami ohranil lep spomin in se morda še sam odločil za pisanje in sodelovanje pri kakšnem časopisu.

Najprej bi radi, da se predstaviš našim bralcem.

Ime mi je Robert Devetak. Imam 17 let. Stanujem na Vrhu Sv. Mihaela in obiskujem klasični licej Primož Trubar v Gorici. Poleg šolskih obveznosti se ukvarjam z odbojko.

Zakaj si izbral prav licej?

Recimo, da že prej, kot tudi sedaj, še (nimam) nisem imel jasnih pojmov, kaj bi lahko izbral za prihodnji študij na univerzi. Tako sem se za to šolo odločil zato, ker mislim, da nudi dobro splošno izobrazbo.

Kateri je tvoj najljubši predmet?

Zelo mi je všeč zgodovina in se seveda zato izmed vseh predmetov najraje učim prav zgodovinske dogajanja. Zaradi tega sem v tem predmetu najbolj uspešen

in imam tu najboljše ocene. Ob zgodovini pa je tudi telovadba.

Zakaj je po tvojem pomembna praksa za študenta?

Mislim, da je praksa pomembna zato, ker daje študentu možnost, da se spoprijatelji z delovnim okoljem in da se nekaj novega

nauči oz. izve o raznih delovnih področjih.

Kaj te je zanimalo, da si prišel k nam?

Izbral sem to možnost, ker me je zanimalo, kako poteka snovanje časopisa in kako deluje ta sektor. Poleg tega so mi zagotovili, da je tukaj dober ambient, kar seveda je!

Kaj si se pri nas naučil?

V glavnem sem se tukaj naučil, kako deluje priprava časopisa, kako se izbirajo razni elementi, da postane časopis privlačnejši, in kako deluje celo okolje, vezano na časopis.

Kot zunanji opazovalec se ti zdi, da je snovanje časopisa zanimiva stvar?

Preden sem prišel sem, sem sicer mislil, da je snovanje časopisa lažje delo. Sedaj sem spoznal, da je nekoliko bolj kompleksno, ker je treba biti pozorni na mnogo stvari; prej tega nisem opazil in na to pomislil. Kljub temu pa menim, da je zanimivo.

Boš postal novinar?

Kot sem že prej omenil, nimam še jasnih pojmov, kaj si bom izbral za poklic..., zato bi lahko tudi postal novinar, zakaj ne!

Pravljice sveta v Feiglovi knjižnici Slovenski in furlanski pravljичni čar

Na sam Dan slovenske kulture, 8. februarja, se je v mladinski sobi Feiglove knjižnice zbralo okoli trideset malčkov, ki jih je kot vselej sprejela Vesna Tomsič, predsednica ZSKD za Goriško, in jim postavila nekaj vprašanj o Prešernu. Kar dobro so se izmazali, nato pa pridno, pozorno poslušali pravljico, ki smo jo včasih otroci imeli tako radi: Gospod in hruške Franca Milčinskega. Pravljica je sicer izvenela povsem drugače. Mlada študentka Kristina Frandolič, ki so jo otroci spoznali na enem izmed preteklih pravljичnih srečanj, jo je sama ljubko in šegavo preplesnila. V živahnem, priuknem slogu, tudi z mimiko in gibom, je prikazala in seveda v ver-

zih pripovedovala, kako je gospod z dolgočasno sedel po kosilu v hiši in si zaželel hrušk. Ker je

bil prelen, da bi jih sam utrgal s hruške na vrtnu, je tja poslal medveda, a ta se je ob opoldanski vročini usedel v senco in užival počitek. Za njim je zmeraj bolj jezni gospod poslal lovca, palico, vodo, ogenj..., a nikogar ni bilo nazaj. Šele, ko je sam vstal, je nastal tak direndaj, da je bilo ob koncu vse pomendrano. Kako bi bilo, če bi se gospod sam odpravil po hru-

ške, pa je Kristina ob brenkanju na kitaro zapela v rimah, ki so vzbudile smeh in seveda prisrčno ploskanje malih in odraslih poslušalcev; še posebno ti so občudovali njeno spretnost v rimanju. V spomin na nastop je prejela knjižni dar. Po lepi slovenski besedi se je oglasila blagovozna furlanščina, v kateri je Debora Comar - tudi ona je bila že gostja pravljичne urice - tekoče in razločno povedala, kako se je dogodilo nerodnemu in požreškemu volku ter pametni in prebrisani lisici, ko sta si v vaški kleti, obloženi z raznimi dobrotami, tešila lakoto. Otroke je Debora naučila nekaj furlanskih besed in tudi ona iz rok Vesne Tomsič prejela spominsko darilo. Ob Prešernovem dnevu pa so knjižni dar, Vrane Ervina Fritza, prejeli vsi prisotni otroci, zvesti obiskovalci Pravljic sveta, da bi ob branju spoznali lepoto pesniških stihov.

Obvestila

Slovenska skupnost vabi ob 35-letnici ustanovitve skupščine SSK (15.2.1975), prvega zasedanja pokrajinskega kongresa (1.3.1975) in prvega zasedanja pokrajinskega sveta na sklican slavnostni pokrajinski svet, ki bo v ponedeljek, 1. marca 2010, ob 19. uri v komorni dvorani Kulturnega centra L. Bratuž v Gorici.

SD Sončnica vabi v torek, 2. marca, ob 20.30 v dvorano Franc Močnik v Gorici, kjer bo dr. Helena Jeriček Klanšek predavala na temo: Se stres spoprijema z nami ali mi z njim?

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo ob dnevu žena v nedeljo, 7. marca, odpeljal na izlet na grad Brdo pri Kranju prvi avtobus ob 6.45 s trga Medaglie d'oro v Gorici, nato s postanki pri vagi ob pevmškem mostu, v Podgori pri športni palači in Štandrežu pred cervkijo. Drugi avtobus bo odpeljal ob 7. uri iz Sovodenj s postankom v Štandrežu. Tretji avtobus bo odpeljal ob 6.45 iz Doberdoba, nato s Poljan in Vrha ter iz Štandreža. Priporoča se točnost!

V petek, 5. marca 2010, ob 18.00 bo v cerkvi sv. Ivana v Gorici sv. maša za pokojnega skavta dr. Mirka Špacapana. Nekdanji in sedanji skavti bodo pri mašni daritvi peli skavtske pesmi. Vabljeni so predvsem nekdanji in sedanji skavti in roverji. Po maši bo kratka družabnost.

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Gradbeno parcelo za kombinirano industrijsko in stanovanjsko gradnjo na področju Vipavske doline (izvoz Selo)

prodaj. 6000 kvadratnih metrov po 50 evrov meter. Tel. št. 00386 41625393.

Vabilo na romanje v Medjugorje od 23. do 26. aprila letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice, iz Rožne Doline in s Kozine. Romarji iz Slovenije in Italije potrebujejo veljavno osebno izkaznico. Cena potovanja: vožnja, celotna oskrba in prenočišče 110,00 evrov. Vpis pri g. Darkotu, tel. 0481 882395, pri ge. Ani, 003865 3022503 in pri župniku g. Jožetu Markuži, 040 229166.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 26.2.2010 do 4.3.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it.

Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 26. februarja (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 27. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo; oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 1. marca (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 2. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 3. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Mala bobnarica, najmanjša čaplja (ponovitev) - Izbor melodij.

Četrtek, 4. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vljudno vabljeni na spominski večer

**PESNICI LJUBKI ŠORLI
HVALEŽNO V SPOMIN
OB 100-LETNICI ROJSTVA**

sodelujejo:

nagovor Janez Povše

recitatorji: Ivana Fajt, Jakob Podveršič, Luka Paljk,
Jasmin Kovic in Nikolaj Pintar

Aleksander Gadžijev (SCGV Komel), klavir

MePZ Lojze Bratuž - ženska zasedba
zborovodja Bogdan Kralj - klavirska spremljava Mojca Bizjak

MePZ F.B. Sedej - Števerjan
zborovodkinja Aleksandra Pertot

četrtek, 25. februarja 2010, ob 20.30
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ob svetovnem dnevu žena
vljudno vabi na odprtje razstave

SKRITI OBRAZI ALEKSANDRIJE
slovenske šolske sestre in aleksandrinke

Razstavo spremlja dokumentarni film **Aleksandrija, ki odhaja**

O razstavi in dokumentarnem filmu bosta spregovorili avtorica razstave etnologinja Inga Brezigar in soustvarjalka filma Vesna Humar. Na večeru sodeluje Dramska skupina Društva žena iz Prvačine.

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 8. marca 2010, ob 18. uri

Film bomo predvajali v komorni dvorani
v četrtek, 11. marca 2010, ob 20.30

V središču Gorice na pobudo Občinske konzulte Postavili smo spominsko ploščo Primožu Trubarju

Več sto ljudi je v soboto, 20. t. m., v središču Gorice kljub naliivu prisostvovalo slovesnemu odkritju spominske plošče Primožu Trubarju, ki jo je pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave pripravila Konzulta za vprašanja mestne etnične manjšine v sodelovanju z vsemi vidnejšimi slovenskimi organizacijami. Slovesnega odkritja plošče v čast očetu slovenske književnosti, kot je na plošči zapisano v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, se je udeležil tudi minister RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš.

Goriški pevci z dirigentom Bogdanom Kraljem (foto JMP)

Minister Boštjan Žekš, Damjan Paulin, Ivo Cotič in Igor Komel (foto JMP)

Lepa slovesnost, ki je spremljala odkritje plošče Primožu Trubarju, zasnoval jo je arhitekt David Faganel, je potekala v dežju, kar pa ljudi ni odvrnilo od množičnega sodelovanja. Organizatorji, dobesedno vse slovenske organizacije v Italiji pod vodstvom Konzulte za vprašanja mestne etnične manjšine, so na slovesnem odprtju pričakovali goriškega župana Ettoreja Romolija, ki pa se slovesnosti kljub dani obljubi, da bo prišel in spregovoril, ni udeležil, poslal pa je predsednika goriškega občinskega sveta Rinalda Rolda, ki je pozdravil v imenu goriške občinske uprave. Pod vodstvom dirigenta Bogdana Kralja so združeni slovenski goriški pevski zbori zapeli najprej Trubarjevo pesem in tako uvedli številne nagovore, med-

tem ko je vse prisotne nagovoril v treh jezikih z okna, od koder je leta 1563 v Gorici pridigal Trubar, igralec Robert Cotič v vlogi Primoža Trubarja. Predsednik Konzulte za vprašanja mestne etnične manjšine Ivo Cotič je v slovenskem in italijanskem jeziku prisotnim povedal, da bo plošča v trajen spomin na človeka, ki je govoril v Gorici pred stoletji v treh jezikih Gorice, predvsem pa naj bo v spomin na očeta slovenske književnosti in doprinos k sožitju med narodi. Minister RS za Slovence po svetu in v zamejstvu Boštjan

Žekš, ki se je slovesnega odkritja udeležil z generalno konzulklo RS v Trstu Vlasto Valenčič Pelikan, je v svojem nagovoru naglasil predvsem željo, "da bi Gorica v bližnji prihodnosti doživela dan, ko bi v Gorici lahko novi Trubar govoril samo v enem jeziku, a bi ga vsi razumeli", kot je minister Žekš tudi poudaril dejstvo, da je zelo pomembno, da plošče Primožu Trubarju niso postavile samo slovenske organizacije, ampak, da je pokroviteljstvo nad dogodkom prevzela tudi goriška občinska uprava, kar po njegovem pomeni, da se v Gorici vsi zavedajo pomembnosti plodnega sožitja med tukaj živječimi narodi. Sicer pa sta o življenju in delu Primoža Trubarja, ki je leta 1563 na Goriškem prebil 14 dni in pridigal v nemščini, slovenščini in italijanščini, govorila slavnostna go-

vornika zgodovinar Silvano Cavazza in prof. klasičnih jezikov na liceju Primoža Trubarja v Gorici Nadja Marinčič, ki je poudarila predvsem Trubarjevo velikansko delo na področju slovenske književnosti in zadržala, da gre prav njemu zasluga, da od Trubarjevega časa naprej "nihče ni

mogel več izbrisati slovenščine iz seznama evropskih jezikov". Svečanega odkritja spominske plošče Primožu Trubarju so se udeležili v imenu mestne uprave prefektinja Maria Augusta Marroso, goriški kvestor Antonio Tozzi ter vsi slovenski izvoljeni predstavniki v občinski in pokrajinski svet, prišel je tudi novogoriški žu-

Robert Cotič

pan Mirko Brulc, prisotna pa sta bila tudi predsednika krovnih organizacij Slovencev v Italiji Drago Štoka in Rudi Pavšič ter vrsta drugih osebnosti iz javnega življenja na Goriškem.

Jurij Paljak

Foto JMP

Peta številka mladinske revije Galeb Pravljični zapisi, lepe ilustracije in še marsikaj

Brrr... Bralcu kar mraz zleze v kosti, ko se zazre na naslovnico januarске številke mladinske revije Galeb, ki jo izdaja Zadruga Novi Matajur Čedad. Jan Kuk, tretješolec OŠ J. Jurčič iz Devina, je namreč živo prikazal zimski prizor: zasneženo pokrajino, snežaka s piskrom na glavi, smrečico, odeto v sneg, in kužka s čepico na glavi, pa vse polno snežink, ki padajo iz oblakov, med njimi pa se lesketajo zvezdice in lunica. Vsa zimska je tudi pesmica Zvezdane Majhen Kapica za zajčka, ki jo je nežno ilustrirala Mojca Cerjak. Zimsko idilo razkrivajo risbice učencev OŠ Virgil Šček iz Nabrezine, medtem ko šolarji iz OŠ J. Jurčič iz Devina predstavljajo risbice, v katerih je protagonist Sofčev prijatelj, kakor so si ga zamislili ob branju Galebovega šolskega dnevnika. Druge učence sta

k risanju zvalila božični čas in branje pravljice Tri kapljice. Učenci COŠ Pinko Tomažič iz Trebče predstavljajo s praskankami. Prvošolčke OŠ F. Milčinski s Katinadere je očarala jesen s

pisanimi odpadajočimi listi. Otroci OŠ Ivan Grbec - Marica G. Štepančič iz Škednja pa so se šli pesnike in v rimah pripovedovali o veвериčki, ptičkah, snežinkah... tretješolci in prvošolka OŠ P. Tru-

bar - K. D. Kajuh iz Bazovice so s peresom in barvicami opisali svoje sošolke. Učenci drugega razreda OŠ J. Ribičič - Karel Širok pri Sv. Jakobu pa so poslali Galebu zapis in fotografije o sladki božični smrečici, ki so jo pripravili nekega decembrskega dne, pa tudi dolg spis o poučnem spredu po naravoslovno-zgodovinski učni poti Hrpelje. Galebovi bralci so v januarski številki našli že znano pripoved v nadaljevanjih o treh kapljicah, ki jih je strah nevihte; piše jo Štefka Kac Marn, ilustrira pa Živa Pahor. Ljubeznivčki Darinke Kopal spoznavajo prijateljstvo, ki je "ena sama ljubezen". Domašljijko nadaljevanje Milana Petka Levokova o potnikih avtobusa za Indijo Koromandijo se sprašuje, kaj se učijo morske deklice v šoli; v živih barvah jih je naslikala Katerina Kalc. Kako je bilo v domači kuhinji, ko je mamica šla na službeno potovanje, pa razkriva nadaljevanje Mama na službeni poti Žige Gombača; besedilo spremlja "portret" okroglolične deklice Nine, ki je izšla izpod ilustratorskega peresa Vesne Benedetič. Kaj pa je Pehtin večer, bodo radovedneži spoznali iz zapisa Marjete Zorec; ilustracije je prispe-

vala Jasna Sepin. Likovni slog Klavdija Palčiča je nezmotljivo razpoznaven iz ilustracije, ki spremlja zgodbo malega muca Jaz, Franci grdi Dima Zupana. Jože Sevljak v sklopu ajtioloških pravljic predstavlja tisto o Široki Seti, "vasici, ki leži sredi skrbno obdelanih polj" in je postala taka, ker je žareča gozdna vila podtaknila ogenj, da je požrl stoletna drevesa, ki so odstopila prostor njivam. Tatjana Kokalj nadaljuje pripoved Sestric v šoli. Z njo sodeluje ilustratorica Ana Zavadlav. O nesrečni zvezdici, ki je padla z neba, pojejo stih Martine Legiše in sanjava ilustracija Štefana Turka. Didaktična naloga Anje Kokalj vabi, naj otroci povzdignejo oči k zvezdicam. Kako se hrast pojavlja v bajkah, vražah in prisposodobah, pa razlaga Klarisa M. Jovanovič. Poleg omenjenih zapisov so v Galebu še: dopolnjevanje Muzej jasluc, ki jo je pripravila Vera Poljšak, ilustrirala pa Magda Tavčar, pustni okraski, ki jih v Galebovi delavnici učijo izdelati spretno roke Jasne Merku, Galebov kviz in še druge razvedrilne zanke ter seveda s fantazijo obzarjen kuhar Škrobek, ki predstavlja prav posebne snežake na smučeh. Pripraviti jih ni težko, pa dober tek!

Kratke

Primorska bo zapela

Zadnje soboto v mesecu februarju se bo začela zborovska revija Primorska poje, ki jo organizirajo, pod pokroviteljstvom Javnega sklada za kulturne dejavnosti, Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Prva revija bo v Ilirski Bistrici. Zborovska manifestacija bo potekala v triinšdesetih različnih krajih v celotnem primorskem prostoru. Skupno bo nastopilo 227 zborov. Dve reviji s sakralnim programom bosta v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah (12. marca) in v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu (19. marca). Prvič bo revija tudi v Ukvah v obnovljenem Kulturnem centru, kjer se bodo v nedeljo, 21. marca, srečali zbori iz Koroške in Primorske. V našem prostoru bodo revije v Marijinem domu v Trstu (6. marca), v Občinskem gledališču Giuseppe Verdi v Miljah (7. marca), v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah (12. marca), v Kulturnem domu v Jamljah (13. marca), v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici (14. marca), v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu (19. marca), v Kulturnem domu v Števerjanu (20. marca), v Kulturnem centru v Ukvah (21. marca), v Občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu (26. marca), v cerkvi sv. Florjana v Zavarhu (18. aprila), v dvorani Prosvetnega društva Igo Gruden v Nabrezini (23. aprila) in Športnem centru v Bazovici (17. septembra).

Poslanska pobuda za podporo Borisu Pahorju in Mohorjevi iz Celovca

Ob izidu petih del Borisa Pahorja, ki so v nemškem prevodu izšli pri Mohorjevi družbi iz Celovca, je poslanec Miro Petek (SDS) v pismu slovenski vladi in zunanjemu ministrstvu predlagal, naj vlada podpre Mohorjevo pri promociji teh del in pisatelja Pahorja. V Celovcu so natisnili romane Vila ob jezeru (Villa am See), Nomadi brez oaze (Nomaden ohne Oase), Parnik trobi nji (Geheime Sprachgeschenke), Zatemnitev (Die Verdunkelung) in V labirintu (Das Labyrinth). Orjaško prevajalsko delo sta opravila Urška P. Černe in Matthias Göritz, česar pa poslančev pismo ne omenja.

V utemeljenem predlogu je sicer zapisano, med drugim, naj vlada ustrezno finančno podpre ministrstvo za zunanje zadeve pa preko svoje diplomatske mreže v nemško govorečih državah poskrbi za promocijo teh knjig, kjer bo na predstavitvenih pogovorih prisoten tudi avtor Boris Pahor. Za tovrstno podporo slovenske vlade omenja poslanec M. Petek več razlogov - omenja pisateljev celoten opus, pisanje o trpljenju Slovencev pod fašizmom, nominacija za Nobelovo nagrado in druga dejstva, kot je nadalje zapisal: "S temi knjigami v nemškem jeziku tudi temu kulturnemu okolju ponujamo v branje del literarnega opusa tega pomembnega slovenskega pisatelja, Prešernovega nagrajenca, prejemnika francoskega reda legije časti ter nominiranca za Nobelovo nagrado. Prevodi in produkcija petih knjig Borisa Pahorja v nemški jezik je s finančnega vidika za založbo veliko tveganje, zaradi česar se podobnega projekta ni lotila nobena založba v Sloveniji". Zanimivo, žal kritike vredno, je tudi dejstvo, na katerega opozarja M. Petek, namreč - da se tega projekta prav zaradi finančnega tveganja ni lotila nobena založba v Sloveniji. / (P. Ku.)

Zbirka izbranih pesmi Leva Detela v nemščini

Dunajska založba in istoimenska revija PODIUM že nekaj let uresničuje velikopotezni projekt izdavanja lirike in avstrijskega avtorja in avtorjev. Do sedaj so natisnili petdeset knjižic avstrijske poezije v posebni zbirki PODIUM PORTRAT. Kot devetinštrideseta izdaja tesarje je pred kratkim izšel izbor iz celotnega dosedanjega pesniškega ustvarjanja na Dunaju živečega dvojezičnega književnika Leva Detela ob njegovi nedavni sedemdesetletnici.

V zbirki, ki je kronološko razdeljena na štiri dele, je objavljenih okrog petdeset Detelovih pesniških tekstov v nemščini. Večina nemških variant, ki so izšle tudi v raznih Detelovih slovenskih pesniških zbirkah, je pripravil avtor sam, nekaj tekstov iz zgodnjega obdobja še tudi s pomočjo soprevajalk in soprevajalcev Ine Jun Brode, Hilde Bergner, Marice Kulnik, Petra Kerscheja in svoje pokojne žene Milene Merlak. V zadnjem delu knjige so objavljeni ironični in eksperimentalni verziki, ki jih je Detela napisal samo v nemščini.

Obširno študijo o literarnem delu Leva Detela, ki je tudi urednik dunajske literarne revije LOG, je z avstrijsko - nemškega zornega kota prispeval dunajski pisatelj, urednik in galerist Manfred Chobot, ki opozarja na jezikovno in vsebinsko večsmernost Detelovih literarnih prizadevanj. Poleg fotografskega portreta Leva Detela, ki je delo pesnika in fotografa Petra Paula Wiplingerja, sta na koncu knjige objavljena še Detelova biografija in obsežen seznam vseh do sedaj izdanih pisateljev slovenskih in nemških knjig, ki skupaj z antologijami, ki jih je Detela uredil sam ali s sodelavci, obsega že nad petdeset samostojnih izdaj. Dne 24. februarja 2010 so novo Detelovo pesniško knjigo predstavili v dunajskem literarnem "kvartirju" Alte Schmiede (Stara kovačnica).

Ljubljana

V Narodni galeriji kiparski razstavi Robba in Gangla

Slovenski kulturni praznik sta v Narodni galeriji obeležili odprtji kiparskih razstav Francesca Robbe z naslovom Robbov vodnjak - zgodba mestnega simbola in Alojza Gangla Kipar na poti v moderno.

Razstava Francesca Robbe bo odprta do 2. maja, Ganglova razstava pa do 16. maja. Pobuda za razstavo Robbovih del je prišla s priložnostjo umestitve vodnjaka v

Alojz Gangl
Davidova glava,
1886 (1914)
bron,
20 x 19 x 14 cm

avlo Narodne galerije. Ideje o njegovi rešitvi so se začele pojavljati v sedemdesetih letih, kopiranje vodnjaka pa je potekalo približno 30 let. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so na razstavi predstavljeni postopki kopiranja in demontaže

Robbovega vodnjaka; tako je na novinarski konferenci povedal Ježe Drešar, ki je vodil

Francesco Robba
Robbov vodnjak v
Narodni galeriji,
detalji

restavriranje vodnjaka. Razstavo dopolnjujejo številni dokumenti, upodobitve vodnjaka iz različnih obdobij ter videoprojekcija oddaj o vodnjaku. Po besedah Mateja Klemenciča z oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete je bila razstava zasnovana v petih delih. Prvi trije deli razstave predstavljajo samo zgodbo vodnjaka in njegov pomen za mesto, druga dva pa zaobjemata predstavitev restavratorske dejavnosti in analizo gradiva iz arhiva RTV Slovenija. Pri iskanju nove lokacije za izvornik vodnjaka je prevladala odločitev za avlo Narodne galerije, zlasti z načrtovano gradnjo veznega dela med starim in novim galerijskim objektom, kamor so umestili vodnjak. Na mestnem trgu pa od novembra 2006 stoji kopija vodnjaka.

Razstava Kipar na poti v moderno Alojza Gangla je bila ob 150. obletnici rojstva v zmanjšanem obsegu lani najprej postavljena v njegovi rojstni Metliki. V Narodni galeriji je s sodelovanjem Belokranjskega muzeja razstavljenih 63 kipov. Med temi je tudi več novo odkritih plastik, ki so razstavljene prvič, je povedala direktorica Narodne galerije Barbara Jaki. Belokranjski kipar Alojz Gangl je avtor prvega spomenika slovenskega pesnika Valentina Vodnika. Med njegovimi deli je dobro znan tudi Valvasorjev spomenik, ki je bil leta 1903 postavljen pred Narodnim muzejem Slovenije, in figuralni okras fasade današnje ljubljanske operne hiše. Oba razstavna projekta sta plod sodelovanja s sorodnimi institucijami. Ob razstavi se obeta bogat spremljevalni program za odrasle in otroke in tudi za slepe in slabovidne.

Ljubljana / Mestna knjižnica

Izposoja del slovenskih avtorjev na bralnikih

Mestna knjižnica Ljubljana je v projektu Slovenske avtorje brem napredno, listam e-papir v Knjižnici Bežigrad začela z izposojajo bralnikov, na katerih so naložene knjige klasičnih in sodobnih slovenskih avtorjev. S projektom želi spodbuditi branje del slovenskih avtorjev, pa tudi spoznavanje novih nosilcev besedil. Bralcem je v Knjižnici Bežigrad na voljo pet bralnikov Kolibri V3, kot poroča Slovenska tiskovna agencija. K sodelovanju so pritegnili založbo Ruslica ter z njo sklenili pogodbo o uporabi avtorskih del. Založba Ruslica deluje pod okriljem ČZP Večer in v elektronski obliki ponuja vrhunec slovenske klasike ter novejša dela sodobnih slovenskih avtorjev. Bralnik Kolibri V3 je izdelalo

slovensko podjetje EPTS. Pogoji izposoje bralnikov so enaki pogojem izposoje monografskih publikacij. Izposoja je mogoča za tri tedne z možnim enkratnim podaljšanjem, ni pa mogoča rezervacija. Na vsakega od bralnikov so v knjižnici naložili od deset do petnajst izbranih leposlovnih del. Poleg tega so na vsakem bralniku naložena osnovna navodila za rokovanje z njim in natančnejši opis bralnika, priložena pa so tudi tiskana navodila in anketni list. Prenašanje kakršnihkoli vsebin na bralnike je onemogočeno, z njimi je mogoče brati le naložena dela. Na hrbtani strani bralnikov so nalepljene črtni kode vseh naloženih knjig, ki jih knjižničarji, zaradi izplačila knjižničnega nadomestila avtorjem, ob izposoji tudi vse evi-

dentirajo. Ciljna skupina projekta so mladostniki od 15. leta starosti, odrasli in ljudje s posebnimi potrebami, denimo slabovidni, saj je besedilo mo-

goče povečati. Do aprila, ko bo Ljubljana postala Svetovna prestolnica knjige, nameravajo

projekt razširiti še na ostale enote Mestne knjižnice Ljubljana. Poleg tega je za drugo stopnjo projekta predvideno, da bo uporabniku na voljo celoten seznam dostopnih knjig, nato pa si bo ta sam izbral želene, ki mu jih bodo v knjižnici naložili na bralnik.

Za leto, ko bo Ljubljana Svetovna prestolnica knjige, v Mestni knjižnici Ljubljana načrtujejo vrsto dogodkov. Med njimi je direktorica knjižnice Jelka Gazvoda podčrtala projekt Knjiga za vsakogar; ob tem bo od aprila 2010 do aprila 2011 potekala prodaja izbranih leposlovnih del po ugodnih cenah. Mestna knjižnica Ljubljana, ki je prevzela koordinacijo in izvedbo projekta, je k sodelovanju povabila vse območne knjižnice v Sloveniji. Odzvalo se je 23 večjih splošnih knjižnic, prodaja bo potekala v 113 krajev-

nih knjižnicah. Cilj projekta je omogočiti prebivalcem predvsem tistih krajev, ki ne premorejo knjigarne, nakup kakovostne literature.

V letu 2010 sicer Mestna knjižnica Ljubljana načrtuje 28 projektov, ki jih je predstavila pomočnica direktorice knjižnice Simona Resman. Med njimi je med drugim poudarila priprave na ustanovitev repozitorija, ki bo omogočal praviloma trajno hranjenje enega izvoda vsakega neaktivnega naslova iz zbirke knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana, vzpostavitve enotne domoznanske službe z združitvijo domoznanskih zbirk območnih enot in krajevnih knjižnic ter v sodelovanju z zavodom En knap oblikovanje zbirke gradiva o sodobnih scenjskih umetnostih s poudarkom na sodobnem plesu v Bralnici v centru kulture Španski borci. Direktorica knjižnice Jelka Gazvoda je predstavila še nekaj pomembnejših dosežkov Mestne knjižnice Ljubljana v lanskem letu, med njimi tudi poenotenje nekaterih strokovnih služb. Po-

prispevek Helene Seražin pri naša podatke o kamnoseku Giovanniu Battistu Mazzoleni, ki je na Goriškem izdelal tabernakeljski oltar v župnijski cerkvi S. Andrea v Moraru iz leta 1749, na Tržaškem pa so mu pripisani trije vodnjaki, in sicer Vodnjak štirih celin (1751), Vodnjak "del Puttino" (1753) in Nеп- tunov vodnjak (1755).

(beto)

Umetnostnozgodovinski inštitut Franceta Steleta
Bogata vsebina revije Acta historiae artis Slovenica

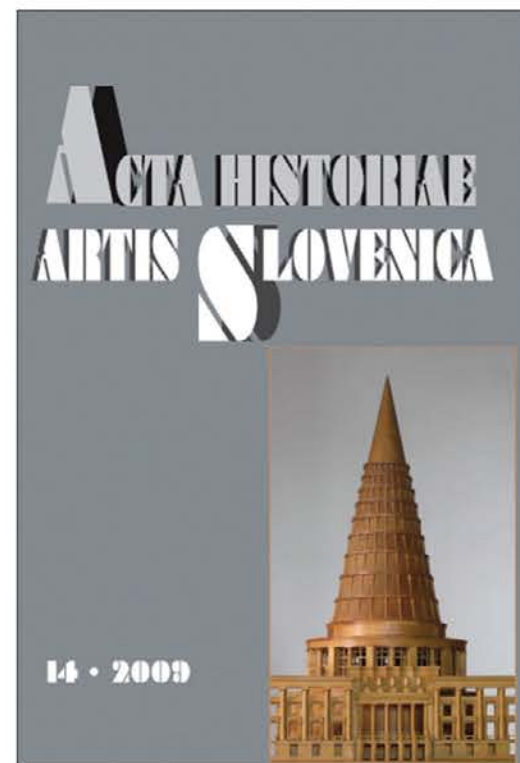
Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU) izdaja enkrat letno revijo Acta historiae artis Slovenica, katere namen je predstavljati rezultate raziskav in študij o zgodovini umetnosti na Slovenskem in o njeni vpetosti v evropska umetnostna dogajanja. Čeprav je revija znanstvenega značaja, priporočamo njeno branje tudi vsem, ki sta jim likovna umetnost in njena zgodovina blizu, saj je eden od primarnih ciljev raziskovanja prav širjenje ozaveščenosti o ohranjanju in varovanju naše kulturne dediščine (več informacij na www.zrc-sazu.si).

Zadnja številka znanstvene publikacije vsebuje trinajst prispevkov, za tržaški in goriški prostor pa so še posebno zanimivi prispevki Bete Žerovc, Alessandra Quinzija in Helene Seražin. Študija raziskovalke Beti Žerovc z naslovom Savani na

Prvi razstavi slovenskih umetnikov v Trstu leta 1907 obravnava sodelovanje in likovno produkcijo društva Sava na prvi razstavi slovenskih umetnikov v Trstu leta 1907 v prostorih Slavjanske čitalnice Narodnega doma. S pomočjo treh ohranjenih fotografij avtorica predstavi slike savanov, ki so bile na razstavi, med njimi tudi mnoge, ki so danes neznanne ali izgubljene. Na podlagi te rekonstrukcije posameznih razstavljenih opusov nato analizira produkcijo in načine razstavljanja posameznih umetnikov. Kot razstavljalce naj med drugimi omenimo znamenito četverico Ivana Groharja, Riharda Jakopiča, Matije Jame in Mateja Sterne- na. Prvič objavljene fotografije v prispevku so iz zapuščine Frana Vesela, ki jih hrani NUK.

Alessandro Quinzi je prispeval članek z naslovom Grafika svetih Alojzija Gonzage in Stanislava Kostke Gottfried

da Bernharda Göza po predlogi Antonia Balestre. Semeniška knjižnica v Gorici hrani bogat arhivski fond, kjer najdemo tudi mapo svetniških podob. K seznamu grafičnih del, ki so bila povzeta po slikah veronskega slikarja Antonia Balestre (1666–1740), gre prišteti tudi podobi- ce svetih Alojzija Gonzage in Stanislava Kostke, ki jo je vrezal in natisnil slikar in grafik Gottfried Bernhard Göz (1708–1774).

Pisatelj Saša Vuga je dopolnil osemdeset let
Jubilant je zelo aktiven, saj dela vse noči

Na kulturni praznik, 8. februarja, je 80 let praznoval pisatelj Saša Vuga, ki je v slovenski kulturni zavesti zasidran kot velik stilist. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je Mladinska knjiga ob tej priložnosti izdala nov romaneski triptih z naslovom Britev. Kot je Vuga povedal v nedavnem pogovoru za Primorske novice, dela vsako noč do pete zjutraj. Napiše eno stran na teden. Vuga se je rodil leta 1930 na Mostu na Soči. Diplomiral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz slavistike in primerjalne književnosti. Delal je na Radiu Ljubljana in bil dramaturg na Televiziji Slovenija.

Vuga piše neorealistično, anekdotično stilizirano prozo in dramatiko s snovjo s Tolmingskega. Njegov slog označujejo za metaforičen, gost, bogat, težek in

baročen. Velja tudi za pionirja pri uveljavljanju novih dramskih zvrsti. Za svoje literarno delo je leta 1979 prejel nagrado

Prešernovega sklada, leta 1998 pa Prešernovo nagrado. Med

njegove pomembnejše romane sodijo Veter nima cest, Vseenost, romaneskna trilogija Erazem Predjamski in tetralogija Krtov kralj, Sij s kačjih rid in Kobariško zrcalo. Vuga je perfekcionista in stoji za vsako vejico, ki jo napiše.

Njegovo intenzivno ukvarjanje z jezikom je obrodilo tudi nekaj skovank, ki so danes stalnice slovenskega jezika: nadaljevanka in nanizanka, domovinsko pravico v SSKJ je dobil tudi njegov izraz vseenost. Veliko pove tudi podatek, da med svoje prijatelje, ki so ga najbolj oblikovali, šteje Andreja Hienga, Dušana Pirjevca in Jakoba Savinška.

Jubilant še vedno piše, trenutno novi triptih z naslovom Borodina. "Vedno sem mislil, da človek z leti opeša, da se tudi mentalno utruji, meni pa se metafore še kar kopčijo. Usoda mi je naklonjena. Kljub letom nisem utrujen", je v pogovoru za Primorske novice dejal pisatelj. Ker ne želi, da bi za njim ostala

nedokončana dela, piše nekakšne romane v malem, ki jih družijo v romaneskne triptihe, tri dele, vsak pa je samostojna enota iste ideje. Tak triptih je tudi Britev (ali Kako ubiti narodnega izdajalca), ki je v zbirki Jubilejne izdaje izšel pri Mladinski knjigi. H knjigi je poglobljeno spremno besedo napisal Matjaž Kmecl, ki je novo delo Vuge označil za impulziven in strasten, malce nostalgичen in liričen pogled na svet. Prva zgodba v novem triptihu, Britev, ima resnično podlago. Pisatelju jo je zaupal sosed na Mostu na Soči, sicer Gorjenec. Drugo, Od našega posebnega poročevalca, je porodila jedka jeza na renegatskega Napolitana, predsednika Primor- cema tako ljube Italije, ko nas je označil za zverinske.

Tretja, Kako ubiti narodnega izdajalca, se mu je vžgala v študentskih dneih - ni se več pogasila. Vsaki zgodbi je dal poseben stil. Prva je kockekovska. Pri drugi je uporabljal italijanski časnikarski slog, ki ga odmlada odlično pozna. Ob tretji je kombiniral. Misli zlasti na epistolografijo, je zapisal Kmecl.

leg tega so združili in poenotili bazo članov, bazo bibliografskih podatkov v sistemu Cobiss, bazo lokacijskih podatkov in bazo izposojenega gradiva. Proti koncu leta so tudi sprejeli prvi strateški načrt knjižnice, v katerem so začrtali cilje do leta 2012. V letu 2011 se namreč iztečeta Nacionalni program za kulturo in mestni program za razvoj kulture. Kot je dejala Gazvoda, pričakujejo, da bosta tedaj ali leta 2012 sprejeta nova dokumenta in da bodo tudi v knjižnici v letu 2012 pripravili strategije za naslednja leta, ki bodo usklajene z načrti države in občine.

Gazvoda je podčrtala še novo postavitev gradiva na otroškem oddelku Knjižnice Otona Županciča. Ob upoštevanju novih strokovnih dognanj na področju mladinskega in otroškega knjižničarstva so gradivo razporedili glede na vsebino, medtem ko je bilo prej razporejeno po starostnih stopnjah. S tem so zaorali ledino na področju mladinskega in otroškega knjižničarstva v Sloveniji.

Kratke

Slovensko dobrodelno društvo / Podelitev Flajbanovih nagrad

Na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva na Mazzinijevi 46 v Trstu bo v četrtek, 25. februarja, (danes) ob 18. uri slovesnost ob podelitvi nagrad Mihael Flajban za akademsko leto 2009-2010.

Gre za podpore slovenskim univerzitetnim študentom in študentkam iz Furlanije Julijske krajine, ki jih Slovensko dobrodelno društvo podeljuje že 23 let zaporedoma v spomin na svojega soustanovitelja in podpornika Mihaela Flajbana.

Na predlog ocenjevalne komisije je upravni odbor SDD sklenil, da glavni podpora v višini 1.500 evrov, ki se bosta ponavljala vsa leta študija, če bosta nagrajena redno opravljala izpite in izpolnjevala zahteve iz razpisa, prejmeta lanski maturant iz Gorice in lanska maturantka iz Trsta, nadaljnjo podporo pa že nagrajena študentka. Deset enkratnih podpor pa bo prejelo ravno toliko zaslužnih in potrebnih študentk in študentov iz obeh pokrajin.

Pomembno srečanje s tržaškim odbornikom za socialo Carlom Grillijem

Ob koncu drugega tedna v februarju se je na pobudo občinskega svetnika Igorja Švaba tržaški občinski odbornik za socialo Carlo Grilli srečal s predstavnicama Sklada Mitja Čuk Stanko Sosič in Jelko Cvelbar in svetnikom Švabom. Skladovi predstavnici sta mu orisali aktualno delovanje in problematiko te ustanove, zlasti pa prizadevanja za razvoj aktivnosti za socializacijo in integracijo mladih odraslih s posebnimi potrebami, ki so gostje dnevnega središča na Kontovelu. V zvezi s tem sta odbornika opozorili na nekatera pereča neskladja v konvenciji, ki so jo Občina Trst in nekatere druge male občine na Tržaškem podpisale za vodenje dnevnega središča na Kontovelu z VZS-CEO Mitja Čuk Onlus. To je bilo ustanovljeno leta 1988 kot prioriteto za slovenske uporabnike. Povprečno je to središče odprto po 240 dni letno, vanj pa zahaja 12 oseb na 14 razpoložljivih mest. Odbornik se je v skoraj uro dolgem pogovoru, ki je bil osnova za zelo koristno izmenjavo mnenj v zvezi s potrebami teh oseb, osebno zavezal za odpravo obračunskih težav finančnega značaja, katerih uspešni izid bi dnevnemu središču Sklada omogočil, da izvede vse dejavnosti, namenjene najvišji možni stopnji integracije oseb s posebnimi potrebami, ki dnevno obiskujejo središče na Kontovelu. Hkrati pa je odbornik Grilli orisal možnost še dodatnega sodelovanja Sklada Mitja Čuk pri navezavah in razvoju nekaterih dejavnosti tržaškega odborništv, ki ga zastopa, s slovenskim širšim okoljem.

Posebni ponudbi Stalnega gledališča FJK

V mesecu februarju je Stalno gledališče FJK predstavilo dve posebni ponudbi, s katerima se na eni strani začneja nov način sodelovanja z opernim gledališčem Verdi, na drugi pa se odpira aktualno razmišljanje o ključnih vprašanih sodobnega sveta. Prva pobuda je nastala po naključju, saj bi se v istem obdobju pojavila kar dvakrat v Trstu večna in obče priljubljena romanca Romeo in Julije. Ista tema se bo obenem spet prikazala v različnih oblikah tudi v nadaljevanju sezone, zato sta si gledališči zamislili skupni abonma za najbolj romantične obiskovalce. Paket vsebuje štiri "variacije na temo", saj bo zgodba nesrečnih veronskih ljubimcev prisotna v govorici opere, drame, musicala in baleta. Prva predstava abonmajskega sklopa, opera Romeo et Juliette Charlesa Gounoda, je doživela tržaško premiero prejšnji teden v gledališču Verdi in bo po mnenju producentov sprožila marsikatero vneto debato zaradi precej nekonvencionalne postavitve režiserja Damiana Michieletta (zgodba se dogaja namreč v diskoteki). Od 24. februarja pa je na odru gledališča Rossetti zaživel Shakespeareov klasik v režiji Ferdinanda Brunija, ki bo z energijo zasedbe mladih igralcev predstavil svoj spoštivi, bistveni pogled na to "tragedijo brez katarze". Fabula veronskih ljubimcev seva tudi iz Bernsteinovega musicala West side story, ki je moderna različica izvirnika z dodatnim, rasističnim razlogom za sovraštvo med družinama. Znano baletno glasbo Sergeja Prokofjeva pa bo maja meseca interpretiral koreograf Mauro Bigonzetti. Ni posebnih abonmajev pa za ogled dramske trilogije, s katero se bo gledališče Rossetti dotaknilo aktualne teme islama, orientalske kulture in strahov 21. stoletja. V teh dneh je na odru produkcija "Zadnji dan" Daria Tomasella o razgledanih in razsvetljenih starih, ki se morajo soočiti s tragedijo sina kamikazeja. Sledili bosta še komedija o integraciji "Islamec" Maria Prosperija in dramski tekst o islamu in o verskih integralistih "Hiša v Ramallahu" Antonia Tarantina z Giorgiom Albertazzijem v glavni vlogi. / PAL

Nabrežina / Razstava mašnih oblačil in sakralnih predmetov

Po zelo uspešni razstavi jasilc se v Nabrežini pripravljala res edinstvena razstava mašnih oblačil in sakralnih predmetov. Po temeljiti in popolni obnovi župnišča ter urejanju zapuščenih, neuporabnih predmetov so odkrili celo vrsto umetniških slik, ki so jih pred več kot 100 leti darovali domačini, kot tudi dragocenih cerkvenih oblačil, ki danes niso več v uporabi.

Župni upravitelj, dekan Ugo Bastiani, je s skupino neutrudnih pomočnikov zbral in uredil vse to izredno bogastvo, ki priča o navezanosti domačinov na svojo cerkev. Vse te zanimivosti si bomo lahko ogledali v samem župnišču in v župnijski dvorani na razstavi, ki so ji dali pomenljiv naslov Župnijska podstrešja pripovedujejo našo krščansko zgodovino. Ob ogledu tega kulturnega in umetniškega bogastva naj bi se zamislili, kako smo danes brezbržni do Cerkev, ki je skozi stoletja ohranjala ne le našo vero, ampak tudi naš jezik in tradicije. Naj bi ta razstava spodbudila naše mlade, da se zavejo svojih dolžnosti kot pripadniki veri in narodu. Odprtje razstave bo v soboto, 27. t. m., ob 19.00 uri v župnišču, kjer bo don Ugo spregovoril o pomenu, ki so ga imeli in še danes imajo razstavljeni predmeti.

Narodni dom / Infotočka je spet na voljo

Informacijski center v Narodnem domu je ponovno odprl svoja vrata vsem zainteresiranim, ki se zanimajo za življenje in dejavnost slovenske manjšine v Italiji. (Več prihodnjič)

NABREŽINA Srečanje javnih upraviteljev

Reforma javnih uprav je za Slovence škodljiva!

Dežela zasleduje glede varčevalnih ukrepov v zvezi z delovanjem javnih krajevnih administracij čisto posebno politiko, ki ji pravi poenostavljanje; deželni svetnik SSK Igor Gabrovec pa jo označuje za "golo klestenje, ker krči število izvoljenih organov, češ da preveč stanejo".

A pojdemo po vrsti. Na deželi namreč poteka reforma krajevnih uprav v režiji ligaške odbornice Federice Seganti. Kaže sicer, da je njen predlog še dokaj osamljen v sami večini, "a izkušnje nas učijo, da Severna liga lahko marsikaj iztrži...", je dejal Gabrovec na drugem od treh predvidenih srečanj z javnimi upravitelji, ki je bilo v Kamnarski hiši v Nabrežini v četrtek, 18. februarja. Deželna vlada se je med drugim odločila, da bo predlog o reformi javnih uprav dala v razpravo po delih, ne pa kot celovit projekt.

Predlog Segantijeve je doslej, "na podlagi na pol tajnih dokumentov", vsekakor jasan: po ukinitvi gorskih skupnosti naj bi bile pod ostrim drobnogledom majhne občine. Rajonski sveti so v tej viziji že odpisani. Tržaška pokrajina naj bi se spremenila v mestno občino s posledično ukinitvijo sedanjega nivoja upravne avtonomije vseh okoliških županstev in celo vrsto drugih učinkov, ki jih ta trenutek težko napovemo. V zakonodajnem postopku je tudi vprašanje deželne seznama občinskih tajnikov. Glavna tematika večera pa so bile novosti v zvezi s povezovanjem občin: zakonski osnutek namreč predvideva zamenjavo dosedanjega načina povezovanja (se pravi t. i. Asterjev, "ki so bili dokaj učinkovita varianta medobčinskega sodelovanja na področju storitev") z novim, ki bi se udeležil z ustanovitvijo nekajih juridičnih subjektov, ki bi nadgradili moči in pristojnosti občin: v

resnici pa bi bilo to zgolj vsiljeno povezovanje majhnih občin oziroma zmanjševanje pristojnosti in samostojnosti posameznih občinskih administracij. Občine, ki bi se temu sistemu upirale, bi dežela kaznovala z letnim odvze-

postavke vsili z vrha, ne pa, ko čaka v nedogled privoljenje občanov...

Tema večera je bila tako žgoča, da se je nanjo odzvalo mnogo izvoljenih predstavnikov lipove veje in nekaterih slovenskih pred-

Foto IG

stavnikov drugih strank. Nekdanji občinski svetnik SSK v Nabrežini Viktor Tance je predlog ukinitve majhnih občin ocenil za fašistično dejanje, Krapež pa se je vprašal o zakulisnih vzgibih nekaterih levosredinskih političnih predstavnikov, ki podpirajo načrt o metropolitanski občini. Aleksander Furlan je celotno afero opredelil z reko, da "želi velika riba manjšo pojesti. Hočejo nam vzeti še to, kar nam je ostalo: zemljo!" Predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič se je vprašal, kako to, da je predlog o metropolitanski občini in odpravi avtonomij majhnih občin prišel ravno od zagovornikov federativnega ustroja upravnih enot; Milkovič je obenem prepračen, da bo, če bo prišlo do referenduma, izid porazen za predlagatelje reforme. Dolinska županja Fulvia Premolin vidi v predlogu jasn

ostavitev mestne občine, a vendar bo predvideval možnost soodločanja teritorija in že obstoječih občin. Osnutek sedanje deželne vlade pa je le neke vrste vsiljevanje, kar je za nas nesprejemljivo", je dejal Gabrovec, ki je občinstvo posvaril, da "je treba evidentirati aktiven pristop do predloga odbornice Segantijeve". Drugače rečeno: ne smemo se obotavljati in se kot običajno opirati na zaščitni zakon in razne memorandume: takoj se moramo kot manjšina aktivirati in predlog izboljšati tako, da bo nam v prid.

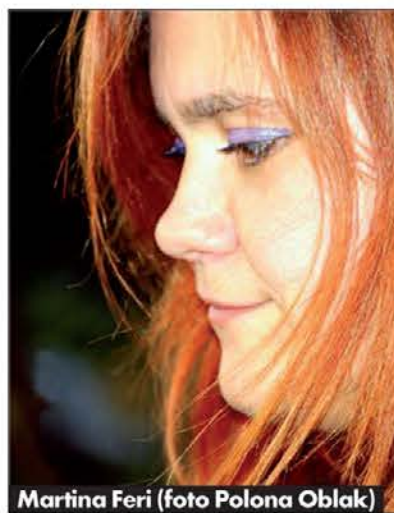
Igor Gregori

LAHKA GLASBA Evrovizijska popevka

Tržačanka Martina Feri debitantka na EMI

Ansambel Roka Žundre in Kalamari bodo s pesmijo Narodnozabavni rock zastopali Slovenijo na 55. izvedbi Evrovizijske popevke v Oslu na Norveškem. Tako so glasovali Slovenci, ki so med živahnimi, sentimentalnimi, šaljivimi popevkami, s televotingom izbrali svojega favorita med štirinajstimi finalisti državnega izbora EMA. Seveda bi se vsi letošnji tekmovalci najraje ponašali z zmago, a ni laž, kar so skoraj vsi povedali v raznih intervjujih, in sicer, da je že sodelovanje nagrada, saj je odmevnost in gledanost festivala, ki ga RTV predvaja v živo, prav gotovo nezamisljiva priložnost za promocijo. Meje slovenskega izbora za reprezentančno slovensko popevko so se širile do Trsta, saj sta tudi dve Tržačanki nastopili na odru Gospodarskega razstavišča v Ljubljani v predizboru festivala. Ylenia Zobec je bila že četrta izbrana za slovenske selekcije Pesmi Evrovizije in je tokrat nastopila s pesmijo Priznam; sama je podpisala tekst po glas-

bi, ki jo je zanjo napisal Tadej Mihelič. Njena zahtevna pevška izvedba je na predizboru spontano izzvala aplavz publike v dvorani. Prepričljivo in ravno tako sproščeno se je odrezala debitantka na EMI Martina Feri, ki je stopila na oder z veččlan-

Martina Feri (foto Polona Oblak)

sko instrumentalno skupino, v kateri je na saksofon igral avtor glasbe Tomaž Nedoh. Posebno nastopila s pesmijo Priznam; sama je podpisala tekst po glas-

besedilo Nika Papiča in Polone Oblak je bila skoraj enakovredna vloga instrumentalnih in pevske solov, kar je dalo nastopu žlahtno noto.

Po razglasitvi rezultatov se je v zakulisju velikega odra pričel za novinarje lov na izjave, ki sta jih Martina in Ylenia po napetosti tekme podali sproščeno in brez nikakršne grenkobe, saj sta že pristopili k festivalu z zavestjo, da je število potencialnih glasovalcev zanj že v osnovi omejeno, saj je bil televoting možen izključno iz slovenskih telefonov, kot je poudarila Ylenia: "Rezultat televotinga je izpolnil pričakovanja. Težko bi premagala konkurenco tako popularnih kolegov. Pravzaprav je moja prva misel zadovoljstvo z nastopom: z novo ekipo sem delala reslepo, zato upam, da se bo sodelovanje nadaljevalo". Izbori za festival EMA kot tudi mednarodni finale so pevski festivali, a tudi dogodki, ki morajo po televizijskih zakonitostih posvečati posebno pozornost spektaklu in torej izgledu pevca, predstaviti pesmi z zrežiranimi in

skoreografiranimi nastopi. Ob tržaški pevki pa sta se v bistvu izognili bolj običajnim, efektinim dodatkom; Ylenia si je nastopu žlahtno noto. Po razglasitvi rezultatov se je v zakulisju velikega odra pričel za novinarje lov na izjave, ki sta jih Martina in Ylenia po napetosti tekme podali sproščeno in brez nikakršne grenkobe, saj sta že pristopili k festivalu z zavestjo, da je število potencialnih glasovalcev zanj že v osnovi omejeno, saj je bil televoting možen izključno iz slovenskih telefonov, kot je poudarila Ylenia: "Rezultat televotinga je izpolnil pričakovanja. Težko bi premagala konkurenco tako popularnih kolegov. Pravzaprav je moja prva misel zadovoljstvo z nastopom: z novo ekipo sem delala reslepo, zato upam, da se bo sodelovanje nadaljevalo". Izbori za festival EMA kot tudi mednarodni finale so pevski festivali, a tudi dogodki, ki morajo po televizijskih zakonitostih posvečati posebno pozornost spektaklu in torej izgledu pevca, predstaviti pesmi z zrežiranimi in

skoreografiranimi nastopi. Ob tržaški pevki pa sta se v bistvu izognili bolj običajnim, efektinim dodatkom; Ylenia si je nastopu žlahtno noto. Po razglasitvi rezultatov se je v zakulisju velikega odra pričel za novinarje lov na izjave, ki sta jih Martina in Ylenia po napetosti tekme podali sproščeno in brez nikakršne grenkobe, saj sta že pristopili k festivalu z zavestjo, da je število potencialnih glasovalcev zanj že v osnovi omejeno, saj je bil televoting možen izključno iz slovenskih telefonov, kot je poudarila Ylenia: "Rezultat televotinga je izpolnil pričakovanja. Težko bi premagala konkurenco tako popularnih kolegov. Pravzaprav je moja prva misel zadovoljstvo z nastopom: z novo ekipo sem delala reslepo, zato upam, da se bo sodelovanje nadaljevalo". Izbori za festival EMA kot tudi mednarodni finale so pevski festivali, a tudi dogodki, ki morajo po televizijskih zakonitostih posvečati posebno pozornost spektaklu in torej izgledu pevca, predstaviti pesmi z zrežiranimi in

skoreografiranimi nastopi. Ob tržaški pevki pa sta se v bistvu izognili bolj običajnim, efektinim dodatkom; Ylenia si je nastopu žlahtno noto. Po razglasitvi rezultatov se je v zakulisju velikega odra pričel za novinarje lov na izjave, ki sta jih Martina in Ylenia po napetosti tekme podali sproščeno in brez nikakršne grenkobe, saj sta že pristopili k festivalu z zavestjo, da je število potencialnih glasovalcev zanj že v osnovi omejeno, saj je bil televoting možen izključno iz slovenskih telefonov, kot je poudarila Ylenia: "Rezultat televotinga je izpolnil pričakovanja. Težko bi premagala konkurenco tako popularnih kolegov. Pravzaprav je moja prva misel zadovoljstvo z nastopom: z novo ekipo sem delala reslepo, zato upam, da se bo sodelovanje nadaljevalo". Izbori za festival EMA kot tudi mednarodni finale so pevski festivali, a tudi dogodki, ki morajo po televizijskih zakonitostih posvečati posebno pozornost spektaklu in torej izgledu pevca, predstaviti pesmi z zrežiranimi in

Igor Gregori

Ylenia Zobec

privoščila le nekaj španskih barv v rdečo obleko in vrtnicami v laseh, Ferijeva pa je nadgradila nastop s sodelovanjem slikarja Simona Kastelica. Zanj, ki izhaja iz bolj zaupnih jaz-zovskih okvirov, je bil televizijski šov nova in spodbudna izkušnja: "Zelo sem se zabavala. Zakulisje pa je sploh nekaj posebnega, saj je neposredni stik z nastopajočimi postal izredna priložnost, da sem поблиže spoznala protagoniste slovenske glasbene scene".

PAL

TRŽAŠKA ŠKOFIJA Katedrala sv. Justa

Niz predavanj v postnem času

Nadškof Giampaolo Crepaldi je že od samega začetka svojega pastoralnega poslanstva na čelu tržaške Cerkve zagotavljal, da bo dosledno zasledoval dialog med Cerkvijo in mestom, in to v vidiku odnosa med evangelijem in kulturo. Že papež Pavel VI. je svojčas razumel, da se na tem področju - ki je nedvomno plodno, sicer tudi problematično - določa dobesedno del prihodnosti katolištva.

Nadškof Crepaldi je v sredo, 17. februarja, v Novinarskem krožku v ta namen predstavil niz predavanj s skupnim naslovom Katedrala sv. Justa. "Gre za srečanja, ki se bodo v Trstu vrstila iz leta v leto in bodo sistematično plemenitila in bogatila odnos med Cerkvijo in mestom. Prepričan sem, da bo ta načrt koristil obema: začetki se moramo pogovarjati", je dejal nadškof Crepaldi in poudaril, da bodo v ta načrt vključene tudi župnijske organizacije. Gre torej za projekt s širšim koordinacijskim namenom, da bi kulturne pobude po posameznih župnijah imele neko skupno režijo. "Gre torej za celovito mrežno

sodelovanje med Cerkvijo in družbenimi dejavniki, ki delujejo na socialnem področju"; vključene bodo tudi druge pobude na področju usposabl-

Msgr. Ettore Malnati, Gianni Martellozzo in nadškof Giampaolo Crepaldi (foto IG)

janja liturgičnih operaterjev, politike in civilne družbe, kateheze in šolstva.

Nadškof je na tiskovnem srečanju razčlenil razloge, ki so ga vodili v

snovanje pobude Katedra sv. Justa. "Katoličane je treba potrditi v prepričanju, da vera potrebuje razumsko podlago zato, da postane res učinkovita; mestu in občanom pa je treba vliti upanje, da Cerkve lahko postane svetilnik, ki kaže pravo smer v današnjih časih". Treba je namreč opleniti vsakdanje življenje posameznika in zasledovati cilj, ki temelji na skupnem sožitju. "Žal je danes ta cilj v krepkem deficitu, kar postavlja pod vprašaj sam smisel življenja", je dejal

nadškof Crepaldi. Katedrala sv. Justa bo v letošnjem postnem času potekala pod geslom *Credere Deum* (Verjeti v Boga). "Želeli smo spodbuditi odgo-

voren odnos do tega vprašanja, saj se moramo zavedati, da Bog ni ovira pri osvoboditvi človeka: Bog je potreben za njegov razvoj in za napredek naše družbe". Predsednik združenja Studium fidei msgr. Ettore Malnati, ki se je na začetku svojega posega zausstavil ob dejstvu, da sta italijanska in slovenska narodna skupnost oba dela pljuč tržaške škofije, pa je podrobno predstavil program letošnjega niza marčevskih srečanj, ki bodo potekala ob sredah v stolnici sv. Justa ob 20.30 (zadnje srečanje pa bo v torek). Na prvem predavanju 3. marca bo prisotna pisateljica Susanna Tamaro, ki bo v sodelovanju s tržaškim škofom msgr. Crepaldijem spregovorila na temo Bog danes. 10. marca bosta predavanja z naslovom Bog in lepota oblikovala zgodovinar msgr. Timothy Verdon in slikar Amedeo Broglio; 17. marca bo rektor papeške Lateranske univerze in papeške akademije za življenje msgr. Rino Fisichella v sodelovanju z italijanskim znanstvenikom Antonijem Zichichijem spregovoril na temo Bog večni logos. Sklepno srečanje z naslovom Molitev k Bogu bo 23. marca vodil švicarski menih Nicolas Buttet. Predavanja bo uvajalo petje stolnega zbora Cappella Civica pod vodstvom Marca Sofianopula.

Igor Gregori

hama posest dežele in številno potomstvo. Vsakič, ko je ljudstvo pozabilo, da je srečna prihodnost dar Boga zaveze, so nastopili pre-roki, ki so obsodili vsako navidezno pričakovanje (prim. Jer 8,15; 13, 16). Vsakič pa, ko so težave in zgodovinski dogodki že kazali, da ni več upanja v prihodnost, so preroki vabili ljudstvo, naj vztraja v upanju in naj zaupa v Gospoda, "ki zdaj skriva svoj obraz pred Jakobovo hišo" (Iz 8, 17). Prišel je dan, ko bo Izrael spoznal Boga, kajti Bog bo prenovil srca (prim. Jer 31, 33).

V starozaveznem pogledu se upanje v Boga, ki raste in se razvija prvenstveno kot skupno upanje ljudstva, primerja tudi z osebno usodo posameznika, in to predvsem s pomočjo modrostnega premišljevanja. Meditacija o možnosti, da bomo deležni Božjih obljub tudi onkraj smrti, ki jo najdemo v svetopisemskih knjigah, kjer govorijo o trpljenju pravičnih in o smislu smrti, nas bo razsvetlila, ko se bomo poglobili v tematiko upanja. Vera mučenec poraja upanje v vstajenje (prim. Dan 12, 1-3) in upanje skupnosti v Tistega, ki je "kakor sin človekov" in ki bo prišel "na oblakih neba" (Dan 7, 13).

/daje

ŠKOFIJA TRST Sporočilo msgr. Crepaldija za postni čas 2010

Od greha prestopimo k novemu življenju (1)

V tej številki začenjamo objavljati poslanico, ki jo je tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi naslovil mestu ob začetku postnega časa.

Predragi bratje in sestre v Kristusu!

1. S pepelnico se pričinja sveti postni čas, ki nas pripravlja, da doživimo velikonočno skrivnost. (Prim. Drugi vatikanski cerkveni zbor, Sacrosanctum Concilium. Konstitucija o svetem bogoslužju, št. 109) Kristus je v tem daljšem zakramentalnem obdobju dejavno prisoten v Cerkvi. V postnem času se z veliko notranjo vnemo posvetimo spreobrnitvi tako, da prislunemo Kristusu in mu sledimo, da od greha prestopimo k novemu življenju: "...če boš svojimi usti priznal, da je Jezus Gospod, in boš v svojem srcu veroval, da ga je Bog obudil od mrtvih, boš rešen" (Rim 10, 9). V tem obdobju, ki je polno duhovne vsebine, bogoslužna berila in molitve postopoma razvijajo

tematiko spreobrnitve in vere v evangelij po stvarnih dejanjih posta, molitve in dejavne ljubezni. Le tako bomo čedalje boljše Kristusovi učenci. Ponuja se nam v premišljevanje Jezusova oseba na poti k odrešitvi in veličastnemu trpljenju. Njegovo trpljenje, njegova smrt in njegovo vstajenje so trdni razlogi za našo vero, naše upanje in našo dejavno ljubezen. Zdelo se mi je primerno, da za ta sveti postni čas posredujem škofijski skupnosti sporočilo o krščanskem upanju. Postni čas je kot nalašč, da očistimo naša pričakovanja, Gospodova Velika noč pa je dogodek, iz katerega izvira vsako upravičeno in odrešujoče upanje: "Kristus v vas, upanje slave" (Kol 1, 27; 1 Tim 1,1; "po naročilu Boga (...) in Kristus Jezusa, našega upanja").

2. V Stari zavezi upanje sloni na Božji obljubi. Božja beseda je

Foto IG

namreč klic in tudi poklic, po katerem naj človek zapusti določen kraj in določeno stanje in se odpravi na pot, da se odmakne od sedanjosti in se v njem porodi pričakovanje. Ravno tako je bilo z Abrahamom, ki je postal oče vseh vernih in s katerim se je začela zgodovina svetopisemskega upanja. Prihodnost, za katero jamči in jo zagotavlja Božja obljuba, je za Abra-

EVROPSKA KOMISIJA Predstavitev kulturnih načrtov

Programi za enotno evropsko čutenje

Onem skupnem evropskem čutenju, o neki evropski zavesti, ki bi povezovala državljane sedemindvajsetih članic EU, bi se danes težko dejali, da obstaja. Evropa ostaja namreč še vedno odmaknjen pojem, čeprav njeno financiranje projektnih programov predstavlja pomemben adut za razvoj marsikaterih krajevnih skupnosti: številni projekti, ki jih je naša manjšina izpeljala, so namreč koristili prav tovrstna evropska sredstva.

In ravno o dveh evropskih projektih je bil govor v sredo, 17. februarja, ko je urad, poimenovan Europe Direct (to je krajevna informacijska točka Evropske komisije, ki ga upravlja tržaška občina), priredil informacijsko srečanje. Na sestanku, ki so se ga udeležili številni interesi, so namreč predstavili projekta Kultura 2007 - 2013 in Evropa za občane 2007 - 2013. Prvi projekt želi ovrednotiti skupni evropski kulturni prostor, v katerem bi Evropejci delili sorodno kulturno pod-

lago. Na program se lahko prijavijo majhna kulturna podjetja, ki se ne ukvarjajo z audiovizualnimi dejavnostmi in niso dobičkonosnega značaja. Program cilja k sodelovanju čim večjega števila kulturnih operaterjev različnih držav in k podpori evropske kooperacije, ki teži k ovrednotenju in zaščiti skupne kulturne dediščine; program načrta želi obenem spodbuditi obtok kulturnih in umetnostnih dobrin. Projekt Evropa za občane pa je namenjen evropski integraciji na družbeni ravni: želi namreč podkrepiti sodelovanje med državljani in organizacijami civilne družbe v različnih državah in tako ustvariti interakcijsko podlago ter dejavnost, ki ima svojo osnovo v spoštovanju različ-

nosti: glavni namen načrta je izoblikovanje nekega skupnega evropskega duha in evropske identitete, odpraviti idejno oviro, po kateri je Evropa le hladen rezervoar inštitucionalnih okvirov. Gre torej za projekt, ki dobi zagon v sami evropski večkulturnosti in večjezičnosti in ta pojem pretvori v dejansko politiko evropskega sožitja. O teh programih je na srečanju spregovorila Leila Nista, projektna menedžerka Kulturne stične točke: službo je ustanovilo italijansko kulturno ministrstvo, da bi promoviralo sedemletni kulturni program EU. Dodatne informacije lahko interesi dobijo na spletnih naslovih: www.europa-cittadini.it in www.antnna-culturale.it.

harmonike Marka Manina. Toplo vabljen!

harmonike Marka Manina. Toplo vabljen!

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

V Kulturnem domu v Trstu se bodo te dni vrstile ponovitve koprodukcije predstave SSG in Gledališča Koper, Bolezen familije M Fausta Paravaldina, v režiji Mihe Goloba, in sicer v četrtek, 25. februarja, ob 19.30, red K z italijanskimi nadnapisi, v petek, 26. t. m., ob 20.30, red F, v soboto, 27. t. m., ob 20.30, red T z italijanskimi nadnapisi in v nedeljo, 28. t. m., ob 16. uri, red C.

Vabilo na romanje v Medjugorje od 23. do 26. aprila letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice, iz Rožne Doline in s Kozine. Romarji iz Slovenije in Italije potrebujejo veljavno osebno izkaznico. Cena potovanja: vožnja, celotna oskrba in prenočišče 110,00 evrov. Vpis pri g. Darkotu, tel. 0481 882395, pri ge. Ani, 003865 3022503 in pri župniku g. Jožetu Markuži, 040 229166.

Darovi

Ob novoletni nabirki so slovenski svetoivanski verniki darovali 644 evrov za domači cerkveni pevski zbor. **Za Društvo Rojanski Marijin** dom daruje Sonja Ukmar 10 evrov.

DRUŠTVO FINŽGARJEV DOM in MePZ SV. JERNEJ z Opčin

vabita na

VEČER SLOVENSKE PESMI IN BESEDE

OB 100-LETNICI ROJSTVA PESNICE LJUBKE ŠORLI

Spored oblikujejo: otroci igralske skupine Tamara Petaros pod mentorstvom Lučke Susič, DPS Vesela pomlad - vodi Mira Fabjan, MoPS Sv. Jernej - vodi Mirko Ferlan, MePZ Sv. Jernej - vodi Janko Ban in ansambel Uopenska mularija - vodi Aljoša Saksida

slavnostni govornik: **Tomaž Pavlič**

sobota, 27. februarja 2010, ob 20. uri
Finžgarjev domu na Opčinah

DSI Peterlinova dvorana

Slovenščina kot skupni sporazumevalni jezik

V ponedeljek, 15. februarja, je bilo v Društvu slovenskih izobražencev srečanje na temo šolstva, saj je društvo povabilo v svojo sredino prof. Andrea Avona, ravnatelj tržaške katarske šole Iqbal Masih. Le-ta po besedah samega ravnatelja od nekdanj skrbi za kvaliteten razvoj svojih gojencev in jim nudi pozitivne temelje in vrednote. Tudi želja, da bi šola poimenovali po pakistanskem otroku Iqbalu Masihu, izhaja iz tega: Iqbal Masih je bil namreč deček, ki je utrpel izkoriščanje v neki tovarni tepihov. Šele ko je spoznal nekega angleškega novinarja, se je zavedel krivice, ki jo je doživljal, in se je uprl, zaradi česar so ga njegovi izkoriščevalci usmrtili. Postal je simbol borbe proti izkoriščanju otrok.

Med vrednotami, ki jih šola želi širiti, je tudi sožitje z različnimi narodnostmi, ki živijo na našem teritoriju. Slovenska manjšina je bila od nekdanj številna prav na Katinari, zaradi česar se je v učiteljih, starih otrok in samem ravnatelju začela porajati ideja o projektih, ob katerih bi se slovenski in italijanski otroci bolje spoznavali. Za učinkovito medsebojno spoznavanje pa je potreben tudi skupni jezik: starši otrok so tako izrazili željo, da bi na šoli Iqbal Masih uvedli pouk slovenščine. Učitelji in sam ravnatelj so sprejeli provokacijo in po številnih birokratskih zapletih se je pouk slovenščine na oddelku nižje srednje šole letos vendarle začel. Poleg tega se v so-

delovanju s slovenskimi šolami pripravljala učni material za neslovensko govoreče, ki ga doslej še ni bilo in ki bo gotovo pripomogel k učinkovitejšemu učenju jezika. Pobuda italijanske šole je imela dokaj velik odmev tudi v slovenskih medijih. Odločitev, ki izhaja, po besedah ravnatelja, iz želje, da bi italijansko govoreči otroci spoznali jezik in kulturo slovenske manjšine, s katero sobivajo zaradi specifične našega prostora, povzroča zaskrbljenost v manjšinskem svetu, saj obstaja realna nevarnost, da bi bilo učencev in dijakov na slovenskih šolah vedno manj. Na ponedeljkovem srečanju je bila priložnost za pogovor z ravnateljem šole o razlogih za tako pogumno odločitev, hkrati pa je Društvo slovenskih izobražencev želelo izraziti svojo zaskrbljenost. Prof. Andrea Avon je dejal, da po njegovem mnenju realnih razlogov za zaskrbljenost ni, saj pobuda te šole ne želi biti konkurenca našim šolam. "Menim, da bi se slovenske šole morale ukvarjati s tem, da z dobrimi učitelji jamčijo kvaliteten pouk", je povedal. "Če bodo učitelji dobri, bodo otroci še naprej obiskovali slovenske šole". Prisotni so imeli tudi priložnost pogoovoriti se o drugih perečih vprašanjih, ki zadevajo slovenske šole: o pogovornem jeziku naših otrok, ki je čedalje bolj pogosto italijansko, o kvalitetnem pouku in kvalitetnem kadru, o sožitju in sodelovanju med tukaj živečimi realnostmi in še marsičem.

Patrizia Jurinčič

Desna sredina je vložila zakonski osnutek

Znova pod udarom izvor slovenskih narečij

Pustna šala. Tako bi lahko definirali zakonski osnutek za ovrednotenje in promocijo jezikov, ki jih skupina deželnih svetnikov desne sredine (Novelli, Colautti, Baritussio za Ljudstvo svobode in Franz, Picco, De Mattia za Severno ligo) imenuje "Natisoniano", "Po-nasen" in "Resiano".

prisotnih manjšinskih jezikov v Italiji po zakonu 482/99. Rimska pot je strma, zato so si njegovi krajevni zagovorniki zamislili neko bližnjico, ki sloni na prav tako povsem neobstojni strokovni podlagi.

Zakonski osnutek je spisan po običajnem klišeju. Evidentira tri zgodovinske jezikovne skupine

dejavnosti, mediji, izobraževanje, toponomastika. Kot se za vsak zaščitni zakon spodobi, tudi v tem primeru zakonodajalec ustanavlja režijsko kabino, ki bo Deželni odbor za ovrednotenje zgodovinsko prisotnih jezikovnih skupnosti, članom katerega je seveda priznana tudi dnevnišca. V ta odbor naj bi sedli celo predstavniki tržaške in videmske univerze.

Za financiranje vseh navedenih postavk je predvidena ustanovitev deželnega sklada, ki bo črpal v poglavju odborništvu za kulturo. Glede na finančno sušo lahko zelo realistično pričakujemo, da bo šlo to ponovno na škodo slovenskih organizacij, društev in ustanov.

Dulcis in fundo, v členu 12 je še zapisano, da nov zakon ne izključuje zaščitnih norm, ki naj bi bile za navedene nove jezike predvidene v slovenskem deželnem zaščitnem zakonu 26/2007. Z drugimi besedami: nismo Slovenci, pa vseeno bomo rade volje črpali sredstva tudi iz vašega zakona. Nekateri očitno mislijo, da lahko nove jezike mesijo tako kot moko za kruh ali da lahko čarajo s sestavinami za nove pustne fancije.

Razlika s pustom pa vendarle obstaja. Pust je že za nami. Žal se isto ne bo zgodilo z zakonskim osnutkom, ki bo po vsej verjetnosti tako ali drugače nadaljeval svojo noro zakonodajno pot. Postavili se bomo proti z logiko, stroko in dejstvi. **Igor Gabrovec,** deželni svetnik

Gre, seveda, za staro in večkrat ponovljeno pravljico, da v videmski pokrajini Slovencev dejansko ni. Obstajajo, tako desničarski teoretiki, neki starodavni jezikovni otoki, ki so v najboljšem primeru "di origine protoslava". Morda slovanski, ne pa slovenski.

V ta namen je senator Saro že pred časom vložil zakonski predlog, ki naj bi tri nove jezike vključil v seznam zgodovinsko

na ozemlju videmske pokrajine, ne gre pa v podrobno definiranje območja. Za dva od navedenih jezikov lahko sklepamo po logični poti (Rezija in Nediška dolina), "Po-nasen" pa že komplicira. Poskusite vprašati kjerkoli domačina, kako govori. Ali ni res, da povsod nekako govorimo "po naše", se pravi domače?

Nadalje zakonski osnutek navaja področja, ki naj bi jih zakon spodbujal: raziskave, kulturne

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Zakriti "zakaj-i" in striženje kril

Po dnevniku spet tragična vest: mati je umorila svojega šestletnega sina, zatem pa življenje vzela še sebi. Studi se mi način, kako je vest obravnavana. Po toliko podobnih tragedijah, za katere se je pokazalo, da so nam lahko geografsko tudi zelo blizu, se še vedno po večini vztraja edinole na senzacionalizmu šokantne novice. Ni časa za poglobljeno analizo rizičnih situacij, psiholoških stanj, v katerih se lahko znajde oseba, ni časa za to, da družba ukrepa, da si končno priznamo, da se lahko vsak izmed nas izgubi v določenem življenjskem obdobju, ko izgubi, kar je gotovo najpomembnejše, razsodnost. Ne morem verjeti, da gre le za osamljene primere zablojenih žensk, preveč jih je, da bi si družba ne zastavila velik zakaj. In mediji, ki naj bi predstavljal njen odraz, bi morali za ta zakaj iskati možnih odgovorov. In od tu dalje odgovorni načrtovati ukrepe, da bi do takih ekstremov nikoli ne prišlo. Žal je vse prej kot tako.

Razmišljam, kako smo še vedno ljudje, ki se boje svojega notranjega sveta. Primeri detomorilk so na srečo le eklatantni, oseb, ki jim nikakor ne uspe izprijati svojih notranjih doživetij, je pa za celo morje.

Povsem drugačen primer. Pred kratkim sem lahko ponovno prislunila intervjuju z izjemno osebo, vodjo Centra za pomoč pri kemičnih in nekemičnih odvisnostih v Novi Gorici, Miho Kramlijem. Eklatantne primere človeških stisk poznamo, veliko manj lahko pa npr. slutimo, da v življenju osebe, za katero se navzven zdi, da gladko pelje skozi življenje in ji uspe obvladati vse in vsako situacijo, le ni vse tako zelo gladko. Lahko igraš neko navidezno perfektnost, za zaveso pa je v resnici vse razburkano. Stalno in povsod lahko hliniš perfektno vožnjo skozi življenje, v resnici pa si nezmožen izraziti svoje stiske, prepad v tebi je tako globok, da lahko postaneš dik-

tatorski do tistih, ki so ti najbližje, pri stopnjevanju te stiske pa lahko npr. pričneš iskati utehe v pomirjevalih. In kdo bi sploh zaslutil, da je za vsoto tisto "gladkostjo in jasnostjo" skrbno zakrito vse prej kaj drugega?

Sprašujem se o dejstvu, da se nam vse prepogosto še vedno zdi, da je izražanje čustev nekaj drugorazrednega. Instinktivno zbanaliziramo rekoč, da se "o ljubezni pač ne bomo vedno pogovarjali", ko pa je paleta čustev tako široka in naše poznavanje njenih nians tako pomanjkljivo!

Mož je zrasel v zelo številni družini, kruh je bilo treba deliti med številna usta, to že, nikoli pa ni manjkalo prostora in priljubljenosti za dialog, včasih tudi zelo oster, o lastnem emotivnem svetu.

Nedvomno te to zaznamuje. Verjetno ti daje zavest neke večje stabilnosti, bolj si povezan s svojim notranjim svetom, kar gotovo ni malo, ker te posledično postavi na valovno dolžino, da se laže približaš notranjemu svetu druge osebe.

Pred dnevi sem v italijanski knjižnici zasledila na polici učbenik, ki naj bi uvajal v pisanje prostih spisov. V kazalu sem zasledila tudi po-

glavje o spodbujanju pisnega izražanja (in s tem tudi poskusa dešifriranja) lastnih čustev. Na primer jeze. Včasih je lahko otrok priča različnim izpadom jeze - ali pa mogoče zatiranju slednje in posledično drugačnim oblikam negativnega razpoloženja odraslih - ne zna pa si je razložiti. Spominjam se opazke, ki mi je bila izrečena v dijaških klopetih, kar raje kot osebna razmišljanja ali družbene komentarje pišem "napete zgodbe, lahkotne ali dramatične, ki lahko imajo začetek, svoj razplet in potem konec", s katarzo ali pač kakršenkoli že. Takrat sem se v svoji notranjosti le hudo ujezila, danes se pa zavedam, da so lahko krila pri vsakem izmed nas tako zelo različna. Ravno zato je vsako namerno ali nenamerno striženje teh kril zelo zmotno. V Soli in izven nje.

Zapeli so zbori posoških občin Pahorjevo sporočilo

Letošnji praznik slovenske kulture je potekal v znamenju Revije pevskih zborov Posočja. Že po tradiciji se je ta začela v Kulturnem domu v Kobaridu, naslednjega večera v Kulturnem domu v Bovcu in končala v Kinogledališču Tolmin. Na Primorskem so odmevale besede Borisa Pahorja. Dobro znamenje pri tokratni počastitvi Dneva slovenske kulture je opazna večja udeležba na proslavah. Organizator letošnje revije pevskih zborov Posočja je Javni sklad za kulturne dejavnosti Območja izpostava Tolmin. Vpeljali so nekaj novosti, prost vstop, ki je darilo posoških občin in Sklada občanom. Občine so tudi delno sofinancirale celotne

in mešanih pevskih sestavov. Skupno je v minulih dneh zapelo več kot 400 pevcev iz Zgornjega Posočja. Strokovni spremljevalec letošnje izvedbe revije je bil zborovodja, umetniški vodja iz Trsta Stojan Kuret. Domačin Ambrož Čopi je revijo spremljal minuli dve leti. V Kobaridu so poslušalci lahko prislunili zborom iz Breginje, Bovca, Dolenje Trebuše, Drežnice, Tolmina in Kobarida, v Bovcu zborom iz Žage, Podmelca, z Mosta na Soči, iz Poljubinja, Tolmina in Bovca, v Tolminu pa še novi skupini Kresn iz Idrije pri Bači ter starim znancem pevske revije s Šentviške Gore, iz Trente, Podbrda, Kobarida. V izolskem Art Kinu Odeon je

holokavst in žrtve nacifašizma. Pahorja skrbi danes prikrivanje fašizma v javnosti in italijanskem izobraževalnem sistemu. Fašizem nikakor noče priti do svoje smrti, da bi umrl na pravi način... Po vseh teh letih se javno ni še nič razčistilo. Tudi Slovenija si premalo prizadeva, da bi pri tem "pomagala" Italiji. Stremljenje k razčiščenju preteklosti ni samo njegova zahteva, saj zadeva celotno primorsko ljudstvo, ki je od leta 1918 do 1945 tako ali drugače trpelo pod fašizmom. Vsa ta doba in žrtve ne dopuščajo, da se to pusti ob strani, je še dodal Pahor.

Samo po sebi umevno pa je, da je tudi slovenska država dolžna svojim in tujim državljanom na vseh teh področjih in zlasti pravno, v izobraževanju oz. pri vzgoji, potegniti jasno ločnico, katera slovenska in tudi tuja kri je bila prelita zaradi odpora proti

Moški pevski zbor Poljubinj (vodi ga Metod Bajt) z godci

stroške revije. Na reviji je sodelovalo kar 21 pevskih sestavov. Odločilna privlačnost sta bili njihova kvaliteta in domačnost, ki je ljudem priraščena na srce. Razveseljivo je, da deluje danes v Posočju okoli 25 pevskih zborov in vokalnih skupin. Na vsaki prireditvi je nastopilo po sedem moških, ženskih

potekalo premierno predvajanje dokumentarnega filma Borisa Pahorja, pod naslovom Boris Pahor - trmasti spomin. Film, ki ga je režiral Tomaž Burlin, je nastal približno leto in pol. Končali so ga pred kratkim. Ob tej priložnosti je Pahor spregovoril v Firencah več tisočim na slovesnosti ob Dnevu spomina na

nacifašizmu in okupaciji ter katera zaradi komunistične revolucije od prihoda komunizma. To je tisti dolg, ki ga morata poravnati obe državi, če hočeta razvijati kulturno in pravno državo, vredno razvoja znotraj EU. Kot je videti, ga vladajoči garnituri ne razumeta ali nočeta razumeti.

MM

Grajsko naselje in stari del mesta (6)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Najbolj znamenit gost teh grofov pa je bil gotovo papež Pij VI., ki je v Gorico došel 14. marca 1782. Sv. oče je v naše mesto prispel iz Vidma, kjer je v stolnici prisostvoval sv. maši.

O tem obisku imamo tole poročilo:

"Ko je sv. oče prispel v glavno mesto Spodnje Kranjske avstrijskega cesarstva, kjer se je odločil, da bo prebil noč, je stopil iz kočije pred palačo gospoda grofa Lanthierija, kateremu je Njegovo Cesarsko Veličanstvo poverilo nalogo, da sprejme sv. očeta in mu nudi najboljšo oskrbo..."

Na trgu pred palačo je stala častna straža, ki je z vojaškimi častmi pozdravila Njegovo Svetost.

Straža je stala bodisi ob vhodu v palačo bodisi ob stopnicah in vhodih v papeževo stanovanje..." (Carlo di Levetzow Lanthieri, Ediz. della Laguna) V poročilu beremo še:

"Sv. očeta je hišni gospodar, grof Friderik Lanthieri, pospremil v gornje prostore palače, kjer mu je predstavil uradne osebnosti in goriško plemstvo. V cesarjevem imenu in v imenu generala, princa Esterharia, je sv. očeta pozdravil grof Cobenzl, dvorni podkancler. Sveti oče je nato v spremstvu apostolskega nuncija Giuseppa Garampia in drugih spremljevalcev z okna v 2. nadstropju palače

Stolni trg

blagoslovil ogromno množico Goričanov, ki so mu vzklikali na trgu sv. Antona" (Carlo di Levetzow Lanthieri, Ediz. della Laguna).

Zanimivo poročilo o obisku Pija VI. v Gorici najdemo tudi v kroniki uršulinskega samostana v Gori-

ci. Iz nje izvemo, da je 13. marca, torej dan pred prihodom sv. očeta, knez nadškof grof Rudolf Edling na cesarjev ukaz moral odpotovati na Dunaj, kamor je bil namenjen tudi sv. oče. - Istega dne je v Gorico prispel grof Filip Cobenzl, da bi tu po cesarjevem naročilu in v njegovem imenu sprejel sv. očeta. Naslednji dan je v samostanski cerkvi sv. Uršule maševal dunajski nuncij, msgr. Garampi, ki je prišel naproti sv. očetu. Popoldne je okrog 14. ure v naše mesto prispel sv. oče in nato odšel v palačo Lanthieri (Schönhaus), kjer je bil gost grofa Friderika Lanthierija.

Kronika tudi omenja, da so za prihod sv. očeta v Gorico izvedeli samo zato, ker so se ljudje o tem pogovarjali. Vse se je namreč izvršilo zelo na tih, saj ob papeževem prihodu niso smeli niti zvoniti, niti ni bilo kakšnega javnega sprejema.

Proti večeru so se sv. očetu poklonili najprej vojaki, nato duhovniki in redovniki. Za njimi so prišli na vrsto plemiči in tudi "kakšna nižja oseba", kot beremo. Zatem je sv. oče z okna palače blagoslovil ljudstvo.

Poročilo nato nadaljuje: "Njegova častljiva prisotnost je vse ganila do solz, ko so v Poglavarju Cerkev poleg njegovega značaja občudovali tudi Njegovo svetost. Naslednje jutro, 15. marca, je sv. oče bil prisoten pri maši v stolnici, po sv. maši pa se je ob 7h s kočijo odpeljal proti Dunaju. Ob njegovem odhodu je vladala prav taka tišina kot ob njegovem prihodu. Nekoliko slovesnega vzdušja je prispevala samo vojaška straža".

/ dalje

Ob znanem srhljivem dogodku v Ljubljani Hude napetosti v slovenski politiki

V tem pregledu dogajanja v Sloveniji bi najraje podrobno opisal primer smučarske tekačice Petre Majdič, ki si je na zimskih olimpijskih igrah v Kanadi kljub hudim poškodbam zaradi padca v nezavarovani jarek ob tekmovalni progi, in celo življenjski nevarnosti, priborila bronasto olimpijsko medaljo, kot pa s primerom psov, ki so doslej v še nepojasnjenih okoliščinah ubili svojega gospodarja dr. Sašo Baričevića, zelo znanega, uspešnega in domnevno vplivnega člana slovenske politične elite. Premier Borut Pahor odločno podpira ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milana Pogačnika, ki naj bi bil sokriv za odločitev, naj se psi vrnejo lastniku. Opozicijski SDS in SLS zahtevata, da državni zbor ministru izreče nezaupnico. Predsednik vlade podpira tudi notranjo ministrico Katarino Kresal, čeprav je ta očitno v težavah. Izjavlja, da ni v ničemer povezana z afero psov in ubitega zdravnika, a javnosti ni prepričala. Ministrica je namreč življenjska partnerica advokata Mira

Senice, ki naj bi s svojo strokovnostjo in zvezami z različnimi organi in politiki veliko prispeval k temu, da so bili psi vrnjeni lastniku "hiše groze". Premier meni, da gre za tragedi-

Petra Majdič

jo, saj gre za uničeno življenje. Toda javnost je ogorčena in zahteva razjasnitev vseh podrobnosti primera, o katerem so poročali tudi v tujini. Marcel Štefančič jr. je v tedniku Mladina zapisal, "da je afera glas ljudstva tako razbesnela, da bi ga potešil le padec te vlade". Odzvala se je tudi sestra pokojnega zdravnika, dr. Dea Baričević, lastnica zasebne lekarne Barsos in profesorica na Biotehniški

fakulteti v Ljubljani. Povedala je, da je zgrožena nad nizkotočnostjo današnje slovenske družbe. "Ko sem videla, kakšne laži širijo mediji, mi je postalo slabo. Kje je njihova moralna odgovornost? Se sploh zavedajo, kakšno škodo s klevetami povzročajo svojem?". Zahtevala je, "naj se vsi vidiki zgodbe temeljito raziščejo, ker bo sicer za vedno ostal madež o spolni zlorabi psov. Okoliščine bratove smrti so sumljive. Ne izključujem možnosti, da je bil moj brat umorjen, saj je bila ob napadu psov prisotna še ena oseba.

Možno je, da je pse kdo omamila, da so zato ponoreli". Matej Lahovnik, minister za gospodarstvo, je bil edini član vlade, ki je primer komentiral tako, kot ga obravnava tudi javnost. Janez Janša je razložil, "da je primer psov in njihovega lastnika razgalil omrežja, ki imajo v Sloveniji absoluten vpliv in kjer se neha delitev na izvršilno, zakonodajno in sodno oblast". Vplivneži vseh po-

dročij naj bi bili vključeni v Združenje Yes, med drugimi tudi odv. Miro Senica. Ministrica zatrjuje, "da gre za okoli 350 ljudi v najbolj ustvarjalnih letih". Glede t. i. izhodne strategije za premaganje gospodarsko-finančne krize ostajajo različna stališča in ugotovitve. Vlada še ni določila datumov sprejetja zakonov in ukrepov na raznih področjih delovanja države. Kritičen je ekonomist prof. dr. Bogomir Kovač, pisec uvodnikov v tedniku Mladina. Zapisal je, "da ta vlada ne more motivirati ljudi za spremembe in ne more staviti na vrednostni kapital in karizmatičnost voditeljev. Oboje je namreč že zapravila". Zelo kritičen je Samo Hribar Milič, generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije. Vlada je naročila, naj se začne pripravljati dokumenti o spornem projektu gradnje plinskega terminala v Zavljah, ki mu Slovenija nasprotuje. Če predhodni postopek pri Evropski komisiji ne bo uspešen, bo vlada tožila Italijo. Gradnja terminala odsvetujeta zlasti plitvost morja in že zdaj preveč obremenjeno okolje.

Odlikovanje za srčno borbo in izjemen uspeh na olimpijskih igrah

Predsednik države Türk je Petro Majdič odlikoval z zlatim redom za zasluge za njen nastop na XXI. zimskih olimpijskih igrah v Vancouveru. V utemeljitvi je zapisal, "da je na tekmovalju v sprintu izkazala izjemen junaštvo, srčno borbo in izjemen uspeh na olimpijskih igrah. S tem je pokazala, kako neustavljivi borbeni duh in vztrajnost sta potrebna, da človek zmore in mu uspe narediti to, kar je uspešno njej".

Marjan Drobež

Po znanstvenoraziskovalnih dosežkih Uspeh Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici

Ko so v Novi Gorici pred štirimi leti odprli Fakulteto za uporabne družbene študije, so jo nekateri sprejeli z odprtimi rokami in najboljšimi željami, posamezniki ali pa skupine pa s pridržki ali celo nezaupanjem. Toda nova visokošolska ustanova je svoj program prilagodila potrebam in merilom sodobnega časa in demokratične družbe, kakršna želi biti tudi Sloveni-

ja. Študij usmerja programska skupina z imenom Demokracija in razvoj, poleg izobraževanja pa na Fakulteti izvajajo tudi razne raziskovalne projekte, tudi študij javnega mnenja. Predmetnik ponuja študentom pestro paleto znanj z različnih področij družbenih študij in tudi širše. Študentje že v drugem letniku izbirajo med tremi moduli: Gospodarstvo in družba, Regionalni in

evropski razvoj ter Politika in družba. Kakovost raziskovalnega dela, na podlagi katere se Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici uvršča na vrh slovenskih visokošolskih ustanov, ki delujejo na področju družboslovja, dokazuje tudi primerjalna analiza raziskovalne uspešnosti po metodologiji, ki jo uporablja Javna agencija Slovenije za raziskovalno de-

javnost. Po njenih podatkih, ki merijo vrednost raziskovalnega dela iz naslova znanstvenih objav in citatov posameznih ustanov na raziskovalca, je Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici na prvem mestu med vsemi slovenskimi visokošolskimi zavodi s področja družboslovja.

V Sloveniji družboslovne znanosti poučujejo na triindvajsetih visokošolskih zavodih. Na drugo mesto iz naslova raziskovalnega dela se je uvrstila Fakulteta za management Univerze na Primorskem v Kopru, na tretje pa sicer favorizirana Fakulteta za družbene vede ljubljanske univerze.

Osnovna oskrba enega varovanca stane okoli 30 evrov dnevno V Vipavi eden najmodernejših zavodov za varstvo starejših v Sloveniji

V Vipavi so odprli Zavod Pristan, ki zagotavlja oskrbo in varovanje starejših ljudi, ne glede na to, ali prihajajo iz Vipavske doline ali pa iz drugih območij Slovenije. Po velikosti, usposobljenosti in opremljenosti spada med najmodernejša socialna ustanova v državi, na kar so v Vipavi zelo ponosni. Zavod Pristan je sad skupnih naporov in volje občine, zavoda za socialno oskrbo in pomoč družinam na domu Pristan v Podnanosu, tamkajšnje družbe Combic, ter tudi ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. To je namreč ustanovi v Vipavi podelilo koncesijo za izvajanje varstva starejših ljudi. V zgradbi, ki zavzema 6.000 kvadratnih metrov zemljišča

in je le 300 metrov od glavne vipavskega trga, imajo sobe za 104 ležišča. Sobe so eno in dvoposteljne, vse z lastno kopalnico, z balkonom ali francoskim oknom, udobno

opremljene, klimatizirane, pa tudi s telefonom in priključkom na internet. Oskrbivanci so razporejeni v pet oddelkov, ki ima vsak poseben skupni prostor. V centru starejših Pristan bodo poleg osnovnih storitev za varovanje zanje in tudi za zunanje obiskovalce izvajali dodatne storitve, kot so fizioterapija, razgibalne urice, pedikura, manikura in druge, vključno s kavarno. V okolju imajo

razgibana zemljišča s terasami, park, sadovnjak, vrtove ter zelenice in sprehajalne poti. Za celoten objekt je Občina Vipava darovala zemljišče, gradnja zavoda oz.

centra starejših Pristan pa je stala okoli 6 milijonov evrov. Celotna sredstva je prispevala družba Combic iz Podnanosa. V zavodu je zaposlenih okoli 100 ljudi, ki imajo vsi strokovno znanje za opravljanje svojega dela.

V vipavski zavod Pristan je že prispelo okoli 80 odstotkov od skupnega števila oskrbovancev, ki bodo tam deležni prebivanja, oskrbe in varovanja. Za zdaj oskrba enega varovanca znaša 22,98 evra na dan, toda dejanski stroški bodo občutno večji, saj bo marsikateri storitev v novem zavodu treba posebej plačati. Zaradi tega bo zagotovo marsikateri starejši človek potreboval denarno pomoč ali pa bodo zanj vrata zavoda Pristan v Vipavi zaprta.

Kratke

Premiera dela A. P. Čehova Striček Vanja v SNG Nova Gorica

V četrtek, 25. februarja, danes, ob 20. uri, bo v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica 4. premiera letošnje gledališke sezone. Tokrat bodo člani SNG Nova Gorica, Bine Matoh, Medea Novak, Ana Facchini, Teja Glažar, Radoš Bolčina, Gorazd Jakomini, Milan Vodopivec in Mira Lampe Vujičić, v režiji Mateje Koležnik uprizorili delo A. P. Čehova Striček Vanja. Pred premiero bo ob 19.30 v rotundi gledališča odprtje razstave Čehov v novogoriškem gledališču.

Povprečna štipendija študentov 180 evrov mesečno

Iz analize o študentih v Sloveniji, ki jo je opravila Študentska organizacija, izhaja več podatkov, ki kažejo tudi na obseg in materialno stanje visokošolskega študija oz. izobraževanja. V Sloveniji v tekočem akademskem letu obiskuje fakultete univerz v Ljubljani, Mariboru, Kopru in v Novi Gorici ter druge visokošolske zavode na posameznih območjih v državi več kot 114 tisoč študentov. Štipendije jih prejema dobra petina, pri čemer povprečna štipendija znaša 180 evrov mesečno. Pri tem pa je zaskrbljujoče, da je vsako leto okrog 25.000 proslincev za državne štipendije zavrnjenih. Vlada študentom fakultet oz. visokih šol, v obliki subvencij, olajšav, štipendij, otroških dodatkov in drugih oblik socialnih pomoči, na leto nameni več kot 293 milijonov evrov pomoči, kar pomeni 213,50 evra na študenta vsak mesec. Precej denarja za preživetje in študij pa morajo prispevati študentje sami. V študentski organizaciji Slovenije ugotavljajo, da v državi še zmeraj ustanavljajo nove fakultete z različnih področij, čeprav absolutno čedalje težje dobijo zaposlitev. Še zmeraj je največ pisov v družboslovne smeri študija, občutno manj pa v naravoslovne, kjer je tudi v sedanjem obdobju krize lažje dobiti zaposlitev.

Nove pravljice za otroke

Darinka Kozinc je zelo dejavna kot poklicna podžupanja mestne občine Nova Gorica, hkrati, kar je manj znano, piše in objavlja svoje literarne stvaritve. Pri tem je deležna tudi priznanj in nagrad, kot je tista revije Mladika v Trstu. Založba Educa v Vrtojbi je nedavno izdala novo zbirko njenih pravljic za otroke s skupnim naslovom Metla, metlica je vse pometla. Za svoje pravljice je zapisala, "da so vsepovsod skrite, zapisane in povedane... in končno iz vseh kotov na kup pometene: kratke in dolge, za najmlajše in malce starejše, zgodbe in pravljice".

Nova knjiga pravljic obsega 142 strani, uredil in jezikovno pregledal jo je Boris Jukič, natisnila Druška tiskarna v Mariboru, novo knjižno delo Darinke Kozinc pa je finančno podprla Mestna občina Nova Gorica.

Bober, največji evropski glodavec ob vodi, spet v Sloveniji

Bobri, največji evropski glodavci ob vodi, ki so dolgo veljali za iztrebljeno žival v Sloveniji, so se spet pojavili. Leta 1998 so jih opazili v porečju reke Krke na Dolenjskem, štiri leta pozneje pa na Dobljici v Beli krajini. Število bobrov se naglo povečuje, saj je bilo lansko leto na reki Krki že sedem bobrišč, večkrat pa so živali te vrste opazili tudi ob rekah Sotli, Muri in Dravi. V Slovenijo naj bi se bober domnevno razširil iz Hrvaške.

V Sloveniji so o bobru zadnjič poročali v 18. stoletju. Pozneje naj bi bil, kot napisano, izumrla živalska vrsta. Bober je največji evropski glodavec, ki živi ob rekah. Izloča zelo dišečo snov, ki je nekdaj veljala za zdravilo. Bober z glodanjem podira drevesa, prehranjuje se predvsem s lubjem, in potokih in rekah gradi jezove in bivališča iz blata in vej. Lovijo ga zaradi krzna, znane bobrovine.

Odločna zahteva iz Ajdovščine za protivetno zaščito ob hitri cesti

Hitra cesta čez Vipavsko dolino je na odseku med Razdrtim in Ajdovščino zaradi močne burje pogosto prekinjena za promet, kar povzroča zastoje in težave vsem vrstam vozil. Od lanskega odprtja omenjenega odseka se je to zgodilo že več kot petdesetkrat. Zadeva je bila uvrščena na dnevni red občinskega sveta v Ajdovščini, ki je zahteval, da država oz. Ministrstvo za promet čim prej postavi protivetno zaščito, da bi lahko odpravili nove morebitne zastoje zaradi burje, ki je znan in nevšečen naravni pojav v velikem delu Vipavske doline.

Občinski svetniki v Ajdovščini so v pismu ministru za promet Patricku Vlačiču zapisali, da burja in prekinitev prometa na območju od Razdrtega, čez Vipavo in dalje prek Ajdovščine povzročajo veliko škodo. Protivetno zaščito pa naj uvedejo strokovnjaki, ki obvladajo zaščito pred vipavsko burjo. Omenjena zaščita bi morala biti vpostavljena najpozneje do prihodnje zime, sicer je ajdovski župan Marjan Poljšak že zdaj napovedal odločno "akcijo".

Kritično razmišljanje

O dr. Baričeviču, bulmastifih in še o čem po analogiji

Če je res, kar lahko bremo v naših časopisih, onih rumenih in zaresnih, tudi v Primorskem dnevniku z dne 13. februarja 2010, da je imel dr. Baričevič, ljubljanski lastnik psov, ki so ga na svečnico 2. februarja letos raztrgali, dvojno življenje, saj je obdukcija potrdila sum, da se je spolno izživil nad njimi, na vseh treh psih so namreč ugotovili poškodbe črevesja, rektuma in anusa - policisti so ga našli gola tik pred smrtjo, zraven pa opazili tudi umetni penis s pasom za pripetanje okrog bokov in kondom, bilo je več kot očitno, da jih je spolno zlorabljal, in kazalo je, da so se bulmastifi le ... branili pred nasiljem ne pa svojega gospodarja napadli kar tako, zaradi svoje prirojene ali priručne krvoločne in "moriške" narave, kot piše v večini člankov, saj jih pogosto primerjajo s tempiranimi bombami, potem je bilo edino pametno in morda celo prav, da so lastniku vrnili pse, saj je sam merodajno zaprosil zanje in so njegovo prošnjo, ne glede zakaj, to vedo sami, tudi brez pomislekov uslišali. Drugače ne bi sploh nikoli zvedeli, kaj se je dogajalo za štirimi stenami njegovega doma. Baje obstaja celo sum, sicer po neuradnih informacijah, da je pse zlor-

bljalo več ljudi. Očitno njegovih ožjih znancev in prijateljev, to je pripadnikov boljših in vplivnejših krogov, ne katerikoli občan iz nižjih ali nepomembnih slojev. Pse (Atlasa, Atosa in Joya) so - ironija usode - medtem uradno usmrtili. Ni bilo dovolj, da jih je njihov lastnik brezobzirno posiljeval in

svarilo človeškim pokvekam, barbarom in grobijanom, kaj jih lahko doleti, če prestopijo mejo dostojnosti, psi so sicer za klasično prijateljstvo s človeško vrsto, nočejo pa se z njo nemarno spajdašiti na sprevržen in poniglav človeški način. Človekovi najboljši prijatelji gor ali dol, vse do določene mere, dragi pasji

menda celo drugim (objestnežem? sprijencem? zblojenem?) pustil, da jih spolno nadlegujejo in mrcvarijo, oni pa, mislim na bulmastife, ko jim je prekipelo, ker jim je bilo nasilja dovolj, so se slednjič le uprli in samoo- brambno (!) vrnili pač milo za drago glavnemu dolžniku, za kar bi po moji zdravi pameti - tragični smrti navkljub - kvečjemu zaslužili pohvalo in kakšno pasjo kolajno alias slastno kost. Pa še monument na javnem prostoru v

lastniki in ljubimci. Clara pacta, boni amici! Ker se vas le moramo v določenih situacijah resno bati, bojte se tudi vi nas, ko se zoper nas pregrešite. Bot za bot, drug drugemu nič dolžni. Ko bi prejšnji lastnici in že pokojni partnerici sedanjega, tudi že pokojnega lastnika že pred štirimi leti usmrtili podivjane bulmastife, potem ko so se prosto sprehajali po Ljubljani brez nagobčnikov, namesto da bi bili na vrvcu s paznico ob strani, in so hudo

razmesarili pa trajno poškodovali Stanislava Megliča, ki je pretrpel neznanske telesne in psihične muke, da si še doslej ni povsem opomogel, bi verjetno nikoli ne zvedeli, zakaj so postali tako grozno napadalni, ali pa bi zvedeli veliko kasneje, in niti od daleč ne bi slutili, čemu pravzaprav so služile in služijo te mrcine lastnemu gospodarju. Niti, da gre za žive spolne igrače dr. Baričeviča et co. Zdaj pa se bom s la logičnega sklepanja. Za se je slednji najbrž že navadil na ... seksiparty in igrarije z njimi, bi si bržčas prav kmalu zatem oskrbel tri ali več novih bulmastifskih nadomestkov in se šel z njimi prav tako nevarne igr (ic) e kot s prvimi, verjetno s podobno krvavim končnim izidom, kot ga je doživel z gornjo trojico. Le da bi bilo treba pokončati, beri uradno usmrtili, še tri ali več dodatnih psov. Tokrat je prav nesposobnost presoje in delovanja pa permisivnost in še kaj - lobijske usluge? zveze in poznanstva? kdo nam pa kaj more? mi smo svoje zemlje gospodar? - ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milana Pogačnika, alias

"ministra, ki to ne bi smel (več) biti", kot ga imenuje novinarka Marjeta Šoštarič v sobotni prilogi Dela z dne 13. februarja 2010, rešila vsaj tri nedolžne pse pred nepotrebno smrtjo. Časnikar Boris Jež v svojih zadnjih "bodica" v isti sobotni prilogi piše, da so "v človeški zverinjak vdrle še prave pravcate zveri. Bulmastifi". V tej specifični zgodbi se meni zdijo prave pravcate zveri bolj ljudje kot pa psi, pa naj le bodo bulmastifi. Kdor išče, ta najde, pravi slovenski

pregovor. No, tudi dr. Baričevič je našel, kar je iskal in izzval: upor izkoriščenih, zlorabljenih in nemočnih! (K njim bi se lahko šli učiti vsi tisti z minimalno plačo in na robu preživetja, ne samo pri nas, po vsem svetu, ki jih na podoben način "nategujejo" oni na vrhu in se cinično poi-gravajo z njihovo usodo kajpak ob prejemanju vrtoiglavo visokih prejemkov iz štirimestnih števil mesečno (v ilustracijo bom prepisala le slovensko srednjo mero od 8000 do 4300 bruto), kot jih navaja prav tako zadnja sobotna priloga, ki sodi med zelo poučna branja, malce neprimerna sicer in skrajno deprimentna za siromake s kačo v žepu.) A povrnimo se k doktorju, ki je ljubil pse, oni pa so mu slednjič dokaj nazorno le do-povedali, da ga na tak boleč in oduren način ne marajo. Dost nam je, so zarenčali in mu pokazali zobe. Saj je trajalo kar nekaj časa, preden so se opogumili in se mu uprli.

Zdaj pa mi, vsi pretreseni, na mile viže objokujemo v bistvu rablja in posiljevalca, njegove žrtve-pse pa smo brez kakršnega koli posebno pietetnega obreda in pomilovanja kar nanaglo, po šintersko in brez procesa kaznovanja li s smrtjo. Le zakaj, se sprašujem, smo tako množično in "pravičniško" ogorčeni na pse? Do sebe in nam podobnim, rajši onim višjim kot nižjim seveda, pa vedno tako skrajno popustljivi in do nerazumnosti prizanesljivi? Tudi ko se zločinsko in pobalinsko obnašamo. Morda ker psi in živali nasploh ne znajo govoriti? Kaj še, da bi se v silo in potrebi pravočasno za-tele v kakšno odvetniško pisarno in si najele kot zagovornika kakšnega supersposobnega Čeferina? No, ja, kar je, je. Naj počivajo vsi štirje v miru, konec pasjih igr in muk in kajpak cirku-sa, ki ga mi, krona stvarstva in nebeški kinč, le radi zganjamo.

Jolka Milič

Pasji aferi in pisanju Jolke Milič na rob!

Marsikomu se bo pričujoči zapis Jolke Milič zdel preveč oster, pretrd, nekateri bodo našemu uredništvu tudi očitali, zakaj o tem sploh pišemo, a veliko bo med vami tudi takih, ki se bodo z Jolko Milič strinjali. Zadeva s psi, ki je v Sloveniji prerasla v škandal, je dogodek, kakršnega še nismo imeli, vsaj na straneh vseh časopisov v Sloveniji ne. In seveda niti v tujini. Bolno je vse skupaj, s tem se strinjamo vsi, ki smo imeli tokrat srečo, da je na internetu sploh novica prišla na dan, kajti dejstvo je, da je ponovno internet prvi objavil podatke o aferi, ki so jih hoteli vpleteni in drugi zanikati, preprosto pomesti pod preprogo, kot se to rado počenja, ko so v igri ugled in predvsem pa položaj določenih, vplivnih ljudi. To pišemo za vse tiste, ki še verjamejo tiskanim sredstvom obveščanja, ki bi afero gladko zamolčala, če se ne bi pojavila na internetnih straneh in v hipu obkrožila svet. Nobenega veselja ni v tem našem objavljanju, tudi zato ne, ker smo navadni ljudje pri vsem tem nemočni. A Jolka Milič pravilno ugotavlja, da je nekaj hudo narobe v slovenski družbi, nekaj hudo bolnega, nezdravega. Pronicljivo tudi zapiše, da se čudi, kako so se psi lahko uprli: ljudje, ki so izkoriščani dan za dnem, še slabše kot omenjeni psi!!!, pa molčijo in trpijo naprej. Kaj si mislijo o vsem tem ljudje, ki v Sloveniji dobivajo na mesec 167,30 evra pokojnine, ni jih malo!!!!, pa je druga zgodba. Pravzaprav ista zgodba. Žalostna zgodba.

JUP

Šempetrski družba Iskra Avtoelektrika Zaradi povečanja naročil so ponovno zaposlili 60 ljudi

Šempetrski družbi Iskra Avtoelektrika, ki je posledice gospodarske krize občutila že v jeseni leta 2008 in se je v letu 2009 soočala z več kot 40-odstotnim znižanjem naročil, se očitno obetajo boljši časi. Po tem ko so zaradi recesije v družbi v lanskem letu uvedli skrajšani delovni čas in niso podaljševali delovnih pogo-odb za določen čas ter niso nadomeščali zaposlenih, ki so odhajali v pokoj, so bili kljub omenjenim mehkim

načinom zmanjševanja delovne sile lani avgusta pri-siljeni realizirati tudi pro-gram razreševanja presežnih delavcev. Na podlagi tega programa so odpustili 245 zaposlenih s pogodbami za nedoločen čas. Iz Šempetrske družbe, ki je bila pod vodstvom dolgoletnega predsednika uprave Aleša Nemca, vrsto let enega od goriških pa-radnih konjev na gospodar-skem področju, v zadnjih dveh letih pa so bila sporočila za javnost običajno vse

prej kot spodbudna, so pred dnevi sporočili super novico. Zaradi povečanja naročil, ki ga beležijo v prvem trimesečju letošnjega leta, so se v proizvodnjo vrnili nekateri delavci, ki jim je bila v preteklem letu zaradi zmanjšanja obsega dela odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnih razlogov. Delo je znova dobilo 60 ljudi, ki so sklenili pogodbe o zaposlitvi za določen čas. Za tak korak so se v družbi odločili, ker se v prvem četrtletju letošnjega

leta soočajo s približno deset odstotkov večjim obsegom naročil, kot je bilo načrtovano. Omenjenih 60 ljudi, ki so se vrnili na delo, bo ostalo za zdaj zaposlenih do marca, z možnostjo podaljševanja zaposlitve. Prednostno pravico pri zaposlovanju so imeli tisti delavci, ki jim je bila v preteklem letu odpovedana pogodba o zaposlitvi na podlagi programa razreševanja presežnih delavcev. Da se razmere v podjetju izboljšujejo, je pred časom nakazal že prvi ukrep zagotavljanja nemotene oskrbe kupcev, in sicer premeščanje režijskih delavcev v proizvodnjo, ki se je v omejenem obsegu začelo lani decembra. Začasna premeščanja trenutno še potekajo in se bodo končala v mesecu marcu. Na podlagi tega je v proizvodnji vsak teden po nekaj deset režijskih delavcev, ki uspešno pomagajo pri proizvodnih delih. Poslovanje Iskre Avtoelektrike je odvisno predvsem od konjunkturalnih gibanj na svetovnih trgih in pridobivanja novih poslov. Če bodo naročila še naprej na visoki ravni ali bodo celo rasla, se bo to ugodno

odražalo tudi na področju morebitnega dodatnega zaposlovanja, so sporočili iz šempetrske družbe. "To je vsekakor pozitivno. Najprej me veseli, da je delo in da so priložnost dobili tisti, ki so bili odpuščeni kot presežni delavci, in upam, da se bo izboljševanje razmer še nadaljevalo, tako da bo dobila

na proizvajalka zaganjalnikov, generatorjev in električnih pogonskih ter mehatričnih sistemov in delov za avtomobilsko, logistično in drugo industrijo, obeta tudi izboljšanje poslovnih rezultatov. Ti v lanskem letu niso bili najboljši. V prvih devetih mesecih leta 2009 je namreč matična družba ustvarila

družba postopoma spet toliko dela, kot ga je imela prej", je povedal predsednik sindikata v Iskri Avtoelektriki, Valter Bensa. Zadovoljni so tudi v upravi, ki ji po upokojitvi Aleša Nemca konec avgusta in kratkem, le nekajmesečnem vodenju Igorja Mihajloviča od prvega decembra lani predseduje Edvin Sever. S povečanjem naročil se družbi, ki je global-

10,9 milijonov evrov izgube, enkrat več kot v prvi polovici leta. S prodajo so zaslužili 77 milijonov evrov, kar je bilo za 56 odstotkov manj kot v primerljivem obdobju leta 2008. Kljub dolgem obdobju recesije in velikanske-mu padcu naročil oziroma prodaje pa družba v kriznih časih ni izgubila niti enega kupca.

Nace Novak

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. februarja, ob 14. uri.

Kjer tišina izzvani kot molitev...

Stara pot na Matajur

Matajur je poln sonca, poln svetlobe. Na njegovih pobočjih se Furlanska nižina zliva v slovenske gore, nekako tako, kot se dvoje sorodnih narečij zliva v skupen jezik in skupno kulturo, pa čeprav je ta zasnežena pobočja in te ljudi dolga leta ločevala meja. Najlepša pot na Matajur in bližnji Mrzli vrh je po mojem Stara pot iz vasi Avsa nad Livkom (700m). Vseskozi se drži beneške, južne strani, tako da je razgled proti morju širok in odprt, v zimskih dneh pa nam sonca nikoli ne zmanjka. Ko sem dan pred izletom listala po vodnikih in brska-

vek. Avto parkiramo na začetku asfaltirane poti, ki vodi nad vasjo v levo. Po njej se lahko tudi zapeljemo z avtom naprej, dokler ne srečamo lesene table z napisom Stara pot na Matajur, ki nas usmerja desno navkreber preko senožeti na pobočja Matajurja. Matajur je enkratno razglednik, saj je osamljen in leži na meji Alp, njegova spoštljiva višina 1642 metrov nad morjem pa omogoča, ob jasnih dneh, da se naučimo razgledov, ki segajo od Benetk do avstrijskih Tur. Vrh Matajurja leži sicer na italijanski strani, najvišja točka slovenskega dela pogorja pa je Mrzli vrh s

ki iz Kobarida pelje skoraj čisto pod vrh Matajurja, na kraj, ki mu domačini pravijo "Na sejmu". Zgrajena je bila že pred prvo svetovno vojno zaradi vojaških potreb, po drugi svetovni vojni pa so jo na meji prekopal, tako da prehod ni bil več mogoč. Na italijanski strani se je popolnoma zarasla, na slovenski pa so jo še uporabljali, predvsem zaradi paše in gozdarstva, ljudi pa dolga leta ni več združevala, ampak je nemo pričala o nesmislu vojn in meja.

Sedaj se cesto ponovno obnovili v dokaz, da se je življenje po decembru 2007 dokončno spremenilo in da ljudje, ki živijo na obeh straneh Matajurja, ne bodo nikoli pozabili tiste prelepe noči med 20. in 21. decembrom, ko so se

po internetu, sem opazila, da je o tej poti malo napisanega. Slovenci najraje uporabljajo severni pristop, ki se pravzaprav zasnja na isti točki. Čeprav sem bežno prebrala številne opise krajev in poti, sem pri slovenskih avtorjih našla malo podatkov o žalostni zgodovini teh krajev. Spletna stran Gore in ljudje sicer navaja podatke o bojih v času prve svetovne vojne, ko je tu divjala soška fronta. Vrh Matajurja je namreč izbojeval slavni Erwin Rommel 26. oktobra 1917, zmaga pa je konec vojne pripadla Italiji. Za Beneške Slovence pa se je tedaj šele začela trnjeva pot, ki je trajala vse do vstopa Slovenije v Schengen. No, do vasi Avsa, katere prebivalci prepričano trdijo, da meje nočejo nikoli več, se pripeljemo po poti, ki pelje z Idrskega na Li-

1358 metrov nadmorske višine. Iz vasi Avsa do Mrzlega vrha smo v zimskih razmerah rabili dve uri, uro pa pol za sestop, pot je bila sicer nekoliko zgažena, kljub temu pa zahtevna in naporna, saj nam je ponekod sneg segal do pasu, psička za nam je občasno popolnoma izginila v gazi. No, kljub temu se je trud izplačal, zaradi tišine in snega, ki se spajata. Sredi neomadeževane beline, ki se staplja z oblaki, človek pozabi na vse to, kar ga teži v dolini, na vse to, kar je človeškega in neprijetnega. Tu kraljuje lepota, ki osvobaja dušo in se spaja z Večnim. Kot bi bilo zemeljsko že nekje za nami in bi se nam zgodil prestop.

Čisto pod Mrzlim vrhov se steza, ki nas vodi mimo pašnikov in gozdov, spet vrne na mulatjero,

po dolgih letih lahko spet objeli in nazdravili v skupnem jeziku.

O noči, ko je sosed spet spregovoril s sosedom in na katero so ljudje ob meji čakali več kot šestdeset let, je zadruha Most iz Čedadu pripravila tudi dokumentarni film v dveh jezikih z naslovom *Noč, ki je izbrisala ta prekleti konfin*.

Na sončni poti, ki po zasneženi gazi vodi do Nebes, ne moremo kaj, da ne bi razmišljali o trpljenju ljudi, ki so tu živeli, in o absurdnih pregradah, ki so ločevale sosedo od sosedo, prijatelja od prijatelja, človeka od človeka.

"Svoboda je nekaj najlepšega. Se troštamo, da bo čas odpravil konfine v glavah in ne bo več neumnosti, ki so bile odraz nevednosti in hudobe", je v filmu povedal predstavnik krajanov. Gledam v sonce in čudim se modri neba. Tu se zdi nemogoče, da obstaja sovraštvo, da obstaja nasilje, da je mogoče zamenjati lepoto življenja za zlo. Morda, ko bi si vsi vzeli čas, prišli sem in prisluhnili tišini, ki zveni kot molitev..., morda bi v tej modri našli človeka v sebi. Morda... Dan je jasen in poln objub. Poln upanja in veselja, tako da tudi pot nazaj v dolino ni težka, pa čeprav je spodaj megla in se nabira tema.

Suzana Pertot

Razmišljanje o našem času

Politični lapsusi, ki vse povejo

Nekaj časa, morda mesec dni je že minilo, pa se nič ni spremenilo. To je pravzaprav težnja mlade države, ki eksponencialno narašča vse od njene ustanovitve. Mislim seveda na Slovenijo, zeleno deželo sredi gora, nižin in morja, mislim na strah vzbujajočega vzhicnega iskanja evropskega uspeha ter prepoznavnosti onkraj vseh sprejemljivih meja. Mislim na generacije mladih uspešnežev, ki jih skrajni kapitalistični individualizem spreminja v stroje "visoke uspešnosti" na podlagi absurdnih in nepravičnih kriterijev in predvsem slepega boksanja v okolje.

Vsakdo je namreč nasprotnik, vsakdo brca in mlati, vsakdo hlepi po Evropi in bogastvu. Niti Ahilovo sporočilo "bojujem se, da bom v zgodovini", ne pomeni več veliko: ostal je le še grabežljiv, neetični, zaletavi moto "kopiči in služi", ki ga s steklenimi očmi izjavljajo sodobni "uspešneži". Naredili niso ničesar, ne za zgodovino ne za bližnje, niti za okolje, še manj pa zase. In prav za to gre: ne hrepenim po družbi pravičnežev in dobrote, ne hrepenim po svetu, ki ga ni. Le lasje se mi ježijo ob gledanju televizije, ko slovenski politik, mož z odgovornostjo in dolžnostmi, izjavi "So what!" (Kaj zato!), nekaj za tem pa "That's it!" (To je to!), kot bi

se z menoj pogovarjal v kafiču. Ne zavajam vas v nacionalistične vode, še zdaleč ne podpiram zapiranja vase in ne kritiziram kozmopolitskega politika zaradi tega, ker se ni izrazil v slovenščini. Podpiram seveda uporabo slovenskega jezika, toda spodrslijaj, imenujmo ga lapsus s "kaj zato"! pove veliko več, kot le to. Vedno bližje so mi dognanja snovalca psihanalize Sigmunda Freuda, ki je odkril, da človekovo življenje v resnici vodijo globoki, nezavedni psihični mehanizmi, ki jih z vsakodnevnim potlačevanjem potiskamo ob stran, a neuspešno: tisto "nepomembno" se namreč vedno vrača in določa naše življenje, pa čeprav se pretvarjamo, da ni tako. Politik, ki s svojimi izjavami navidezno dokazuje aktualnost in sodobnost, mogoče celo bližino mlajšim generacijam, izraža s tem tudi nekakšno nezavedno, prehitvejočo in nedostojanstveno zagnanost v svet, v Evropo. "So what"! je dokaz za

poniževalno in hlapčevsko hlastanje za zaslužkom in uspehom, ki ga narekujejo drugi. Je dokaz za tako (pre) hiter razvoj države, da postaja v skoro 20 letih njene obstoja že kontraproduktiven. Je dokaz za skakanje po več stopnic hkrati, kar ne omogoča zavestnega, premišljenega krmarjenja lastne usode, ne dovoljuje sprotnega reševanja problematik (glej izbrisani, meja s Hrvaško), predvsem pa producira kontraefekte (velebogataši, tajkuni, ekonomski monopoli, bolonjska reforma, nacionalistična nestrpnost do manjšin itd.). Slovenija se, po

mojem skromnem mnenju, izgubila v prepričanju o lastni evrospešnosti, v resnici pa se seseda pod težo nereflektiranih evrostrogih kriterijev ocenjevanja, funkcionalnosti in uspešnosti (izobraževanje, ekonomija, financiranja, javni sektor).

"So what Europe means to you"? (Kaj pa tebi pomeni Evropa?) bi sam vprašal politike. Kje so že evrosporočila o raznolikosti, spoznavanju drugačnega, manjšinskosti...

Jernej Šček

JURIJ PAJJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

25

"In v trenutku, ko se je tega zavedel, je prenehal zavedati se", se glasi zadnji stavek slovitega romana, za katerega sem prepričan, da ga je večina od nas prebrala, saj je Jack London pisatelj, ki je osrečil s svojimi deli marsikoga izmed nas. Stavek, ki zaključuje imenitni roman in sem ga pred časom citiral na pamet hčerki, ko sem ji na mizo položil roman *Martin Eden*, se mi je tako vtisnil v spomin, da mi ga ni bilo potrebno niti preverjati v knjigi, prepričan sem bil, da je pravilen, kar mi je tudi Ivana potrdila, ker je seveda šla takoj pogledat, če sem morda pogrešil. A nisem. Je eden najlepših zaključkov romanov nasploh, morda je boljši in še bolj trd samo zaključek romana Gabriela Garcia Marqueza *Ljubezben* v času kolere, a osebnost imam raje Martina Edna in njegovo življenjsko zgodbo, ki je v bistvu pretresljiva in tudi zato krasna zgodba pisatelja samega. Ja, res je, življenje je včasih bolj polno domišljije kot književnost sama, ali preprosto, sicer s tujko, zato pa danes bolj udomačeno: življenje je večja fikcija od literarne fikcije.

Marsikatera bralka in bralec sta me že opozorila, naj v svoji rubriki ne nagovarjam mladih k branju, češ da to nima smisla, ker naj bi šlo za še eno siljenje, ki da itak ne obrodí nobenega sadu. Pa se ne strinjam s tem, tudi zato ne, ker nikogar, in tudi svojih otrok ne, ne silim k branju točno določenih knjig. Sem pa trdno prepričan, da lahko zato, ker sem zares veliko knjig prebral, in še kakšno preberem tudi danes!, dam kakšen nasvet, tudi zato, da ne bi bilo treba drugim delati istih napak pri branju, kot sem jih sam storil, ko sem posegal po knjigah, katerih zares ni treba brati. A to sem doumel šele takrat, ko sem začel prebirati različne knjige, tudi pustolovski romani Jacka Londona so med njimi, da niti ne govorim o njegovem Martinu Ednu, ki je enkratna zgodba. Življenje je namreč zares prekratko, zakaj bi torej drugim ne pomagal prebrati samo odlične knjige? Ljudje, ki imamo radi knjige, se prej ali slej najdemo in niti enega samega ni med nami, ki ne bi prisluhnil drugemu, tistemu, za katerega ve, da veliko bere. Nasveti za dobro knjigo so kot zlato, redki so in zato cenjeni, vedno in povsod, vsaj zame je tako. V študentskih letih smo prijatelji med seboj kar tekmovali, kdo bo odkril boljšega avtorja, še danes v zrelih letih "se zanesem v nulo", ko mi furlanski prijatelj Arturo neviljivo pove, da je prebral knjigo tega in tega pisatelja, ki ga sam še nisem imel sreče spoznati, kot sem vedno tudi veselo srečanja s prijateljico Martino Humar, eno tistih zlatih "knjižgozkerk", katere mnenja in nasveti o knjigah so

kot biseri. Deliva si jih kar sredi Travnika, po katerem se pripelje s kolesom, pred dnevi sva vrgla debato o Canettiju in začetku in izjemnem začetku njegovega slovitega romana.

Navadno se vedno govori o začetku romana, ki se mu reče v žargonu literarne kritike kar "incipit", prav zato sem vesel, da znam na pamet konec romana Jacka Londona, v katerem slavni ameriški romanopisec opiše skozi lik Martina Edna lastno življenje, lastna hotenja in tudi lasten pogled na življenje, na žalost tudi napove lastno smrt. Londona so najbrž imeli bogovi radi, kot se reče, saj je umrl pri samo 40 letih, slaven in mlad, a utrujen od vsega, še najbolj od slave in vsega tistega, kar si je kot revni in nešolani fantič želel doseči v življenju.

Nekatere bralke in bralci so me prosili, naj ne napišem zgodbe o romanih, o katerih pišem, kar rad storim, a tokrat bom naredil izjemo: Martin Eden

je namreč roman, ki bi prišel prav v današnjih časih, o katerem pravimo, da jih označuje gospodarska kriza, saj je pripoved o revnem fantu, ki zmore ogromno, predvsem pa mu uspe kot pisatelju, čeprav nima formalne šolske izobrazbe, ampak se do vsega znanja in vedenja dokoplje sam z - branjem knjig. Predvsem pa je to pripoved o mladeniču, ki verjame v prihodnost in se ne da! Ne čaka na pomoč ne staršev, ki jih nima, in niti ne starih staršev, katerih tudi nima, ne stricov in ne tet, ki jih nima, kot tudi ne na kakšen nobene politične stranke, ki tudi nima... lma pa mladostni elan in - knjige. In piše, piše, gara, piše, dela, težaška dela opravlja, gara in ponoči piše, bere, piše. In verjame v prihodnost. To je zgodba o mladem garaču... In seveda še več.

Če boste segli prvič po njej, vam obljubljam čisti bralni užitek, če boste pa drugič šli iskat to remek delo, vas neviljivo opozarjam na imenitni spremeni esej Marije Stanovnik, objavljen je v slovenski izdaji romana iz leta 1965 v sloviti zbirki Sto romanov Cankarjeve založbe, urejal jo je dr. Anton Ocvirk. Prebral sem ga ponovno te dni in ga velja prebrati iz več razlogov, prvi je gotovo ta, da je esej izjemno lepo in strokovno napisan, drugi pa je dejstvo, ki ti pade takoj v oči, napisan je namreč v sijajnem slovenskem jeziku. Ko si rečeš, kako res je, da ni treba biti strokovnjak, ki zna pisati samo s tujkami in visokodonečimi, zato največkrat praznimi floskulami, ampak je resnični strokovnjak tisti, ki zna vse povedati v lepem, čistem, slovenskem jeziku.

Martin Eden pa je itak zares samo eden in edini.

Jack London

GORIŠKI VRTILJAK Mali polžek

Ljubka Sapramiška je raznežila srčeca

Namesto v programu napovedane, a iz tehničnih razlogov izpadle predstave Suško so prvošolčki in malčki iz vrtcev goriškega in doberdobskega ravnateljstva, abonenti Malega polžka, ki v Goriškem vrtljaku, v organizaciji Kulturnega centra Lojze Bratuž in ob strokovni pomoči SNG Nova Gorica, ponuja najmlajšim gledalcem štiri abonmajske predstave, je na odru KCLB, v torek, 26. januarja, drobila stopinjice "najsrečnejša miška na svetu", Sapramiška. Srčkana pravljica o Sapramiški, ki ji je teta Grizelda podarila tri lešnike za rojstni dan, a si je pri stritju enega zlomila zob in jo je žabica Regica pospremila k zbozdavniku dr. Detlu, mišji strahec pa ji je napravil "grozen trik", da je pred njeno čedno hišico vsako noč zrasel leskov grm z najslajšimi lešniki, je po pravljicni literarni predlogi Svetlane Makarovič v ljubki privlačnosti spet zaživel v mojstrski interpretaciji

lutkarjev iz Lutkovnega gledališča Ljubljana. Predstava je premierno bila odigrana daljnega 17. oktobra 1986, v režiji Naceta Simončiča. Likovno zasnovano si je zamislil Jaka Judnič, razgibano glasbeno spremljavo, ki lepo odraža miški-na menjavajoča razpoloženja, sta

napisala Lado Jakša in Svetlana Makarovič, ki v predstavi posoja glas Sapramiški. Dialogi med pravljicnimi junaki zgodbe in njihovo petje so posneti, povezo-

valno nit pravljice pa v živo - v sedanjih ponovitvah uprizoritve - razvija, v vlogi tete Grizelde, igralka Sonja Kononenko. Med pripovedjo prav ona z besedo in spodbujanjem vpleta male gledalce v pravljico dogajanje. Otroci so na dveh ponovitvah v veliki dvorani KCLB prav lepo spremljali odsko pripoved in nekateri tudi glasno pomagali peti pesmico o zobjkih, ki spodbujajo otroke, naj si dobro umivajo zobe, da bodo beli kot sneg, in naj tudi sami, kot je kljub strahu storila Sapramiška, pogumno sedejo na zobozdravniški stol. Prisrčna, zelo živahno uprizorjena pravljica, pri kateri lutke na nitih oživijo ob mojstrskem vodenju igralcev, po več kot dvajsetih letih odrskega življenja ohranja neskajljen čar in pristno nagovarjanje otroško publiko, pa tudi odrasle gledalce, seveda če nosijo v sebi še iskrico otroštva.

Mala publika Goriškega vrtljaka je pazljiva in zavzeta, le bolj krepko in navdušeno bi se morala naučiti ploskati, drugače bodo nastopajoči menili, da predstave niso dobro odigrali!

IK

POGOVOR Ivanka Jermol Zavavlav

"Želela sem si postati učiteljica"

O b Dnevu slovenske kulture so osnovnošolski otroci v Štandrežu imeli srečanje z domačinko Ivanko Zavavlav Jermol. Gospa Ivanka ima čez 80 let in je vedrega značaja, čeprav življenje ni bilo radodarno z njo, saj je morala marsikaj pretrpeti, kljub temu je našla vedno nekaj časa za pisanje otroških pesmi. Nekaj pesmi je tudi objavila. Zelo rada poslušala slovenski radio in vedno prebrala kako slovensko knjigo, čeprav ji vid v zadnjih letih dela velike težave. Leta 2008 je dobila priznanje Klas, ki ga vaška skupnost vsako leto podeljuje zaslužnim sovaščanom. Poprosili smo jo za pogovor.

Kje ste preživeli otroška leta?
Rodila sem se v Anhovem. Že kot otrok sem si želela postati učiteljica. Vendar mi ni bilo dano. Ko sem končala peti razred osnovne šole, so me starši vpisali v vzgojiteljsko šolo, ven-

dar so se potem premislili. Hudo sem jokala, ko me je mama izpisala iz šole. Ostala sem doma in morala pomagati pri hiši. Nekaj časa potem me je mama poslala k neki šivilji, da bi se naučila šivanja. Toda zgodilo se je, da sem šivala le kak mesec, kajti gospodinjo je rodila otroka in zato sem namesto šivanja morala pestovati otroka. Zaradi tega me je mama spet vzela domov. Ker so bila vojna leta in so bili moški vsi v vojni, sem dobila službo v trgovini, v delavski zadrugi v Anhovem. V tistih časih niso jemali žensk v tovarno v Anhovem. Delala sem nekaj let v trgovini in neki delodajalec je opazil, da imam lepo pisavo; zato so me poklicali na oddelek za knjigovodstvo. Odklonila sem, ker nisem imela dovolj znanja. Oni pa so me poslali na trimesečni tečaj knjigovodstva v Opatijo. Zelo vesela sem bila, ker sem dobila službo kot knjigovodkinja v to-

varni. Ostala sem tam do leta 1943. Brat je šel v partizane in doma nismo vedeli, kje je. Mama ga je hodila iskat po vaseh tja do Čepovana. V Štandrežu sem prišla zato, ker sem sledila svojemu zaročencu, kasnejšemu možu, saj je živel v tej vasi.

Kako je bilo v Štandrežu?

Prva leta je bilo zame zelo težko, saj sem se morala popolnoma spremeniti. V Štandrežu sem morala od jutra do večera delati na njivi, česar nisem bila vajena. Sicer sem tudi doma pri starših pomagala na njeni sadiji krompir, pobirati kamenje in ga nositi na Sočo. Ko so se rodili moji bratje in sestre, sem bila najstarejši otrok in sem zato ostala doma za varuško. Na njivo sem zahajala bolj malo. V tistih časih je bilo na Soči še veliko ostankov iz prve svetovne vojne, kar je bilo tudi nevarno za otroke. Marsikomu je počila bomba v roki.

Potem ste se pa vključili tudi v vaško kulturno življenje.

Seveda, saj so v tistih časih potrebovali kulturnih delavcev. Gospod župnik Žorž me je pokli-

za misijonsko nedeljo. Takrat pred vojno sem hodila kot vsi otroci v italijansko šolo in nisem

znala dobro pisati v slovenščini. Potem sem začela sodelovati, čisto slučajno, z misijonskim lističem Zamorček, ki je izhajal v Ljubljani. Neka gospa, ki je ta listič nosila tudi v Anhovo, me je prosila, če bi ga jaz delila v cerkvi, in tako sem spoznala urednika Petra Klavarija in misijonsko družbo, ki jo je on vodil. V tem lističu sem objavila nekaj igrice o zamorčkih. Ko so Italijani zavzeli Ljubljano, so ukiniteli to publikacijo. V Štandrežu me je župnik najprej prosil, da bi pomagala pripravljati slaščice za otroke. Potem pa sem za miklavževanje napisala nekaj stavkov, da so jih lahko otroci deklamirali. Gospod Žorž je videl, da mi delo gre dobro od rok, in me je prosil, naj napišem še

kaj za druge take priloge: za misijonsko nedeljo, za Božič itd. Rada sem poslušala radio, nekaj sem prebrala in tako dobila spodbudo za vedno nove priložnosti. Nekaj let sem tako nadaljevala in pisala igrice in priložnosti, potem pa sem žal morala pustiti vse in ostati doma zaradi nesreče, ki se je pripetila v hiši.

Kje ste še sodelovali?
Pri Pastirčku. Moji otroci so hodili v osnovno šolo in so prebrali revijo za otroke Pastirček. Poskusila sem napisati nekaj pesmi in jih poslati uredniku. Ta je bil zadovoljen in tako sem sodelovala tudi pri tej otroški reviji. Prva taka moja pesmica je nosila naslov Tonček smučar. Gospod Marijan Markežič mi je zelo rad objavil vsako pesem, ki sem mu jo poslala. Zaradi družinskih razmer sem morala tudi to opustiti, čeprav sem prav v pisanju našla moč za premagovanje vsakdanjih težav. V štandreškem društvu je bilo tudi precej dela s pripravi igrice za otroke. Vse sem delala z veseljem. Doma smo imeli njivo, v družini je zbolel otrok in morala sem za vse sama poskrbeti. Vozila sem ga do Padove v bolnišnico. Poleg tega sem morala pomagati še možu v trgovini. Bilo je kar naporno.

Karlo Nanut

cal in me pritegnil k sodelovanju. Sama ne bi nikoli pristopila, čeprav sem že doma v Anhovem sodelovala z domačim društvom in sem že kot štirinajstletna deklica napisala prizorček

in miselne vzorce. To velja tudi za nas, novinarje in založnike, ki tako rekoč iz dneva v dan bolj spoznavamo, doživljamo in čutimo, kako procesi digitalne komunikacije polagoma spreminjajo svet medijev, kot smo ga doslej bili navajeni. Od Gutenbergove galaksije ne ostaja več kamen na kamnu. Smo sredi prelomnice (množično umiranje časopisov v Ameriki), še ni vse odločeno, in tudi če nočemo pritrčiti te zam, da je tiskana beseda mrtva, ne moremo mimo dejstva, da so zarezave v načinu posredovanja in dojemanja komunikacije tako temeljite in tako globoke, da se moramo spremeniti tudi mi vsi in premisliti skoraj vse iztočnice našega dosedanjega dela. Ne vem, kako ste vi brali papeževo poslanico za letošnji dan socialnih komunikacijskih sredstev, jaz sem iz nje razbral neki pospeše-

Razmišljanje odgovornega urednika tednika Nedelja Hanzija Tomažiča

Tudi verska sredstva javnega obveščanja so na razpotju

D igitalni pričevalci bo naslednje letošnje mednarodnega posveta, ki bo potekal konec meseca maja v Rimu in si ga je zaželel sam sveti oče Benedikt XVI., ki se zaveda izjemne pomembnosti svetovnega spleta in raznih ter različnih socialnih omrežij na njem. Kako nagovarjati človeka danes s krščanskim oznanilom, v času, ko se tiskana beseda vse bolj umika neotipljivemu digitalnemu svetu, ki pa je, pa naj se to še tako čudno sliši, še kako stvaren in navzoč med nami. O vlogi novih izraznih možnosti in interneta, spleta ter o tem, kaj bo to pomenilo za nas, tiskane časnike in revije, je na letošnjem srečanju katoliških časnikarjev pri ljubljanskem nadškofu dr. Antonu Stresu spregovoril naš kolega Hanzija Tomažič. Zaradi izjemne aktualnosti in predvsem na po-

manjkljivega poznavanja teh področij določenih starostnih skupin naših bralcev njegov poseg objavljamo v nadaljevanjih. Govori seveda o tem, da se prihodnosti ne smemo bati, še bolj pa o tem, da se moramo tudi mi prilagoditi novim časom, ki so že tu. / JUP
Dober dan, prisrčno pozdravljeni! V veliko čast in veselje mi je, da vam danes na tem mestu in ob tem trenutku povem nekaj izhodiščnih točk za naš skupni pogovor. Prvo skrivno geslo tega našega tradicionalnega srečanja, ki se ga sam udeležujem že bolj ali manj redno skozi 25 let, je CHANGE - sprememba: nov kraj, nov čas in nov gostitelj. Novega nadškofa in slovenskega metropolitana dr. Stresa poznam tudi že kar precej dolgo in v vseh teh letih sem ga imel za enega ključnih akterjev Cerkve na Slo-

venskem, ki bo zdaj - tako gotovo upajo mnogi - s svojo osebnostjo znal usmerjati Cerkve tako, kot nam je v komentarju za Nedeljo zapisal Ivan Štuhec: njegov čas mora biti sproščen za generalne linije in za odprtost Cerkve navzven. Rad bi, da bi bil to tudi osnovni ton mojega predavanja k tej naši današnji temi. Naj vam, spoštovani gospod nadškof, zato ob začetku z roba slovenskega življa iz vsega srca čestitam k imenovanju v trdnem prepričanju, da boste prav vi tej prelomnici, temu change, vdahnili še tisti odločilni: "yes, we can". Namreč to: da se kot kristjani in katoličani - torej kot tisti, ki imamo world wide web od pamti - vekov zapisanega v naših genih - samozavestno, z notranjim ognjem in dialoškim načinom komuniciranja znajdemo v časih, ki prinašajo nove kulturne

in miselne vzorce. To velja tudi za nas, novinarje in založnike, ki tako rekoč iz dneva v dan bolj spoznavamo, doživljamo in čutimo, kako procesi digitalne komunikacije polagoma spreminjajo svet medijev, kot smo ga doslej bili navajeni. Od Gutenbergove galaksije ne ostaja več kamen na kamnu. Smo sredi prelomnice (množično umiranje časopisov v Ameriki), še ni vse odločeno, in tudi če nočemo pritrčiti te zam, da je tiskana beseda mrtva, ne moremo mimo dejstva, da so zarezave v načinu posredovanja in dojemanja komunikacije tako temeljite in tako globoke, da se moramo spremeniti tudi mi vsi in premisliti skoraj vse iztočnice našega dosedanjega dela. Ne vem, kako ste vi brali papeževo poslanico za letošnji dan socialnih komunikacijskih sredstev, jaz sem iz nje razbral neki pospeše-

no zaskrbljen podton, ko se papež obrača na duhovnike in pravi, da je kljub skorajda neomejenim možnostim komunikacije,

gelija ne oznamam! CHANGE - (sprememba) ima v angleški različici fonetskega dvojčka: CHANCE (čens) - možnost, prilagoditev. Sam imam občutek, da to dvojnost vsepremalno vidimo. Da se ob spremembah skoraj radostno oklepamo negativnih aspektov, morebitnih ali dejanskih nevarnosti in da vsepremalno vidimo možnosti in prilagoditve. Zato dovolite, da se v tem uvodnem statementu osredotočim predvsem na šanse, ki jih prinaša ta prehod iz analognega v digitalni svet. In to zdaj ne toliko s tehničnimi ali poslovnimi vidiki, temveč predvsem v smislu kulturne revolucije, ki se skriva za tem razvojem.

/ dalje
Hanzija Tomažič

Foto JMP

ki nam jih nudi digitalni svet, pa še kako aktualno opozorilo apostola Pavla: Gorje meni, če evan-

Domači šport / Štirje košarkarski ligaši

Med obstankom in končnicami za napredovanje

K ako se bo iztekla sezona za naše košarkarske predstavnike? Vprašanje, ki se zadnje čase nedvomno poraja številnim zamejskim ljubiteljem igre pod košema. Po domačem nogometu, ki privablja k pravokotnikom največ privržencev (tudi ob nizkih temperaturah zadnjih dveh mesecev!), je košarka pri nas nedvomno najbolj priljubljena panoga. Tradicija seveda sega v množično spremljanje Jadranskih tekem iz zlatih časov osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko je bila tekma tedanjih modrih bojevnikov bolj družbeni dogodek kot pa zgolj športno srečanje. Jadran (z znanako Qubik Caffè) je danes spet najvišje postavljena slovenska ekipa, tudi letos se poteguje za obstanek v državni C ligi (po starem C1), v tekmovalni meddeželne razsežnosti (Furlanija Juljska krajina in Veneto). Za nastope varovancev novogoriškega trenerja Dražena Grbca vlada letos v telovadnici Polisport na

Opčinah - po romanju zadnjih sezon iz Gorice k Briščikom pa na Alturo - veliko zanimanje. Ekipa je tako kot v pretekli sezoni pokazala v novem letu svoje najboljše lice in po negativnem prvem delu prvenstva začela tudi osvajati preproste točke. C skupina je letos izjemno izenačena, tudi zdaj zadnjejuvrščena ekipa lahko dejansko še tekmuje za preboj v končnico za napredovanje... Zato jadranci še naprej visijo nad nevarnimi vodami nazadovanja (iz-

Posnetek iz derbija Bor-Breg z dne 28.11.2009 (foto Kroma)

padeta dve ekipi) in celo mestom pod soncem, se pravi play-offom, ki je še dosegljiv, čeprav je prva skrb kajpak obstanek v ligi. Drugače je slika v državni tretjelgaški konkurenci čisto jasna: bogati Veneto kroji zgornji del lestvice (izjema je prvouvrščeni Pordenon, ki vsekakor teži bolj proti zahodu in je dejansko že v višji ligi), za obstanek pa se med seboj borijo furlanska moštva in edina predstavnika gorške ter tržaške (Jadran) pokrajine. V deželni C-ligi (po starem C2) zastopata slovenske barve Bor in Breg, ki sodelujeta na mladinski ravni s skupnimi ekipami, na članski ravni pa nastopata posebej. Brežani kot novinci v ligi odigravajo res zelo dobro prvenstvo, pred zadnjo tretjino rednega dela imajo konkretne možnosti, da se uvrstijo v končnico za napredovanje. Temu dejstvu se ne smemo čuditi, saj so v Dolini precej vložili v izkušeno in kakovostno ekipo, ki jo s tribune spremlja veliko

navdušencev. Dosele peterka trenerja Toma Krašovca ni imela sreče, saj se poškode kar vrstijo, zato imajo dosedanje odlične rezultate še toliko večjo težo. Bor (z zgodovinskim pokroviteljem Radensko) sodeluje v tej ligi prvič po petih letih, saj je predlanski nazadovanjem ravno toliko sezon preživel v državni C ligi. Poleti so se na prvem maju odločili za korenito pomladitev, ki pa se rezultatsko ni obrestovala, saj je dolgo časa postava samevala tudi na dnu nižjega kakovostnega tekmovanja. Tako so novembra zamenjali mladega domačega trenerja Andreo Mura z izkušnim tržaškim strategom Rogerjem Zovattom, pozimi pa so tudi okrepili zasedbo s tremi kvalitetnimi vložki. Zda gre Svetoičanom bolje zlasti po zaslugi doprinosu nekdanjega prvligaša,

veterana Marca Pilata, ki je v ekipi prinesel predvsem določene gotovosti. Kljub vsemu čaka borovce še zelo dolga pot do obstanka, saj iz lige izpadejo kar štiri ekipe. V D ligi lepo preseneča mlada vrsta Kontovela, dejansko rezervoar mladih igralcev za Jadransko moštvo. Zagrebško-sežanski trener Mario Gerjevič je fante, ki računajo tudi na pomoč nekaterih izkušenih mož, privedel tik pod vrh lestvice. Cilj ostaja uvrstitev v play-off, napredovanje sicer zanima klub relativno, tudi ker ima v projektu združevanja Dom/Kontovel/Polet/Sokol prednost Jadransko članska ekipa. Kontoveli košarkarji pa so izjemno motivirani in bodo nedvomno skušali vsakomur prekrizati račune v boju za C2 ligo.

HC

HOKEJ IN LINE	C2 liga: Bor - CBU 81:58, Servolano - Breg 79:66
A1 liga: Polet Kwins - Ferrara 1:2	D liga: Kontovel - Geatti 73:87
NOGOMET	ODBOJKA
Elitra liga: Pro Fagagna - Kras 3:0	Moška C liga: Olympia - CUS 3:1, Val - Prato 3:1, Slaga - Brasiliano 2:3, Porcia - Soča 3:1
1. amaterska liga: Primorec - Pro Romans 0:0	Ženska C liga: Pordenone - Bor/Breg 3:1, Sangiorgina - Slaga 3:1
2. amaterska liga: Begliano - Primorje 0:1, Romana - Breg 1:1, Zarja/Gaja - Cormonese 0:2	Moška D liga: Vivit - Naš Propor 3:0
KOŠARKA	Ženska D liga: Kontovel - Cordenons 3:2, Massa - Gavalley 3:1
C1 liga: Rovigo - Jadran 80:72	